

Regeringens skrivelse

2006/07:23

Sveriges handlingsprogram för tillväxt och
sysselsättning 2006–2008

Skr.
2006/07:23

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 23 november 2006

Fredrik Reinfeldt

Cecilia Malmström
(Statsrådsberedningen)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redovisar regeringen sitt handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning inom ramen för Europeiska unionens Lissabonstrategi. Handlingsprogrammet redovisar regeringens politiska målsättningar och initiativ för perioden 2006–2008.

1	Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning 2006–2008	4
1.1	Inledning	4
1.2	Det ekonomiska läget.....	6
1.3	Arbetet med det svenska handlingsprogrammet.....	8
2	Makroekonomisk politik	12
2.1	Riktlinje 1 – Att säkerställa ekonomisk stabilitet för hållbar tillväxt	12
2.2	Riktlinje 2 – Att trygga ekonomisk och finanspolitisk hållbarhet.....	14
2.3	Riktlinje 3 – Att främja en effektiv resursfördelning.....	16
2.4	Riktlinje 4 – Att säkerställa en löneutveckling som bidrar till makroekonomisk stabilitet och tillväxt.....	18
2.5	Riktlinje 5 – Att främja större samstämmighet mellan makroekonomisk politik, strukturpolitik och sysselsättningspolitik	19
3	Mikroekonomisk politik	22
3.1	Riktlinje 7 och 8 – Öka och förbättra investeringar i forskning och utveckling och stödja alla former av innovation	23
3.2	Riktlinje 9 – Att underlätta spridning och användning av informations- och kommunikationsteknik	26
3.3	Riktlinje 10 - Stärka den industriella basens konkurrensfördelar.....	28
3.4	Riktlinje 11 - Att främja ett hållbart användande av resurser och stärka synergier mellan miljöpolitik och tillväxt	29
3.5	Riktlinje 12 - Att utvidga och fördjupa den inre marknaden.....	33
3.6	Riktlinje 13 – Att säkerställa öppna och konkurrenskraftiga marknader i och utanför Europa	35
3.7	Riktlinje 14 - Att skapa ett mer konkurrenskraftigt företagsklimat och stimulera privata initiativ genom regelförenkling.....	38
3.8	Riktlinje 15 – Att främja en mer företagsvänlig kultur och att skapa ett gynnsamt klimat för små medelstora företag	39
3.9	Riktlinjer 16 – Att utvidga, förbättra och sammanlänka den europeiska infrastrukturen	42
4	Sysselsättningspolitik	43
4.1	Riktlinje 17 – Genomföra en sysselsättningspolitik som syftar till att uppnå full sysselsättning, förbättra kvaliteten och produktiviteten i arbetet och öka graden av social och territoriell sammanhållning	44
4.2	Riktlinje 18 – Främja en livscykelinriktad syn på arbete.....	50

4.3	Riktlinjer 19 – Sörja för en arbetsmarknad som är öppen för alla, göra arbete mer attraktivt och göra arbete lönsamt för arbetssökande, även för mindre gynnade personer och personer utanför arbetskraften.....	56
4.4	Riktlinje 20 – Förbättra förmågan att möta arbetsmarknadens behov	61
4.5	Riktlinje 21 – Främja flexibilitet i kombination med anställningstrygghet och minska segmenteringen av arbetsmarknaden, med vederbörligt beaktande av den roll som tillkommer arbetsmarknadens parter	64
4.6	Riktlinje 22 – Sörja för en sysselsättningsfrämjande utveckling av arbetskostnader och mekanismer för fastställande av löner.....	69
4.7	Riktlinje 23 och 24 – Anpassa utbildningssystemet till nya kompetenskrav genom att utöka och förbättra investeringarna i humankapital	70
	Bilaga 1 – Lissabonstrategin tar plats i Sörmland.....	75
	Bilaga 2 – Integrerade riktlinjer.....	79
	Bilaga 3 – Indikatorer för att följa upp sysselsättningsstrategin.....	89
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 november 2006.....	107

1 Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning 2006–2008

1.1 Inledning

I september 2006 genomfördes allmänna val till riksdagen i Sverige. Valresultatet innebar ett regeringsskifte i Sverige och de fyra partierna i Allians för Sverige bildade regering. Föreliggande skrivelse presenterar regeringens reviderade handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning åren 2006-2008 inom ramen för EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, den s.k. Lissabonstrategin.

Fler i arbete, mer att dela på

Den svenska ekonomin är inne i en stark konjunktur och efterfrågan i ekonomin har under inledningen av 2006 växt på bred front, såväl inhemskt som från utlandet. En god investeringskonjunktur håller i sig och hushållens konsumtion har utvecklats starkt. Sverige är på många sätt ett land som tagit vara på individens vilja och förmåga att arbeta, ta ansvar och utvecklas samt skapa och investera i framtiden. Sverige präglas av en öppenhet mot omvärlden och vilja att ta till sig förändringar. Den svenska konkurrenskraften och det svenska affärsklimatet har under senare år rankats allt högre vid internationella jämförelser.

Men Sverige står också inför stora utmaningar. Trots en god tillväxt står över en miljon människor utanför arbetsmarknaden och ett stort utanförskap råder. Efterfrågan på välfärdstjänster ökar när befolkningen åldras. Globaliseringen ställer krav på den svenska ekonomins anpassningsförmåga och flexibilitet. Miljöutmaningar, inte minst klimatförändringarna, ställer krav på nya och effektivare lösningar.

I Sveriges reviderade handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning 2006–2008 presenteras regeringens politik som ska lägga grunden för en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling, skapa utrymme för ökad välfärd samt möta kommande utmaningar. I regeringens budgetproposition för 2007 föreslår och aviserar regeringen ett stort antal åtgärder för att förverkliga denna politik.

Det är av avgörande vikt att möta den demografiska utmaningen genom att upprätthålla långsiktigt uthålliga offentliga finanser. Överskottsmålet för den offentliga sektorns finansiella sparande ska därför upprätthållas och varje reform prövas mot vad samhällsekonomin tål.

Genom att bryta utanförskapet på arbetsmarknaden, skapa fler jobb och fler företag kan välfärden säkras. Sveriges handlingsprogram innehåller därför ett brett program för arbete och företagande.

För det första ska det bli mer lönsamt att arbeta. En stor inkomstskattereform föreslås, där tyngdpunkten ligger på att göra det mer lönsamt att arbeta för låg- och medelinkomsttagare. På sikt avser regeringen att föreslå ytterligare sänkningar av inkomstskatterna. Arbetslinjen ska tydliggöras i arbetslöshetsförsäkringen genom förändringar i ersättning och villkor i försäkringen. Arbetslöshetsförsäkringen ska ge en tillfällig ersättning vid arbetslöshet som ger individen trygghet och underlättar omställning men ska inte utgöra en långsiktig försörjning. Sjukförsäkringen ska ha som mål att bevara tryggheten för den som drabbas av sjukdom eller gör sig illa och samtidigt ge motiv och möjlighet att återgå till arbete.

För det andra ska det bli enklare och mindre kostsamt att anställa. Insatser införs för att underlätta för dem som under lång tid inte har arbetat att komma tillbaka till arbete. Kostnaderna för att anställa ungdomar ska sänkas. Arbetsgivarnas s.k. medfinansieringsansvar i sjukförsäkringen efter andra sjukveckan tas bort. Regeringen anser det också angeläget att sänka arbetsgivaravgifterna i vissa tjänstebranscher. Regeringen har aviserat förslag om en skattereduktion för privatpersoners köp av hushållstjänster. Arbetsmarknadsverket ska reformeras från grunden och arbetsmarknadspolitikens omfattning reduceras, både genom att antalet personer i programmen minskar och genom att ett antal åtgärder fasas ut.

För det tredje ska Sveriges företagsklimat förbättras och det ska bli mer lönsamt att driva företag. Regeringen föreslår i budgetpropositionen en rad åtgärder som främjar entreprenörskap och gör det mer lönsamt att anställa. Företagens kapitalförsörjning ska förbättras och företagens administrativa kostnader minska genom att komma till rätta med regelkrångel och byråkrati. De åtgärder som föreslås för att öka efterfrågan på arbetskraft genom slopade arbetsgivaravgifter för vissa tjänster och avdragsmöjligheter för hushållstjänster kommer också att gynna en utveckling av nya och befintliga företag inom tjänstesektorn. Regeringen föreslår också en satsning för att öka kvinnors företagande och göra det enklare att starta och driva företag inom välfärdssektorn. Regeringen avser att genomföra förändringar som syftar till att öka mångfalden och konkurrensen mellan olika aktörer inom vård och omsorg. Regeringen avser också att under kommande fyra år genomföra insatser för att stärka den svenska forskningen.

Sverige i en globaliserad värld

De globala miljöutmaningarna, i synnerhet klimatförändringarna, påverkar livsbetingelserna i hela världen och måste ges större uppmärksamhet. Energi- och klimatfrågorna utvecklas snabbt till avgörande utmaningar. Alla sektorer i samhället berörs av snabbt stigande energipriser, ökande otrygghet i energiförsörjningen samt konsekvenserna av ett mer instabilt klimat. Energisäkerheten blir allt mer

viktig för Europa, som världens största importör av olja och gas. Skr. 2006/07:23
Regeringen avser att tillsätta en hållbarhetskommision i syfte att stärka arbetet med hållbar utveckling.

Sverige står inför stora utmaningar. Globaliseringen och den ökade internationella handeln innebär såväl utmaningar som möjligheter. Den demografiska utvecklingen med en växande andel äldre och en krympande andel yngre i befolkningen leder till ett minskat arbetskraftsutbud samtidigt som det ställer ökade krav på välfärdssystemet. Att bibehålla och utveckla välfärdssystemet under dessa betingelser ställer stora krav. Sverige behöver en väl fungerande och flexibel arbetsmarknad, en effektiv och kvalitativ utbildnings- och forskningsstruktur samt en befolkning med förståelse och förmåga att ta till sig nya teknologier. Regeringen föreslår att ett globaliseringsråd inrättas med uppgift att ge en allsidig belysning och samhällsdebatt om dessa stora frågeställningar. Rådet kommer att ledas av utbildnings- och forskningsministern och omfatta representanter från, offentlig sektor, näringslivet, arbetsmarknadens parter, vetenskapssamhället och kultursektorn.

1.2 Det ekonomiska läget

Under inledningen av 2006 har den svenska BNP-tillväxten varit mycket stark. Bakgrunden till den positiva utvecklingen det första halvåret är att efterfrågan i svensk ekonomi har växt på bred front. Exporten har efter en förhållandevis svag tillväxt det första halvåret 2005 återhämtat sig avsevärt, den starka investeringskonjunkturen har fortsatt att hålla i sig och hushållens konsumtion har växt i god takt.

BNP-tillväxten dämpas framöver men blir ändå hög sett ur ett historiskt perspektiv. Bakom dämpningen, som får tydligast genomslag först år 2007, ligger i första hand en inbromsning i investeringarna. De totala investeringarna har ökat sedan 2003 och drivkrafterna bakom uppgången har bl.a. varit ett högt kapacitetsutnyttjande och gynnsamma finansiella förutsättningar i företagen. Dessa drivkrafter kvarstår, vilket talar för att nivån på investeringarna fortsätter att vara hög. Men i takt med att den nya produktionskapaciteten tas i bruk väntas investeringstillväxten i bl.a. industrimaskiner avta.

Dämpningen i BNP-tillväxten 2007 beror också på att exporttillväxten mattas. I år stärks emellertid efterfrågan på svenska produkter i utlandet, bl.a. till följd av återhämtningen inom det för svensk exportindustri mycket viktiga euroområdet. Detta bidrar till att varuexporten växer i god takt 2006. Nästa år mattas den globala konjunkturen något, vilket gör att exporten växer långsammare. Den avtagande tillväxttakten i investeringarna och exporten motverkas i viss utsträckning av en allt starkare konsumtionstillväxt i de svenska hushållen.

Finanspolitiken bedöms förändras i svagt expansiv riktning 2006 och i neutral riktning 2007, och trots en allt mindre expansiv penningpolitik framöver förväntas ränteläget bli fortsatt lågt som en följd av lågt inflationstryck. Sysselsättningen förutses öka snabbt, vilket bidrar till en hög tillväxttakt i hushållens disponibla inkomster. Hushållen har dessutom en god förmögenhetsställning i utgångsläget. Sammantaget

talar detta för att tillväxttakten i hushållens konsumtion tilltar ytterligare under prognosperioden. Särskilt under 2007 väntas hushållskonsumtionen växa kraftigt. Den offentliga konsumtionen stiger främst inom kommunsektorn bl.a. till följd av förbättrade kommunfinanser.

Skr. 2006/07:23

Tabell 1. Försörjningsbalans

Procentuell förändring

	2005	2006	2007	2008	2009
Hushållens konsumtionsutgifter	2,4	3,6	4,2	3,6	3,1
Offentliga konsumtionsutgifter	0,7	1,4	1,5	1,0	0,6
Fasta bruttoinvesteringar	8,5	7,2	3,3	3,6	3,6
Lagerinvesteringar	-0,2	-0,2	0,1	0,1	0,0
Export	6,4	8,3	6,4	6,1	5,9
Import	7,3	7,6	7,1	6,4	6,1
BNP	2,7	4,0	3,3	3,1	2,7
Reguljär sysselsättningsgrad ¹	77,4	77,7	79,0	79,8	80,2
Öppen arbetslöshet ²	6,0	5,6	5,8	5,0	4,3
Total arbetslöshet ^{2,3}	8,7	8,7	7,7	6,3	5,8
UNDIX, årsgenomsnitt	0,8	1,3	1,9	1,5	1,8
KPI, årsgenomsnitt	0,5	1,6	2,5	2,0	1,9

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Anm.: För 2008 och 2009 redovisas en kalkyl som bygger på bedömningar av resursläget och ekonomins potentiella tillväxttakt.

¹ Antal reguljärt sysselsatta i åldern 20–64 år, dvs. exklusive sysselsatta i arbetsmarknadspolitiska program, i procent av befolkningen i denna åldersgrupp.

² I procent av arbetskraften.

³ Antalet öppet arbetslösa och personer i arbetsmarknadspolitiska program.

Hittills under 2006 har inflationen stigit något, men den understiger fortfarande Riksbankens mål på 2 procent. Inflationen har varit låg de senaste åren. Den dämpade löneutvecklingen i kombination med en stark produktivitetstillväxt håller nere företagens kostnader för arbetskraft, vilket bidrar till att den inhemska inflationen är dämpad. Höjda energipriser och stigande priser på importerade varor har dock inneburit att konsumentprisindex (KPI) har stigit en del den senaste tiden. När löneökningstakten stiger framöver samtidigt som produktivitetstillväxten dämpas ökar det inhemska inflationstrycket något. Det förväntas dock att en starkare krona och fallande energipriser kan bidra till att dämpa inflationen framöver.

En väl fungerande lönebildning är avgörande för inflationsutvecklingen och möjliggör lägre arbetslöshet, högre sysselsättning och växande produktion. Arbetsmarknadens parter har under de senaste åren tagit ett betydande ansvar. Sedan mitten av 1990-talet har den nominella löneökningstakten varit ungefär hälften så hög som under 1980-talet, samtidigt som reallöneutvecklingen har varit betydligt bättre. 2006 väntas lönerna öka i en fortsatt relativt måttlig takt. Detta beroende på att de avtalade löneökningarna är låga och resursutnyttjandet är lågt.

Efter att ha utvecklats svagt under fyra års tid vände sysselsättningen uppåt under andra halvåret 2005. Den positiva sysselsättningsutvecklingen har fortsatt under 2006. Den öppna arbetslösheten har dock inte fallit i motsvarande grad eftersom även arbetskraftsutbudet har ökat. Förutsättningarna för att sysselsättningen ska fortsätta att öka framöver bedöms som goda. Sammantaget väntas sysselsättningen öka med 1,7 procent i år och 1,5 procent nästa år. Under 2007 minskas de arbetsmarknadspolitiska programmen kraftigt, vilket medför att den öppna arbetslösheten ökar något. Den totala arbetslösheten, dvs. öppen arbetslöshet och personer i program, minskar dock markant.

1.3 Arbetet med det svenska handlingsprogrammet

Vid Europeiska rådets möte i mars 2005 uppmanades medlemsstaterna att presentera nationella handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2005–2008 med en årlig uppföljningsrapport. Beslutet togs i samband med Europeiska rådets halvtidsöversyn av Lissabonstrategin och syftet var att stärka det politiska åtagandet och genomförandet av strategin på nationell nivå. Handlingsprogrammen och uppföljningsrapporterna utgör ett viktigt underlag för Kommissionen och Europeiska rådets uppföljning av medlemsstaternas genomförande av Lissabonstrategin.

Utgångspunkten för de nationella handlingsprogrammen och de årliga uppföljningsrapporterna är de, av medlemsstaterna godkända, integrerade riktlinjerna (se bilaga 2). Riktlinjerna omfattar de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och de gemensamma riktlinjerna för sysselsättningspolitiken. Riktlinjerna svarar upp mot de viktigaste framtida utmaningarna, som globaliseringen och den åldrande befolkningen, och fokuserar på reformer för att främja konkurrenskraft och ekonomisk tillväxt samt fler och bättre jobb inom ramen för det övergripande målet för hållbar utveckling. Det finns således ett nära samband mellan Lissabonstrategin och EU:s nya strategi för hållbar utveckling som antogs av Europeiska rådet i juni 2006.

I oktober 2005 presenterade den dåvarande regeringen sitt nationella handlingsprogram för perioden 2005-2008 (Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning, Skr 2005/06:23). I september 2006 genomfördes i Sverige allmänna val till riksdagen. Valresultatet innebar ett regeringsskifte i Sverige. Denna skrivelse är den första årliga uppföljningsrapporten och presenterar regeringens reviderade handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning åren 2006-2008.

Skrivelse till riksdagen

Ett viktigt syfte med att upprätta nationella handlingsprogram var att i högre grad involvera de nationella parlamenten och andra nationella aktörer i arbetet med genomförandet av Lissabonstrategin. Regeringens reviderade handlingsprogram, liksom föregående handlingsprogram 2005, har presenterats som en skrivelse till riksdagen, samtidigt som den

presenterades för Europeiska kommissionen. Handlingsprogrammet anger regeringens målsättningar och initiativ för perioden 2006–2008. Skr. 2006/07:23

Det svenska handlingsprogrammet 2005 behandlades av riksdagen under början av 2006 (Näringsutskottets betänkande 2005/20056:NU11) och diskuterades i plenum den 9 mars 2006.

Arbetet inom regeringskansliet

Den breda politiska ansatsen som regeringen har antagit för att uppfylla Lissabonmålen innebär att flertalet departement inom Regeringskansliet har deltagit i utarbetandet av det svenska handlingsprogrammet. Huvudansvaret för arbetet har legat på Statsrådsberedningen.

Överläggningar med arbetsmarknadens parter

Arbetsmarknadens parter spelar en viktig roll för att skapa villkor för hållbar tillväxt och full sysselsättning. Redan från starten konsulterades arbetsmarknadens parter, som en del av förberedelserna för det svenska handlingsprogrammet. Parterna (Svenskt näringsliv, LO, TCO, SACO samt Sveriges kommuner och landsting) har bidragit med gemensamma skrivningar till rapporten där de redovisar bland annat uppnådda förhandlingsresultat på ett flertal områden.

Den svenska arbetsmarknaden karaktäriseras av en hög organisationsgrad, bred kollektivavtalstäckning och en väl utvecklad social dialog. Arbetsmarknadens parter hanterar traditionellt många frågor genom kollektivavtal utan statligt ingripande i form av lagstiftning eller genom myndigheter. Arbetsmarknadens parter har också en central roll i genomförandet av EU-direktiv och riktlinjer genom överenskommelser i kollektivavtal.

Regelbundna överläggningar äger rum mellan regeringen och arbetsmarknadens parter när det gäller EU-frågor relaterade till sysselsättning och arbetsmarknad men även andra frågor som berör arbetsmarknadens parter. Dessa konsultationer som äger rum både på politisk nivå och tjänstemannanivå ger tillfälle till diskussioner om viktiga EU-frågor i relation till regeringens agerande och den nationella politiken.

Samråd med intresseorganisationer i Sverige

Under hösten har samråd ägt rum med intresseorganisationer i Sverige. Samrådet med företrädare för folkrörelser och föreningsliv syftade till att skapa en bred diskussion kring dels genomförandet av EU:s strategi för tillväxt och sysselsättning i Sverige, dels hur organisationerna arbetar med Lissabonrelaterade frågor.

Arbetet på regional och lokal nivå

Ansvar för den regionala utvecklingspolitiken i Sverige är delat mellan den nationella och den regionala nivån. Det strategiska instrumentet för länen är de regionala utvecklingsprogrammen där regionala prioriteringar

för hållbar regional utveckling fastställs. Prioriteringarna genomförs genom bland annat de regionala tillväxtprogrammen och strukturfondsprogrammen. Skr. 2006/07:23

För att vidareutveckla dialogen mellan de nationella, regionala och lokala nivåerna, samt även samordningen mellan den regionala utvecklingspolitiken och EU:s sammanhållningspolitik, beslutade den tidigare regeringen om en nationell strategi för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013. Strategin ligger till grund för genomförandet av sammanhållningspolitiken i Sverige och är vägledande för det regionala utvecklingsarbetet, i vilket ett antal regionala och lokala program och processer ingår.

Ett antal kommuner i Sverige har på frivillig basis startat en process för att utarbeta lokala initiativ för tillväxt och sysselsättning i linje med riktlinjerna och Lissabonmålen. I föregående handlingsprogram 2005 presenterades ett exempel på lokalt arbete i relation till Lissabonstrategin från region Sörmland. I bilaga 1 i det reviderade programmet redovisas det fortsatta arbetet i dessa kommuner. Regeringen välkomnar dessa initiativ och anser att de är viktiga bidrag till ett samlat och resultatinriktat genomförande av Lissabonstrategin i alla delar av landet och hoppas att de kan utgöra en inspirationskälla till för andra regionala och lokala aktörer.

Läsanvisningar

Uppföljningsrapporten är uppdelad i tre huvudavsnitt – makroekonomisk politik, mikroekonomisk politik och sysselsättningspolitik – i enlighet med strukturen för de integrerade riktlinjerna. Under respektive riktlinje redovisas politikens målsättningar och inriktning samt de insatser och åtgärder som vidtagits eller planeras för perioden 2006–2008.

Tabell 2. Strukturindikatorer för uppföljning av Lissabonstrategin. Skr. 2006/07:23
Sverige jämfört med andra länder. 2005.

Indikatorer	SE	EU15	EU25	Bland de 3 bästa	Bland de 3 sämsta
BNP per capita ¹	114,4	108,3	100		
Arbetsproduktivitet ²	104,3	106	100		
Sysselsättningsgrad ³ , %	72,5	65,2	63,8	x	
män, %	74,4	72,9	71,3		
kvinnor, %	70,4	57,4	56,3	x	
äldre ⁴ , %	69,4	44,1	42,5	x	
äldre män, %	72,0	53,1	51,8	x	
äldre kvinnor, %	66,7	35,4	33,7	x	
Långtidsarbetslösa ⁵ , %	1,2	3,3	3,9	x	
Regionala skillnader i	3,0	10,9	11,9	x	
Sysselsättningen ⁶					
män	2,8	7,9	9,7	x	
kvinnor	3,5	16,9	16,9	x	
Andel personer i riskzon för fattigdom ⁷	11	17	16	x	
män	10	15	15	x	
kvinnor	12	18	17		
Prisnivå ⁸	120,6	103,7	100		x
Utbildningsnivå ⁹	87,5	74,6	77,5		
män	86,4	71,5	74,7		
kvinnor	88,7	77,7	80,3		
Investeringar i näringslivet ¹⁰	14,3	17,4	17,4		x
Investeringar i FoU ¹¹	3,7	1,92	1,86	x	
Utsläpp av växthusgaser ¹²	96,4	99,1	92,7		
Energiintensitet i ekonomin ¹³	217,52	187,48	204,89		
Godstransporter i relation till BNP ¹⁴	90,2	104,8	104,7		

¹ Köpkraftsjusterad BNP

² Köpkraftsjusterad BNP per anställd person.

³ 15 – 64 år

⁴ 55 – 64 år

⁵ Arbetslös 12 månader eller längre i procent av arbetskraften. Preliminär.

⁶ Regionala skillnader i sysselsättning, variationskoefficient, (åldersgrupp 15 – 64 år), på NUTS 2 nivå

⁷ Andel personer med disponibel ekvivalerad inkomst under fattigdomströskeln (satt till 60 % av nationell disponibel ekvivalerad medianinkomst). Efter sociala transfereringar. För EU Eurostats uppskattningar. 2004.

⁸ Preliminär.

⁹ Andel med gymnasieutbildning bland personer 20 – 24 år.

¹⁰ Investeringar i privata näringslivet i procent av BNP

¹¹ Procent av BNP. För EU Eurostats uppskattning. 2004.

¹² Jämfört med basåret 1990 = 100 (i CO₂-ekvivalenter). 2004.

¹³ Energiförbrukning i procent av BNP. 2004

¹⁴ Inrikes godstransport i relation till BNP; mätt i tonkilometer/BNP. För EU Eurostats uppskattning. 2004

2 Makroekonomisk politik

Regeringens politik ska lägga grunden för en långsiktigt sund ekonomisk utveckling, skapa utrymme för ökad välfärd samt öka makten för enskilda och familjer i deras egen vardag. Det är av avgörande vikt att möta den demografiska utmaningen genom att upprätthålla långsiktigt uthålliga offentliga finanser. Överskottsmålet för den offentliga sektorns finansiella sparande ska därför upprätthållas. Varje reform kommer att prövas mot vad samhällsekonomin tål. Målet för finanspolitiken bör vara att minska den offentliga skuldsättningen. Det målet ska nås genom att upprätthålla ett överskott i de offentliga finanserna som motsvarar 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel.

Det finanspolitiska ramverket med överskottsmål och utgiftstak är fortsatt viktiga för att säkerställa budgetdisciplin och långsiktig ekonomisk stabilitet. För att ge ökad grad av öppenhet och tydlighet kring finanspolitiken avser regeringen dock att se över och vidareutveckla dessa.

Inflationsmålet spelar en central roll när det gäller att säkerställa att löneutvecklingen bidrar till god tillväxt och full sysselsättning och regeringen stödjer penningpolitikens inriktning.

Ett ökat arbetsutbud, en ökad sysselsättning och ett ökat antal arbetade timmar i näringslivet är centralt både för att främja den ekonomiska tillväxten och för att möta den demografiska utmaningen samt att öka den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna. För att välfärden ska kunna säkras på lång sikt är det alltså helt centralt att bryta utanförskapet på arbetsmarknaden, skapa fler jobb och fler företag. Regeringen har därför presenterat ett brett program för arbete och företagande. För det första föreslår regeringen reformer som gör det mer lönsamt att arbeta. För det andra föreslår regeringen en rad reformer som gör det enklare och mindre kostsamt att anställa. För det tredje föreslår regeringen en rad åtgärder som förbättrar Sveriges företagsklimat och gör det mer lönsamt att driva företag.

2.1 Riktlinje 1 – Att säkerställa ekonomisk stabilitet för hållbar tillväxt

Sunda offentliga finanser

Sveriges offentliga finanser är sunda och uppfyller väl stabilitets- och tillväxtpaktens krav. Det av riksdagen beslutade målet för den offentliga sektorns finansiella sparande, ett överskott på i genomsnitt 2 procent av BNP över konjunkturcykeln, sätter ramarna för finanspolitiken.

Överskotten skapar en stabil grund för att möta de utmaningar som följer av den framtida ökningen av andelen äldre i befolkningen samt för att vid behov bedriva en konjunkturstabiliserande finanspolitik. Enligt budgetpropositionen för 2007 var överskotten åren 2000–2005 i genomsnitt 1,9 procent av BNP och de bedöms uppgå till över 2,0 procent av BNP de närmaste åren.

Erfarenheterna av det finanspolitiska ramverket med överskottsmål och utgiftstak är i huvudsak goda och det finns starka skäl till att i allt väsentligt bibehålla detta. Samtidigt visar erfarenheterna från de cirka tio år som ramverket varit i kraft att en översyn av det finanspolitiska ramverket är nödvändig. Det bör förbättras och vidareutvecklas för att ge ökad grad av öppenhet och tydlighet kring finanspolitiken. Inte minst har det funnits ökande tendenser till finansiering utanför utgiftstaken som har ökat risken för en gradvis erodering av trovärdigheten, däribland utgifter via skattekrediteringar på statsbudgetens inkomstsida. Utgiftstakens transparens och dess funktion är viktiga för regeringen. Regeringen avser enligt budgetpropositionen för 2007 att återkomma till riksdagen i denna fråga.

Tabell 3. Den offentliga sektorns finansiella sparande och statens utgiftstak, *procent av BNP*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Finansiellt sparande	5,0	2,6	-0,5	-0,2	1,6	2,8	2,8	2,3	2,6	3,1
Statens utgiftstak ¹⁵	32,9	33,0	32,9	32,9	32,5	32,5	32,1	31,2	30,7	30,2

Källa: SCB, Finansdepartementet.

Stabila priser

I Riksbankslagen, som trädde i kraft 1999, fastställs att målet för penningpolitiken är att upprätthålla prisstabilitet och att penningpolitiska beslut fattas självständigt av Riksbankens direktion, med en tolerans avseende inflationstakten på en procent uppåt och nedåt.

Tabell 4. Inflation och räntor

	2004	2005	2006	2007	2008
Inflation, KPI, dec-dec	0,3	0,9	1,9	2,3	2,4
Underliggande inflation ¹⁶	1,6	0,7	1,2	1,5	1,7
Reporäntan	2,00	1,50	2,50	3,50	4,00
Långa räntor	3,90	3,38	4,00	4,20	4,35

Källa: SCB, Sveriges Riksbank.

I ett förtydligande av Riksbanken i maj 2006 anges att penningpolitiken också vägleds av olika mått på "underliggande inflation". Det finns inte något enskilt inflationsmått som vid varje given tidpunkt alltid visar vilken penningpolitik som behövs. Penningpolitiken verkar med eftersläpning och inriktas normalt på att inflationsmålet ska

¹⁵ Justerat för tekniska beräkningar

¹⁶ Enligt UND1X, december – december.

uppnås inom två år. Tvåårshorisonten ger också utrymme att ta hänsyn till utvecklingen i den reala ekonomin. Riksbanken tar också löpande hänsyn till förändringar i tillgångspriser och andra finansiella variabler i de penningpolitiska besluten och Riksbankens prognoser görs med antagandet att reporäntan utvecklas enligt marknadens förväntningar.

Inflationstrycket har gradvis börjat stiga från en mycket låg nivå och förväntas närma sig 2 procent de närmaste åren. I juni 2005 sänkte Riksbanken styrräntan till historiskt låga 1,5 procent, men har därefter successivt höjt styrräntan till 2,75 procent (november 2006).

2.2 Riktlinje 2 – Att trygga ekonomisk och finanspolitisk hållbarhet

Efterfrågan på välfärdstjänster kommer att öka i framtiden dels beroende på den demografiska utvecklingen, dels till följd av stigande inkomster. Den ökade efterfrågan kommer att sätta de offentligt finansierade välfärdssystemen under press.

För att den ökande efterfrågan långsiktigt ska kunna mötas måste överskottsmålet för den offentliga sektorns finansiella sparande upprätthållas och reformer för att öka arbetsutbud och sysselsättning genomföras. Vidare måste åtgärder vidtas för att öka effektiviteten i den offentliga sektorn. Regeringen avser att snarast påbörja en diskussion om hur man på lång sikt ska kunna möta den ökande efterfrågan inom ramen för ett i grunden offentligt finansierat välfärdssystem.

Överskott i den offentliga sektors finansiella sparande och minskad skuld

Genom ett överskott motsvarande 2 procent av BNP i den offentliga sektorns finansiella sparande ökar den offentliga nettoförmögenheten. Detta förbättrar möjligheterna att möta den ökande efterfrågan på välfärdstjänster, med en rimlig fördelning av skatter och förmåner mellan generationer. En mindre statsskuld leder också till mindre sårbarhet för yttre förändringar och därmed ett ökat förtroende för den svenska ekonomin. Målet för finanspolitiken bör vara att minska den offentliga skuldsättningen. Det målet ska nås genom att upprätthålla ett överskott i de offentliga finanserna som motsvarar 2 procent av BNP i genomsnitt över konjunkturcykeln. Detta möjliggör stabila skattesatser på en lägre nivå än i dag och gynnar i sin tur tillväxt och sysselsättning.

Tabell 5. Konsoliderad bruttoskuld

	2004	2005	2006	2007	2008
Konsoliderad bruttoskuld	50,5	50,3	46,5	41,5	37,4

Källa: SCB, Finansdepartementet.

Finansiellt hållbara välfärdssystem

En viktig del av välfärdssystemet utgörs av ålderspensionssystemet. Det reformerades 1999 och är därmed både finansiellt stabilt och ger starka incitament till arbete. De reformer som regeringen föreslagit i

skattesystem, arbetslöshets- och socialförsäkringen kommer också att främja incitamenten till arbete och därigenom också till att stärka de offentliga finanserna. Skr. 2006/07:23

Socialförsäkringsutredningen (dir 2004:129) som tillsattes 2004, presenterade sitt betänkande den 1 november 2006. Regeringen avser att snarast tillsätta en parlamentarisk utredning angående en reformerad socialförsäkring.

Den offentliga sektorns omsättning motsvarar omkring hälften av värdet på allt som produceras i Sverige under ett år. Det vilar därför ett stort ansvar på den ekonomiska politiken att ta vara på varje skattekrona på ett effektivt sätt och därigenom stärka de offentliga finanserna. God hushållning med de gemensamma resurserna handlar både om att motverka överutnyttjande och fusk i skatte- och förmånssystemen och om att öka effektiviteten i den offentliga sektorn.

För att öka effektiviteten och påskynda utvecklingen av styr- och produktionsformer i produktionen av välfärdstjänsterna inom vård, omsorg och utbildning, avser regeringen att under mandatperioden genomföra förändringar som syftar till att öka mångfalden av aktörer inom vård, utbildning och omsorg. Regeringen vill också minska den statliga byråkratin, liksom antalet statliga myndigheter.

Krafttag mot fusk och överutnyttjande

Det förekommer överutnyttjande och fusk med ersättningar och bidrag. I vissa delar av socialförsäkringssystemet är överutnyttjandet och fuskets dessutom omfattande. En grundläggande förutsättning för att upprätthålla allmänhetens respekt för välfärdssystemen är att ersättningar och bidrag endast betalas ut till dem som är berättigade. Felaktiga utbetalningar kan även långsiktigt urholka finansieringen av välfärdssystemen. Detta kan i sin tur leda till att ersättningsnivåerna för skilda förmåner måste sänkas eller att skatterna måste höjas. Mot denna bakgrund är det avgörande för såväl legitimiteten som finansieringen av välfärdssystemen att kontrollverksamheten ökas och effektiviseras samt att felaktigt utbetalda ersättningar och bidrag återkrävs. Redan nu pågår arbete med att bl.a. reformera den straffrättsliga regleringen, se över bestämmelserna om återkrav, informationsutbyte mellan myndigheter och resurser till kontrollverksamheten. Arbetet med att förebygga förmånsfusk fortgår via Delegationen för åtgärder mot felaktiga utbetalningar från trygghetssystemen (dir 2005:52) och ska redovisas den 1 juli 2008. Regeringen har därutöver föreslagit åtgärder inom följande områden:

- En översyn av formerna för tillsynen över socialförsäkringsadministrationen kommer att initieras under hösten 2006. I dagsläget finns tillsynsfunktionen och tillsynsobjekten inom samma myndighet.
- För att uppnå effektivare brottsundersökningar har Försäkringskassan, Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen i år kommit överens om att utveckla sitt samarbete. Regeringen avser att under år 2007 utvärdera utfallet av samarbetet.
- Ökad effektivitet i återkravsverksamheten och ränta på återkrav.

- Stärkta incitament för kontroll. Regeringen avser att utarbeta förslag till ekonomiska, organisatoriska och andra åtgärder som kan förbättra incitamenten för myndigheter att bedriva kontrollarbete.
- Förbättrad intern styrning och kontroll vid myndigheter.
- Förstärkt organisation för ifrågasättande av rätten till arbetslöshetsersättning.
- Sänkta socialavgifter för vissa tjänstebranscher, av vilka en del är särskilt utsatta för skattefusk och med stor förekomst av svartarbete.
- Under mandatperioden återkommer regeringen med åtgärder för att bekämpa grov ekonomisk brottslighet med skatteanknytning.

Arbete och tillväxt

Trots den goda tillväxten och förbättringarna på arbetsmarknaden utgör utanförskapet ett kvarvarande stort problem. Under 2005 stod drygt 17 procent av den arbetsföra befolkningen (20–64 år) utanför arbetskraften. Arbetslösheten i åldrarna 20–64 år (inklusive heltidsstuderande som söker arbete) uppgick till 6,8 procent av arbetskraften (7,1 procent av männen och 6,5 procent av kvinnorna). Av de sysselsatta var 5,5 procent undersysselsatta (3,8 procent av de sysselsatta männen och 7,5 procent av de sysselsatta kvinnorna). Ett annat sätt att illustrera problemet ges av andelen av befolkningen i arbetsför ålder som försörjs genom socialförsäkringssystemen och ekonomiskt bistånd. Antalet personer som försörjdes med sociala ersättningar 2005 motsvarade drygt 1 miljon, eller drygt 21 procent av de folkbokförda i åldern 20–64 år. Under 2006 får drygt 12 procent av befolkningen i arbetsför ålder ohälsorelaterade ersättningar (sjuk- och rehabiliteringspenning samt aktivitets- och sjukersättning), nära 8 procent arbetsmarknadsrelaterade ersättningar och cirka 1,5 procent ekonomiskt bistånd. Den totala andelen personer som får dessa typer av ersättningar har varit i det närmaste konstant sedan 1999, däremot har fördelningen mellan olika typer av ersättningar förskjutits, främst genom att arbetsmarknadsrelaterade ersättningar minskat medan ohälsorelaterade ersättningar ökat.

För att bryta utanförskapet är det viktigt att arbetsviljan hos alla som har ett potentiellt arbetsutbud tas till vara. Tidigare har den svenska arbetsmarknadspolitiken varit ineffektiv och passiviserande. Nu höjs kvaliteten och antalet personer i åtgärder minskar. Kärnan i regeringens arbetsmarknadspolitik är att stimulera att fler slussas in tidigare på arbetsmarknaden och att allt färre lämnar den i förtid. Det ska bli mer lönsamt att arbeta och enklare att anställa (se riktlinje 17–23).

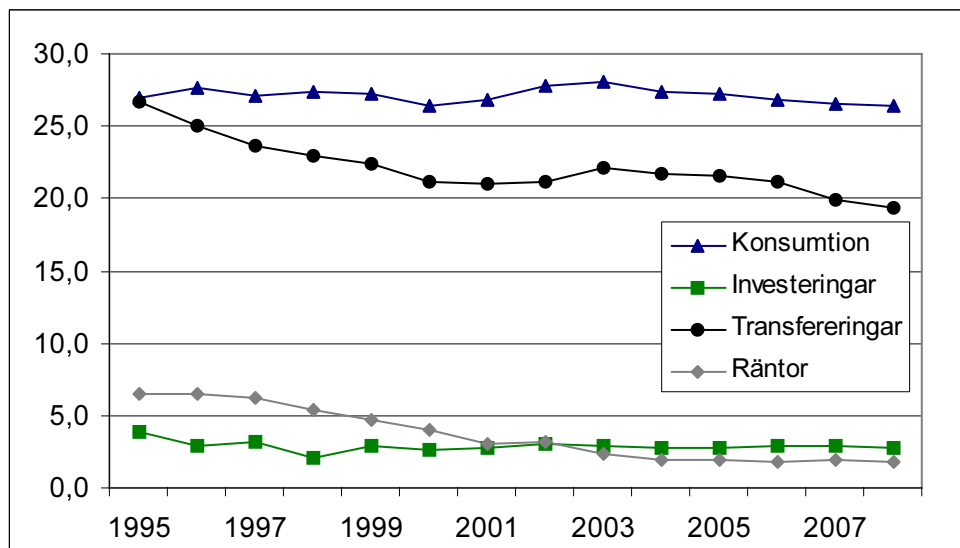
2.3 Riktlinje 3 – Att främja en effektiv resursfördelning

De offentliga utgifterna beräknas fortsätta att svagt sjunka som andel av BNP. Det är framför allt transfereringar och ränteutgifter som minskar som andel av BNP medan konsumtion och investeringar ligger kvar på en i stort oförändrad nivå.

Den offentliga sektorns omsättning motsvarar omkring hälften av värdet på allt som produceras i Sverige under ett år. Det är därför viktigt

att den ekonomiska politiken utformas så att de gemensamma medlen används så effektivt som möjligt. Därigenom kan ökade satsningar inom prioriterade offentliga verksamheter bli möjliga samtidigt som utrymme ges för att sänka skatterna för att stimulera till fler jobb och ökad tillväxt i det privata näringslivet.

Diagram 1: Offentliga utgifter 1995–2008. Procent av BNP.

Källa: SCB.

God hushållning med de gemensamma resurserna handlar både om att motverka överutnyttjande och fusk i skatte- och förmånssystemen och om att öka effektiviteten i den offentliga sektorn. Regeringen föreslår en rad åtgärder för att minska fusk och överutnyttjande inom skatte- och förmånssystemen (se riktlinje 2 och 21). Regeringen föreslår också att ett antal statliga myndigheter läggs ned och avser att genomföra en översyn av hela myndighetsstrukturen i syfte att minska den statliga byråkratin. Regeringen har också för avsikt att föreslå förändringar som syftar till att öka mångfalden av aktörer inom vård, utbildning och omsorg. Därigenom kan effektiviteten öka och utvecklingen av styr- och produktionsformer påskyndas.

En skattepolitik för sysselsättning och företagande

Inom skatteområdet vidtar regeringen en rad åtgärder för att förbättra villkoren för tillväxt. Både generella och riktade insatser görs. Åtgärderna omfattar dels direkta och indirekta skatter på arbete i syfte att stimulera arbetsmarknadens funktionssätt, dels företagsskatter och skatt på kapital för att främja bildandet av nya företag och underlätta expansionen av främst små och medelstora företag.

- Den 1 januari 2007 tas ett första steg för att minska inkomstskatten på arbete. En skattereduktion på arbets- och näringsinkomst införs för att förbättra de ekonomiska drivkrafterna för arbete. Både den genomsnittliga skatten och marginalskaften på arbetsinkomsten sänks. Reduktionen är utformad så att incitamentet för arbete stärks

främst för de arbetslösa och de som är 65 år eller äldre. Regeringen planerar att ta ett andra steg i reformen under år 2008. Skr. 2006/07:23

- För att stimulera tjänstesektorn införs en skattereduktion för hushållstjänster den 1 juli 2007. Förutom att öka sysselsättningen inom denna sektor syftar åtgärden till att omvandla delar av den svarta arbetskraften till vit. Ytterligare stimulanser av tjänstesektorn genom reducerade arbetsgivar- och egenavgifter för vissa anställningar förväntas träda i kraft under år 2008.
- För att göra det mer attraktivt att anställa ung arbetskraft samt behålla och nyanställa äldre medarbetare införs den 1 januari 2007 lättnader i socialavgifter för anställda i åldrarna 19–24 år och den särskilda löneskatten slopas för anställda som är 65 år eller äldre.
- För att förbättra riskkapitalförsörjningen i näringslivet halveras förmögenhetsskatten på finansiella tillgångar den 1 januari 2007. Regeringen avser helt slopa förmögenhetsskatten på reala och finansiella tillgångar under mandatperioden.
- Reglerna för hur ägare till fåmansföretag får dela upp sin inkomst i inkomstlagen tjänst och kapital kommer att reformeras. I avvaktan på en bredare översyn införs under år 2007 förändringar av reglerna som bl. a. ökar drivkrafterna att anställa fler och underlättar försäljning av verksamheter.

2.4 Riktlinje 4 – Att säkerställa en löneutveckling som bidrar till makroekonomisk stabilitet och tillväxt

Sedan början av 1990-talet har den relativa arbetskraftskostnaden per producerad enhet sjunkit (mätt i såväl nationell som gemensam valuta). Regeringen bedömer att 1997 års industriavtal och en hög trovärdighet för Riksbankens inflationsmål har en normgivande effekt på lönebildningen vilket tillsammans med ett relativt lågt resursutnyttjande på arbetsmarknaden dämpar risken för alltför höga avtalsökningar.

Under de kommande åren bedöms lönerna utvecklas i en takt som är förenlig med produktivets- och inflationsutvecklingen på lång sikt. Löneutvecklingen kommer därmed att bidra till en sund makroekonomisk utveckling.

Huvudansvaret för lönebildningen i Sverige vilar på arbetsmarknadens parter. År 2000 bildades det statliga Medlingsinstitutet. Institutets uppgift är att verka för en väl fungerande lönebildningsprocess med målet att undvika konflikter på arbetsmarknaden. Den utvärdering som gjorts av Medlingsinstitutets verksamhet under åren 2000–2004 utifrån målet om en lönebildning i samhällsekonomisk balans och arbetsfred slutfördes i april 2006 och behandlas för närvarande i Regeringskansliet.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 föreslagit en rad åtgärder som syftar till att stimulera arbetsutbudet. På så sätt minskas också risken för löne- och inflationsdrivande s.k. flaskhalsar på arbetsmarknaden. Bland annat införs från den 1 januari 2007 ett särskilt jobbavdrag. Regeringen föreslår också en rad åtgärder för att effektivisera arbetsmarknadspolitiken och antalet personer i arbetsmarknadspolitiska program reduceras kraftigt. De

2.5 Riktlinje 5 – Att främja större samstämmighet mellan makroekonomisk politik, strukturpolitik och sysselsättningspolitik

Den ekonomiska politiken ska lägga grunden för en långsiktigt sund ekonomisk utveckling och skapa utrymme för ökad välfärd. En politik för arbete och tillväxt måste ha en bred ansats och en långsiktig inriktning. Ekonomins olika delar hänger samman och reformer på ett område får större genomslag om det samtidigt genomförs reformer på andra områden. En politik för arbete och tillväxt handlar således inte om enskilda åtgärder utan om åtgärder på flera områden samtidigt.

Regeringens strategi är att sunda offentliga finanser och stabila priser i kombination med en politik för att främja hög sysselsättning, ett gott företagsklimat med väl fungerande marknader och god anpassningsförmåga till förändringar skapar förutsättningar att möta en åldrande befolkning och fortsatt hård internationell konkurrens.

En bred politisk ansats för sunda offentliga finanser och stabila priser...

Ett viktigt mål för finanspolitiken är att säkerställa att utvecklingen av de offentliga finanserna är uthållig för att man därmed ska kunna säkra den långsiktiga välfärdsutvecklingen. Genom att upprätthålla sunda offentliga finanser lägger finanspolitiken grunden för uthålligt hög tillväxt och full sysselsättning. För att uppnå långsiktigt sunda offentliga finanser finns två budgetpolitiska mål: överskottsmålet för den offentliga sektorns finansiella sparande och utgiftstaket för staten. Sedan överskottsmålet infördes år 2000 och fram till och med år 2006 beräknas den offentliga sektorns finansiella sparande i genomsnitt uppgå till 2,0 procent av BNP. För perioden 2007–2009 bedöms genomsnittet överstiga 2 procent av BNP. Därmed klaras överskottsmålet. Ett system med utgiftstak för staten infördes 1997 och sedan systemet infördes har utgiftstaken klarats samtliga år.

Emellertid har det funnits ökande tendenser till finansiering utanför utgiftstaken som har ökat risken för en gradvis erodering av trovärdigheten, däribland utgifter via skattekrediteringar på statsbudgetens inkomstsida. Utgiftstankens transparens och dess funktion är viktiga för regeringen. Regeringen har därför, i budgetpropositionen för 2007, tagit steg mot ökad tydlighet och transparens genom att minska dess krediteringar. Regeringen avser även att i 2007 års ekonomiska vårproposition återkomma med en översyn av det finansiella ramverket.

Stabila priser är också en förutsättning för en ekonomisk politik för hög tillväxt och full sysselsättning. Riksdagen har lagt fast att den övergripande uppgiften för penningpolitiken är prisstabilitet. Riksbanken bedriver på denna grund penningpolitiken självständigt och har satt upp ett mål för inflationen.

Ett ökat arbetsutbud, en ökad sysselsättning och ett ökat antal arbetade timmar i näringslivet är centralt både för att främja den ekonomiska tillväxten och att öka den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna och för att därigenom möjligheterna att möta den demografiska utvecklingen. Ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet är också en viktig del i en politik som syftar till att minska utanförskapet och säkra en god välfärd för alla.

För att öka arbetsutbudet och sysselsättningen samt minska arbetslösheten har regeringen föreslagit åtgärder som gör det mer lönsamt att arbeta, mer lönsamt att anställa samt ökar effektiviteten i arbetsmarknadspolitiken. Det blir mer lönsamt att arbeta bland annat genom ett jobbavdrag, att arbetslinjen tydliggörs i arbetslöshetsförsäkringen och att sjukförsäkringen ger motiv och möjlighet att återgå i arbete. Det blir mer lönsamt för företagen att anställa bland annat genom förändringar i skattesystemet. För att effektivisera arbetsmarknadspolitiken föreslår regeringen bland annat att arbetsmarknadspolitikens omfattning reduceras både i fråga om antalet personer och antalet olika program och att en tydligare prioritering görs av matchningen mellan arbetssökande och lediga jobb. Konkurrensen föreslås också öka i förmedlingsverksamheten.

... bra företagsklimat...

Ökad internationell konkurrens och den pågående moderniseringen av regelverk, både inom EU och i Sverige, har öppnat marknader som tidigare var skyddade mot konkurrens. Utvecklingen gör det enklare för företagen att söka sig till nya marknader, vilket främjar den ekonomiska tillväxten. I en alltmer integrerad världsekonomi är det samtidigt viktigt att kontinuerligt genomföra förbättringar av näringslivsklimatet för att upprätthålla en stark position för näringslivet. Inte minst villkoren för de mindre företagen är viktiga att förbättra.

Regeringen har föreslagit en rad åtgärder som kommer att förbättra villkoren för företagen. Förslagen syftar till att göra det mer lönsamt att anställa och att driva företag, förbättra företagens kapitalförsörjning och minska företagens administrativa kostnader. Förändringar av skattesystemet gör det mer lönsamt att driva företag, att anställa och bidrar till bättre kapitalförsörjning. Regelverken ska förenklas. Regeringen föreslår också ett minskat statligt ägande och genom en utförsäljning skapas också bättre förutsättningar för dessa företag att växa och bidra positivt till utvecklingen av sysselsättningen. För att näringslivet ska vara internationellt konkurrenskraftigt måste också infrastrukturen fungera effektivt.

... och god anpassningsförmåga

Den globala konkurrensen i kombination med teknisk utveckling kommer att ställa höga krav på ekonomins anpassningsförmåga. Omstrukturering i ekonomin är en både naturlig och nödvändig förutsättning för att det ska kunna finnas ett konkurrenskraftigt näringsliv

och för en fortsatt tillväxt i Sverige. För att omställningen ska fungera så smidigt som möjligt och inte resultera i långa perioder av utanförskap, måste arbetskraften kunna förflytta sig från de stagnerande till de expanderande delarna av ekonomin. I första hand arbetslöshetsförsäkringen, men även andra stödsystem, ska bidra till att omställningen till nya omständigheter kan ske utan att individer drabbas av stora inkomstbortfall. Samtidigt är det viktigt att rörligheten på arbetsmarknaden – mellan olika yrken, branscher och regioner – är god. Det är därför av stor vikt att arbetslöshetsförsäkringen, liksom arbetsmarknads-, bostads- och utbildningspolitiken, utformas så att rörlighet underlättas. Arbetsmarknadspolitiken kan och ska fungera som ett smörjmedel på arbetsmarknaden. Den ska bidra till att människor så snabbt som möjligt kan gå från ett jobb till ett annat. Regeringen har föreslagit en rad åtgärder för att effektivisera arbetsmarknadspolitiken. Även skattesystemet måste bidra till att det ska löna sig att ta ett nytt arbete och/eller skaffa sig en ny utbildning som ökar möjligheterna att få jobb.

Skr. 2006/07:23

2.6 Riktlinje 6

Se riktlinje 1- 5

3 Mikroekonomisk politik

Sverige ska bli ett av världens bästa länder att starta och driva företag i. Att starta företag ska vara en självklarhet för unga och gamla, kvinnor och män, och oavsett etnisk bakgrund. Den svenska konkurrensfördelen i en globaliserad ekonomi består i att producera varor och tjänster med ett högt kunskapsinnehåll. För att främja detta behövs ett bättre företagsklimat; det måste bli mer lönsamt och mindre krångligt att vara företagare. För att sysselsättningen ska öka och utanförskapen minska måste det också bli enklare och mindre kostsamt att anställa. De planerade strukturreformerna på arbetsmarknaden strävar mot detta mål – att öka sysselsättningen och minska utanförskapet.

En stärkt konkurrenskrafts- och innovationspolitik

Regeringen fäster stor vikt vid att Sverige ska vara ett innovativt, företagsamt land, med en tydlig strategi för konkurrenskraft i en global värld. Regeringen avser att vidta ett flertal åtgärder som ökar svensk konkurrenskraft.

Det behövs en utvecklad innovationspolitik som ger bättre förutsättningar för investeringar och innovationer. Tillväxtpotentialen i hela landet måste fullt ut tas tillvara så att människor kan starta företag som kan ge jobb och som kan växa oavsett var i Sverige de befinner sig. Det finns dock tecken på att svensk forskning har försvagats, de offentliga resurserna till lärosätenas forskning och forskarutbildning har urholkats. En trend att FoU-finansieringen i näringslivet minskar kan skönjas. Det svenska innovationssystemet har fortfarande en bristande förmåga att omsätta högkvalitativa forskningsresultat i nya och växande företag. Regeringen anser att en bred och långsiktig politik krävs för att dels slå vakt om den svenska forskningens höga kvalitet, dels säkerställa att denna forskning i större utsträckning resulterar i företagande och arbetstillfällen. Att utbildning och forskning håller hög kvalitet är avgörande för Sveriges tillväxt och välfärd. Regeringen avser att under mandatperioden genomföra insatser för att stärka den svenska forskningen.

Förbättrade förutsättningar för att bedriva företag

Regeringen avser att vidta en rad andra åtgärder som förbättrar Sveriges företagsklimat och gör det mer lönsamt att driva företag. Bland annat kan nämnas ytterligare reformer av beskattningen av fåmansbolag, dvs. hur ägare till fåmansföretag får dela upp sin inkomst i inkomstlagen tjänst och kapital. Regeringen avser att avskaffa förmögenhetsskatten och som ett första steg föreslås att skatten halveras på finansiella tillgångar. Ett intensifierat arbete med regelförenkling har inletts och bl.a. ska företagens regelbördor minskas med minst 25 procent till 2010.

I sin framstegsrapport från januari 2006 framhåller Europeiska kommissionen vikten av att Sverige vidtar ytterligare åtgärder för att främja konkurrensen i tjänstesektorn och öka effektiviteten i offentliga tjänster. Regeringen avser att vidta flera åtgärder på det området. Regeringen anser att det är angeläget att sänka arbetsgivaravgifterna i vissa tjänstebanscher. Regeringen avser att återkomma med förslag om en skattereduktion för privatpersoners köp av hushållstjänster som bör kunna träda i kraft under 2007. Arbetsgivarnas sjuklöneansvar efter andra sjukveckan avskaffas, något som är positivt för personalintensiva företag, t.ex. inom tjänstesektorn. Regeringen föreslår vidare satsningar för att öka kvinnors företagande. Tjänsteföretagande underlättas också genom att regeringen vill uppmuntra en mångfald av aktörer som tillhandahåller välfärdstjänster. Möjligheten till entreprenörskap öppnas inom sjukvård, omsorg, och utbildning, d.v.s. sektorer där många kvinnliga entreprenörer redan är verksamma.

Miljö och energi

Kännetecknande för miljöfrågorna de senaste decennierna är skiftet från ett nationellt fokus till ett gränsöverskridande regionalt eller globalt perspektiv. Detta innebär en restriktion för den nationella politiken, men ger också möjligheter att påverka utformningen av internationella överenskommelser och att agera globalt. En offensiv politik i kombination med ett gott näringslivs- och forskningsklimat främjar utveckling och innovationer och förbättrar möjligheterna för tekniska landvinningar och en bättre miljö. Prioriterade områden för regeringen är klimatfrågan och havsmiljön.

Energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv energianvändning och en kostnadseffektiv energiförsörjning som svarar mot högt ställda krav på skyddet av hälsa, miljö samt klimatfrågor. God tillgång på elektrisk kraft och annan energi är en grundförutsättning för vårt moderna samhälle. För att svensk industri ska fortsätta att vara konkurrenskraftig krävs god tillgång till energi till internationellt konkurrenskraftiga priser. Detta förutsätter stabila spelregler som möjliggör långsiktiga investeringar.

Energipolitiken ska stödja enskilda och företag som tar sitt miljöansvar och där är miljö- och energibeskattningen viktiga instrument. Införandet av nya miljövänliga alternativ ska stimuleras. Inom givna ramar ska valet mellan olika former av energiproduktion styras av de beslut som fattas av energiproducenter och energianvändare. Elcertifikat är ett styrsystem för att snabbare klara omställningen till miljövänlig energiproduktion.

3.1 Riktlinje 7 och 8 – Öka och förbättra investeringar i forskning och utveckling och stödja alla former av innovation

Målet för forsknings- och innovationspolitiken är att göra Sverige till en ledande kunskaps- och forskningsnation som kännetecknas av en hög vetenskaplig spetskompetens och en stor förmåga till produktförnyelse.

De totala investeringarna i FoU i Sverige motsvarade 3,74 procent av BNP 2004, dvs. högre än Lissabonstrategins mål om 3 procent. Svensk forskning håller världsklass inom många områden. Det finns dock tecken på att Sveriges position inom forskningen har försvagats. De statliga resurserna till lärosätenas forskning och forskarutbildning har urholkats under en rad år, och FoU-satsningar inom näringslivet är starkt koncentrerade till ett fåtal stora internationella företag. För Sveriges konkurrenskraft är det därför viktigt att staten tar ett ökat ansvar för forskningsfinansieringen. Regeringen avser att under den kommande fyraårsperioden genomföra en rad åtgärder för att stärka svensk forskning.

Samtidigt måste det säkerställas att forskning i högre utsträckning resulterar i företagande och arbetstillfällen. Sverige behöver därför bli bättre på att omsätta resultaten från den offentligt finansierade forskningen i nya företag och på andra sätt se till att de kommer näringslivet till del, särskilt de små och medelstora företagen.

Forskning är att investera i framtida välfärd

Under 2005–2006 har förslagen i propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80) genomförts. I propositionen ökas de statliga anslagen för forskning och forskarutbildning med 2,34 miljarder kronor för perioden 2005–2008. Forskning inom de i propositionen prioriterade områdena medicin, teknik och forskning för hållbar utveckling har kunnat förstärkas. De forskningsfinansierande myndigheterna har också långsiktigt kunnat finansiera framstående forsknings- och innovationsmiljöer med hög internationell konkurrenskraft. Under 2006 har 20 starka forskningsmiljöer med högsta kvalitet och i konkurrens utvalts inom olika vetenskapliga discipliner och ämnen bl. a. nanovetenskap, stamceller, miljö och klimat samt demografiska studier. Dessa miljöer får dela på 3 miljarder kronor under en tioårsperiod. 15 excellenta och för näringslivet relevanta forsknings- och innovationsmiljöer har på liknande sätt valts ut inom t.ex. telekommunikations- och IT-tjänster, bioteknik och produktutveckling och totalt avsätter staten 2 miljarder kronor över en 10-årsperiod i samfinansiering med industrin. Regeringen avser att fortsätta denna satsning.

Regeringen har föreslagit ytterligare förstärkningar av anslagen för forskning som innebär att forskningsanslagen år 2009 kommer att ligga 900 miljoner kronor högre än nivån i den tidigare nämnda forskningspropositionen. Av dessa avser 200 miljoner år 2007. Regeringen avser att ta bort moms vid lärosätena på externa forskningsbidrag, vilket innebär en resursförstärkning för forskning vid universitet och högskolor om ca 350 miljoner kronor årligen. Dessutom avser regeringen utreda frågan om avdragsrätt för donationer till forskning i syfte att öka möjligheten för privat kapital att finansiera forskning.

Den offentliga forskningen i det svenska innovationssystemet utförs huvudsakligen av universiteten. För att forskningsresultat i ökad utsträckning ska komma det omgivande samhället till del genomförs åtgärder för att främja nyttiggörandet av forskningsresultat.

- Resurser har avsatts för att främja nya offentlig-privata partnerskap inom sex nyckelbranscher av särskild betydelse. Strategiska utvecklingsprogram för detta har tagits fram i dialog mellan regering och myndigheter, industri och arbetstagarorganisationer (se även riktlinje 10). Staten avsätter årligen 200 miljoner kronor i särskilda satsningar under perioden 2006-2010, bl.a. i forskningsprogram som samfinansieras med näringslivet.
- Regeringen vill ytterligare förstärka lärosätenas möjlighet att kommersialisera forskningsresultat genom holdingbolag. En förhandlingsman har haft i uppdrag att föreslå en effektivare struktur av holdingbolag och en förstärkning av kapitalbasen. Frågan bereds för närvarande i regeringskansliet.
- Industrieforskningsinstituten utgör en viktig länk mellan universitet, högskolor och näringsliv. De har till uppgift att särskilt se till de små och medelstora företagens behov och denna roll ska förstärkas. Under 2007 avses basfinansieringen av instituten öka med 45 miljoner kronor till 145 miljoner kronor för att stärka institutens kompetens och därmed underlätta för industrin, i synnerhet små och medelstora företag, att få tillgång till forskningsresultat.

Åtgärder för att främja immaterialrättsligt skydd

Det immaterialrättsliga området har hög prioritet för regeringen. Innovation och skapande måste främjas. En betydande del av innovationer och andra intellektuella prestationer leder till bildandet av nya företag och fler arbeten men regeringen anser att mer kan göras på området. En förutsättning för investeringar i innovation och kreativitet är att de immateriella rättigheterna skyddas. Regeringen vidtar flera åtgärder för att stärka det rättsliga skyddet och banar därmed vägen för ökad sysselsättning och tillväxt.

I avvaktan på en lösning på EU-nivå undersöker regeringen möjligheterna att på nationell nivå införa en rättsskyddsförsäkring för patent, som kan stärka de små företagens möjligheter att hävda sin rätt på det patenträttsliga området.

Möjligheten att få en kvalificerad bedömning i immaterialrättsliga mål är av mycket stor betydelse för näringslivet. De immaterialrättsliga målen ställer särskilda krav på specialistkunskaper. Prövningen av alla immaterialrättsliga tvistemål och brottmål bör därför koncentreras till en domstol, i syfte att skapa en mer effektiv och specialiserad domstolsorganisation än den nuvarande. Ett förslag planeras att läggas fram under 2007.

Under 2007 kommer regeringen att föreslå riksdagen att Sverige tillträder två internationella patentkonventioner, den reviderade europeiska patentkonventionen (EPC 2000) och den globala patenträttskonventionen (PLT). Åtgärderna kommer att förbättra

företagens möjligheter att skydda uppfinningar i Sverige och internationellt och ytterligare stimulera investeringar i forskning och tekniköverföring. Skr. 2006/07:23

Den nuvarande varumärkeslagen behöver moderniseras. Regeringen avser därför att lägga fram ett förslag till ny varumärkeslag under 2007. Syftet med den nya lagen är bl.a. att förbättra förfarandet för registrering av varumärken och upphävande av varumärkesregistreringar, vilket kommer att minska företagens administrativa börda.

En utredning om patenteringens betydelse för företagens tillväxt presenterade i december 2005 sina förslag. Utredningen föreslår bl.a. att förmånliga lån vid ansökan om patent bör införas och att Patent- och registreringsverkets roll ses över p.g.a. den pågående internationaliseringen på området. Förslagen bereds nu av regeringskansliet.

För att skapa ytterligare attraktionskraft åt patentsystemet har regeringen under sommaren 2006 beslutat att sänka avgiften för ansökan om patent så att avgiften inte upplevs som hindrande, särskilt för enskilda uppfinnare eller mindre företag.

Bioteknik är ett mycket viktigt område där Sverige ligger i framkant. En kommitté har tillsatts för att följa utvecklingen av praxis och effekterna av patent på det biotekniska området för hälso- och sjukvården samt forskningen. Kommittén ska bl.a. bedöma behovet av särskilda åtgärder för att underlätta tillgången till patentskyddad teknik inom hälso- och sjukvården samt forskningen. Uppdraget ska vara slutfört den 1 mars 2008.

Upphovsrätten har fått ökad betydelse genom informationssamhällets framväxt. Upphovsrätten spänner över hela medieområdet (tidningar, tidskrifter, litteratur, tv, radio, multimedia), musik- och filmsektorn, stora delar av IT-sektorn m.m. Upphovsrätten syftar till att ge ett effektivt skydd för upphovsmännen för att främja nyskapande samtidigt som den balanseras mot viktiga allmänna och enskilda användarintressen. I augusti 2006 tillsattes en utredning med syfte att undersöka hur utvecklingen av konsumentvänliga lagliga alternativ för tillgång till musik och film på Internet kan påskyndas. Resultatet av utredningen ska redovisas senast den 1 maj 2007.

3.2 Riktlinje 9 – Att underlätta spridning och användning av informations- och kommunikationsteknik

Målet för den svenska IT-politiken är att Sverige ska vara ett hållbart informationssamhälle för alla. För att uppnå detta mål har tre delmål slagits fast: kvalitet, hållbar tillväxt och tillgänglighet (prop. 2004/05:175, bet. 2005/06:TU4, rskr. 2005/06:142).

Tillgång till en modern IT-infrastruktur är avgörande för företagens möjlighet att utvecklas och därigenom skapa nya jobb och tillväxt i hela landet. IT-infrastrukturen är även en viktig förutsättning för utvecklingen av offentliga tjänster och medborgarnas möjlighet att ta del av dem. Regeringen avser att återkomma till frågan om en tydligare och mer långsiktig politik byggd på tydliga roller mellan offentliga aktörer.

Den 1 januari 2006 bildades den nya myndigheten Verket för förvaltningsutveckling (Verva). Myndigheten ska arbeta med utveckling av offentlig förvaltning i Sverige. En central roll i myndighetens arbete är utvecklingen av en elektronisk förvaltning. Myndigheten är även ansvarig för samordning av IT-infrastruktur i statliga myndigheter. Verva ska även verka för samverkan mellan myndigheter, mellan stat och kommun och mellan myndigheter och näringsliv.

För att effektivisera den statliga förvaltningen och förbättra servicen till medborgare och företag har en ny strategi för elektronisk förvaltning beslutades. Strategin innehåller mål för bl.a. elektronisk ärendehantering samt elektroniska inköpsprocesser och upphandling. Motsvarande samordning av elektronisk förvaltning sker också i kommuner och landsting i samarbetsorganet Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Tillsammans med bl.a. Verket för förvaltningsutveckling (Verva) och Ekonomistyrningsverket har organisationerna arbetat för en enhetlig IT-infrastruktur för offentlig sektor.

En ökad samordning och gemensamt utnyttjande av myndigheternas IT-investeringar ska sänka de totala kostnaderna och underlätta myndighetssamverkan. En särskild utredare har tillsatts som ska bedöma och vid behov föreslå förbättringar i formerna för samordning av utveckling av standarder inom IT-området (dir. 2006:36). Regeringen avser att ge utredaren tilläggsdirektiv om IT-standardiseringens betydelse för en sammanhållen e-förvaltning för elektronisk upphandling samt öppen källkod, som omfattar såväl stat som kommuner och landsting.

Hållbar tillväxt

Myndigheten för skolutveckling har fått i uppdrag att främja utveckling och användning av informationsteknik i förskola, skola och vuxenutbildning. Uppdraget ska redovisas årligen och slutredovisas, tillsammans med förslag till eventuella insatser, senast den 1 juli 2009.

Verket för näringslivsutveckling (Nutek) har fått i uppdrag att utreda om såväl möjligheterna till som förutsättningarna för distansarbete kan ökas i glesbygden genom s.k. företagshotell.

Under 2006 har ett treårigt program initierats med syfte att stimulera en ökad användning av e-legitimationer mellan myndigheter och medborgare. Genom att stimulera myndigheternas efterfrågan på elektronisk identifikation (eID) främjas förutsättningar för myndigheterna att utveckla elektroniska tjänster och därmed kunna effektivisera sin förvaltning.

Post- och telestyrelsen fick under 2006 i uppdrag att bedriva ett mentorskapsprojekt, projektet Womentor, för att öka antalet kvinnor som är högre chefer i IT-sektorn. Vidare har en av de tekniska högskolorna fått i uppdrag att analysera orsakerna till den sneda könsfördelningen inom IT-sektorn samt ta fram förslag till åtgärder som bör genomföras av olika aktörer för att främja jämställdheten i sektorn.

Arbetet har fortsatt inom ramen för Sveriges satsningar på utbyggnad av IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet i glest bebyggda områden genom det s.k. bredbandsstödet. För att pågående projekt inom ramen för denna satsning ska kunna slutföras på ett bra sätt förlängs perioden med ett år till att omfatta även år 2007. Post- och telestyrelsen har i uppdrag att identifiera hinder när det gäller etablerandet av sådan infrastruktur och, då det är påkallat, föreslå eller vidta nödvändiga åtgärder.

Möjligheterna att upptäcka och hantera störningar på Internet måste öka. Post- och telestyrelsen har fått i uppdrag att utveckla ett förslag om en rikscentral för IT-incidenthantering.

3.3 Riktlinje 10 – Stärka den industriella basens konkurrensfördelar

En innovativ och konkurrenskraftig industri

Sverige behöver en ny politik för att möta en hårdnande internationell konkurrens och för fler företag och fler jobb. Sverige har en internationellt konkurrenskraftig industri med ledande företag inom en rad områden. Företagens investeringar blir allt mer internationellt rörliga och lokaliseras i allt högre grad till regioner och länder som har som kan erbjuda de samlat bästa förutsättningarna. Företag utsätts för en allt hårdare konkurrens oavsett om de arbetar på export- eller hemmamarknaden. För att företagen ska kunna anpassa sig till det ökade konkurrenstrycket måste de ständigt utveckla nya produkter, tjänster och produktionsmetoder. Tillgången till kvalificerad personal med rätt kompetens är en central fråga för näringslivet. Starka innovationsmiljöer ska attrahera utländska investeringar och internationell kompetens. Parallellt med detta krävs särskilda utvecklingsinsatser till stöd för en innovativ och konkurrenskraftig industrisektor.

Strategiska utvecklingsprogram för svensk industri

I arbetet med att öka Sveriges konkurrenskraft har det under året genomförts ett strategiskt utvecklingsarbete i samverkan med företrädare för näringslivet och fackliga organisationer, där även företrädare för forskningsinstitutioner och myndigheter deltagit. Utvecklingsarbetet har resulterat i strategiprogram för sex näringslivssektorer; fordon, metallurgi, läkemedel/bioteknik och medicinteknik, IT/telekom, skog och trä samt flyg och rymd.

De åtgärdsområden som har prioriterats av parterna i arbetet återfinns i huvudsak inom följande områden: behovsmotiverad forskning och utveckling, kompetensförsörjning, samverkan och dialog med näringslivet, test- och demonstrationsprojekt, export- och investeringsfrämjande samt affärsutveckling. Tyngdpunkten i insatserna ligger på FoU-program i samverkan med näringslivet. Vissa av FoU-

programmen ska också bidra till att öka Sveriges deltagande i EU:s ramprogram. Skr. 2006/07:23

Arbetet gick in i en ny fas under våren 2006 då genomförandet av åtgärderna i strategiprogrammen påbörjades. Näringslivets intresse för arbetet har varit stort under utarbetandet och genomförandet av programmen. Det samarbete som nu pågår avser regeringen att fortsätta. En översyn kommer dock att ske av samarbetets inriktning.

Regional konkurrenskraft

Sveriges samlade nationella tillväxt är beroende av den tillväxt som skapas lokalt och regionalt. Konkurrenskraftiga regioner är en förutsättning för ett konkurrenskraftigt Sverige. Den regionala utvecklingspolitiken är inriktad mot att skapa tillväxt, en hållbar utveckling och en god servicenivå i alla delar av landet. Politikens roll handlar om att skapa förutsättningar för regional tillväxt och konkurrenskraft och att förutse och förebygga strukturproblem.

Den 29 juni 2006 fattade den tidigare regeringen beslut om en nationell strategi för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013. Strategin är vägledande för det regionala utvecklingsarbetet och är Sveriges nationella strategiska referensram för genomförandet av EU:s strukturfonder. Strategin identifierar fyra nationella prioriteringar som alla ligger väl i linje med Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning. Tillväxten skapas på lokal och regional nivå av människor i företag. Statens viktigaste roll är att skapa goda förutsättningar för en hållbar regional utveckling. Staten ska uppmuntra till samarbete, men även till konkurrens, som viktiga drivkrafter för framväxt av kreativa miljöer och dynamiska regioner. För att stärka den regionala konkurrenskraften bedrivs ett brett program- och processarbete på lokal och regional nivå i bl.a. de regionala tillväxtprogrammen och EG:s strukturfonder.

I den nationella strategin för landsbygdsutveckling och det nyligen beslutade landsbygdsprogrammet för 2007–2013 (se även riktlinje 11) finns också åtgärder som har betydelse för regional utveckling och konkurrenskraft.

3.4 Riktlinje 11 - Att främja ett hållbart användande av resurser och stärka synergier mellan miljöpolitik och tillväxt

Regeringen lägger stor vikt vid att säkra en hållbar utveckling. Marknadsekonomins institutioner, ekonomiska styrmedel, forskning och ny teknik är viktiga verktyg för att styra mot en hållbar utveckling. Regeringens ambition är att bryta sambanden mellan ekonomisk tillväxt och ökad användning av energi och råvaror. Miljöutmaningarna är en ekonomisk hävstång och avgörande för utvecklingskraften i Sverige.

Regeringen avser att stärka arbetet med hållbar utveckling och därvid tillsätta en hållbarhetskommision. Hållbarhetskommisionen bl.a. se över vilka effektiviseringar och moderniseringar av organisation,

regelverk och styrmedel som behöver göras dels för att underlätta arbetet mot ett hållbart samhälle och dels för att skapa miljödriven tillväxt och för att undvika att samhället motverkar goda initiativ från individer och företag. Skr. 2006/07:23

Hållbar energi

Regeringens energipolitik ska skapa ett tydligt, stabilt och långsiktigt regelverk för produktion och distribution av energi samt för en effektiv energianvändning. Ett sådant regelverk ska ge incitament att investera i energiomvandling som främjar en säker och konkurrenskraftig energiförsörjning i hela Sverige. Energipolitiken ska också skapa villkor för en effektiv energianvändning och en kostnadseffektiv energiförsörjning som svarar mot högt ställda krav på skyddet av hälsa, miljö och klimat.

I juni 2006 beslutade riksdagen om riktlinjer för de fortsatta långsiktiga energipolitiska insatserna kring forskning, utveckling, demonstration och kommersialisering på energiområdet (prop. 2005/06:127 Forskning och ny teknik för framtidens energisystem). Genom beslutet ges långsiktiga förutsättningar för verksamheten och drygt 800 miljoner kronor beräknas årligen avsättas för ändamålet. Regeringen anser att ambitionsnivån för att omsätta forskningsresultaten i kommersiella produkter och tjänster bör höjas.

Regeringen avser att återkomma med ett förslag om resurstilldelning på 1 miljard kronor till klimatrelaterad energiforskning och investeringsstöd. Satsningen syftar till att skapa tillväxt, nya jobb och miljönytta i Sverige.

Det är viktigt att säkerställa goda konkurrensförhållanden på energimarknaderna. Som ett led i att skärpa konkurrensen nationellt kommer regeringen att tillsätta en utredning med uppdrag att se över möjligheterna att minska samägandet av de svenska kärnkraftverken.

Regeringen kommer under mandatperioden 2006–2010 inte att medverka till några politiska beslut om avveckling av kärnkraftsreaktorer. Inte heller kommer regeringen att ge förnyade driftstillstånd till de två reaktorer som stängts. Förbudet att uppföra nya reaktorer kommer inte att upphävas under mandatperioden. Begäran om effekthöjningar prövas enligt gällande lagar och erforderliga tillstånd beviljas om och när gällande krav uppfyllts.

Förnybara energikällor

Riksdagen beslutade i juni 2006 om en utveckling av det s.k. elcertifikatsystemet, vilket innebär att en viss andel av konsumenternas elförbrukning måste komma från förnybara energikällor (prop. 2005/06:154 Förnybar el med gröna certifikat). Systemet förlängs till år 2030 och målet för produktion av förnybar el höjs till 17 TWh till år 2016. Detta motsvarar ungefär 12 procent av den totala elförbrukningen. Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2007 en lagändring som innebär att småskalig vattenkraft även efter 2012 ska berättiga till elcertifikat.

Den investeringsstimulans för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler som infördes under 2005 har förlängts och gäller nu t.o.m. den 31 december 2008. Sammantaget har 2 miljarder avsatts för stödet. Skr. 2006/07:23

Riksdagen beslutade i juni 2006 i enlighet med en proposition som lägger fast inriktningen på arbetet med vindkraft och vindbruk under de kommande fem åren (prop. 2005/2006:143 Miljövänlig el med vindkraft - åtgärder för ett livskraftigt vindbruk). Bl.a. sänks fastighetsskatten för vindkraftverk och ytterligare 350 miljoner kronor avsätts för att stödja marknadsintroduktion av vindkraft. Ett tidsbegränsat särskilt ekonomiskt stöd införs till kommuner som satsar på aktiva planeringsinsatser för en påskyndad utbyggnad av vindkraft.

Ökad energieffektivitet

Regeringen anser att incitamenten för energieffektivisering inom både hushåll och industri bör ses över. Energieffektiviteten i det befintliga bostadsbeståndet kan förbättras avsevärt. Regeringens målsättning är att möjliggöra att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och ökad användning av energi och råvaror, bl.a. genom satsningar på energieffektivisering.

Regeringen har föreslagit att taxeringsvärdena ska frysas för fastigheter från och med 1 januari, 2007. Detta innebär bland annat att energibesparande åtgärder inte höjer fastighetsskatten. Avsikten är att den statliga fastighetsskatten på småhus och hyreshus ska avskaffas och ersättas med en låg kommunal fastighetsrelaterad avgift.

Riksdagen beslutade i juni 2006 i enlighet med en proposition som innehåller förslag till hur en effektivare energianvändning kan leda till ett minskat energibehov (prop. 2005/06:145 Nationellt program för energieffektivisering och energismart byggande). Programmet innehåller bl.a. ett nytt mål för energieffektivisering i bostäder och lokaler. Genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/91/EG om byggnaders energiprestanda beslutades enligt förslag i samma proposition. Ett system för energideklarationer för byggnader införs stegvis fr.o.m. den 1 oktober 2006. Genom energideklarationer ges information om byggnaders energiprestanda och förslag till kostnadseffektiva åtgärder lämnas.

Hållbara transporter

Regeringen anser att transportsektorn måste bli mer miljöanpassad. Regeringen avser att återkomma med förslag om att införa en premie för att stimulera privatpersoner att byta till miljöbil för att ge incitament till bränslesnåla bilar och fordon med miljövänliga bränslen. En översyn av miljöklassningen av fordon och bränslen genomförs och miljökraven vid offentlig transportupphandling skärps. Fordon som upphandlas offentligt ska som regel vara miljöbilar.

Sveriges vägledande mål för introduktion av biobränsle har fastställts till 5,75 procent för år 2010 i enlighet med EG-direktivet om att gynna

användning av bibränslen eller andra förnybara bränslen (prop. 2005/06:16 Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel). Skr. 2006/07:23

Bidrag ska kunna lämnas för investeringar i tankställen för biogas eller andra förnybara bränslen. För åren 2006 och 2007 har 150 miljoner kronor avsatts för detta ändamål.

Från och med år 2006 ska minst 75 procent av de personbilar som statliga myndigheter köper in eller leasar vara miljöanpassade bilar. Definitionen av miljöbil revideras regelbundet.

Miljöteknik

Regeringen anser att miljöutmaningarna ska nyttjas som en ekonomisk hävstång. Grön teknik kommer att efterfrågas när energi- och transportsystem ställs om. Behovet av teknik med minimal miljöpåverkan kommer att vara stort och ger växande möjligheter till ökad svensk export av miljöteknik. Sverige överlämnade i april 2006 en nationell plan för genomförandet av EU:s handlingsplan för miljöteknik (ETAP).

Under 2006 har 35 miljoner kronor avsatts för exportinsatser och andra insatser, framför allt inom områdena förnybar energi och hållbar stadsutveckling.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Verket för innovationssystem (VINNOVA) har fått i uppdrag att utarbeta en forskningsstrategi för miljöteknisk forskning.

Den svenska regeringen ingick i juni 2006 en överenskommelse med Kalifornien om samarbete kring förnybara bränslen och energi.

Effektiva styrmedel

Regeringen har beslutat att avbryta den gröna skatteväxlingen på grund av att miljövinster och sysselsättningseffekterna, i den utformning de getts, varit begränsade. Däremot fortsätter arbetet med att utveckla effektiva styrmedel både inom och utom ramen för skattepolitiken. Miljö- och energibeskattningen ska utformas så att det lönar sig att ta miljöansvar.

Naturvårdsverket och Energimyndigheten har i oktober 2006 redovisat en inventering av ekonomiska styrmedel på miljöområdet som kan ligga till grund för en kommande utvärdering.

Det statliga stödet till klimatinvesteringar har förlängts till 2008. För år 2007 har drygt 490 miljoner kronor anslagits. För år 2008 beräknas drygt 390 miljoner kronor att avsättas.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 föreslagit att 24,2 miljoner kronor ska avsättas för perioden 2007–2009 för att stärka arbetet med miljöanpassning av den offentliga upphandlingen enligt kommande treåriga handlingsplan.

Regeringen anser att den offentliga sektorn bör gå före med att ställa miljökrav i upphandlingen för att understödja teknikutvecklingen. I upphandlingsutredningens slutbetänkande Nya upphandlingsregler 2 (SOU 2006:28) föreslås att det införs en bestämmelse som innebär att en upphandlande enhet bör ställa miljökrav och sociala krav i den

utsträckning det behövs med hänsyn till upphandlingens art. I dag är detta frivilligt. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet (se riktlinje 13). Skr. 2006/07:23

Miljöanpassat omhändertagande – giftfria och resurssnåla kretslopp

I syfte att öka återvinningen av avfall höjdes skatten på deponering av avfall från 370 kr/ton till 435 kr/ton den 1 januari 2006.

En skatt på fossilt kol i hushållsavfall om det förbrukas till uppvärmning infördes den 1 juli 2006. Skatten på avfallsförbränning syftar till att öka återvinning av material och därmed bidra till att minska utsläppen av koldioxid.

Miljöbistånd för tillväxt

Regeringen anser att miljöarbetet måste sättas i fokus för att tillväxt och utveckling ska kunna svara upp till en hållbar utveckling. Inom ramen för biståndsanslaget görs insatser där Sverige och svensk näringsliv står starkt och kan ge värdefulla bidrag till utvecklingen i de länder Sverige har biståndssamarbete. Insatserna ska bidra till tillväxt såväl i samarbetsländerna som i Sverige. Regeringen avser att ge miljö- och energifrågorna större utrymme i utvecklingssamarbetet och avser att återkomma om hur det svenska miljöbiståndet kan stärkas.

Biologisk mångfald, tillväxt och sysselsättning

I november 2005 beslutade riksdagen att anta ett nytt miljökvalitetsmål om bevarandet och det hållbara nyttjandet av den biologiska mångfalden. Målet syftar till att värna olika arters livsmiljöer samt att ekosystemens funktioner och processer är i balans så att de kan vara fortsatt produktiva och leverera varor och tjänster.

Regeringen har beslutat om ett nationellt landsbygdsprogram för perioden 2007–2013. I genomsnitt avsätts drygt 5 miljarder kronor per år för detta program. Programmet har en hög miljöambition med fokus på åtgärder som bidrar till nationella miljökvalitetsmål med koppling till lantbruket och landskapets natur- och kulturvärden. I målformuleringen för programmet omfattas även en hållbar livsmedelsproduktion, sysselsättning på landsbygden, hänsyn till regionala förutsättningar och uthållig tillväxt.

3.5 Riktlinje 12 – Att utvidga och fördjupa den inre marknaden

Arbetet med att utveckla en effektiv inre marknad kännetecknas av en öppen handel på lika villkor, undanröjande av handelshinder, fri konkurrens och regelförbättring i företagens och konsumenternas intresse. En fungerande handel är avgörande för tillväxt och sysselsättning. Utan en fungerande inre marknad riskerar konjunkturutvecklingen att avta och utvecklas negativt eftersom de

möjligheter som den inre marknaden ger till ökad export och den prispress som uppstår genom ett ökat utbud och konkurrens, lämnar ett viktigt bidrag till den samhällsekonomiska utvecklingen. Sverige fortsätter att uppfylla målsättningen beträffande genomförande av direktiv och har i juli 2006 ett genomförandeunderskott på 1,4 %. Arbetet med genomförande av direktiv är prioriterat. Skr. 2006/07:23

Fokus på genomförande, tillämpning och efterlevnad

Inom ramen för handlingsplanen för finansiella tjänster har Sverige under året genomfört följande direktiv: om finansiella konglomerat (2002/87/EG), om försäkringsförmedling (2002/92/EG), om tjänstepensionsinstitut (2003/41/EG) och om rekonstruktion och likvidation av försäkringsföretag (2001/17/EG). Vidare har det lämnats en lagrådsremiss med förslag till genomförande av nya kapitaltäckningsregler i direktiven 2006/48/EG och 2006/49/EG. Under sommaren 2006 har en skrivelse om informationskrav i noterade företag (Ds 2006:6) remissbehandlats. Skrivelsen lämnar förslag på hur direktiv 2004/109/EG kan genomföras i svensk rätt. Två betänkanden (SOU 2006:50 och 74) om genomförande av direktivet om marknader för finansiella instrument (2004/39/EG) har remissbehandlats under sommaren 2006.

Under förhandlingarna om tjänstedirektivet har ett kontinuerligt analysarbete om direktivets effekter på den nationella lagstiftningen pågått. En ny författningsinventering kommer att göras i samband med det slutliga antagandet av tjänstedirektivet. Inventeringen blir en del av det nationella genomförandet av direktivet. För att förbereda direktivets genomförande har regeringen även påbörjat diskussioner om den kommande organisationen för genomförandearbetet.

Den 1 januari 2006 trädde förordningen (2005:895) om marknadskontroll för varor i kraft. Förordningen syftar till att tydliggöra marknadskontrollens innebörd och ansvariga myndigheters uppgifter, och ger marknadskontrollrådet en förstärkt roll. Rådet består av representanter från marknadskontrollmyndigheterna, Kommerskollegium samt Tullverket och fungerar som nationellt samordningsorgan i frågor om marknadskontroll.

Utredningen om provning och kontroll, (UD2005:6) ser för närvarande över det öppna systemet för provning och teknisk kontroll. Utredningen ska utvärdera användningen av öppna system och föreslå åtgärder för att förbättra systemet. Utredningen omfattar även vilket stöd öppna system kan ge för ömsesidigt erkännande avseende icke-harmoniserad lagstiftning. Ett betänkande ska presenteras i slutet av år 2006. Den kartläggning av ömsesidigt erkännande och handelshinder som i Exportrådets regi presenterades i oktober 2006 kommer att följas upp inom Regeringskansliet för att få en mer komplett bild av var effektivisering bör ske och på vilket sätt.

3.6 Riktlinje 13 – Att säkerställa öppna och konkurrenskraftiga marknader i och utanför Europa

Skr. 2006/07:23

En öppen och extern handel samt öppna och väl fungerande marknader som stimulerar och släpper fram nya idéer, företag och produkter är en förutsättning för tillväxt och sysselsättning. En öppen europeisk handelspolitik samt en väl fungerande inre marknad är centrala grundförutsättningar för ökad konkurrenskraft och tillväxt i såväl Sverige som i Europa. En väl fungerande konkurrens blir till nytta för konsumenterna både när det gäller bättre priser och högre kvalitet samt nya varor och tjänster. Regeringen avser att återkomma med förslag till åtgärder för att stärka konkurrenssituationen på olika marknader i Sverige.

Sverige verkar också på internationell nivå för att påverka utvecklingen av EG-rätten och med att säkerställa att Sverige efterlever de överenskommelser och åtaganden som gjorts gentemot EU och tredje land inom konkurrensområdet. Ett viktigt inslag i såväl det nationella som det internationella arbetet har varit att motverka hinder som försvårar tillträdet till marknader samt att säkerställa konkurrens på lika villkor.

En väl fungerande konkurrens kräver även en restriktiv syn på användning av statligt stöd till företag. De svenska stöd som tillämpas är huvudsakligen av horisontell karaktär och avser t.ex. åtgärder på miljö- och energiområdet, mindre företag, forskning och utveckling och regionalt stöd i glesbygdsområden i Sverige.

Öppna och väl fungerande marknader

Sverige har på de flesta liberaliserade marknaderna varit ett av de första länderna med att öppna upp för konkurrens. Detta gäller t.ex. el-, tele-, post-, inrikesflyg-, taxi-, järnvägs- och finansmarknaderna. Det pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra marknadernas funktion. För att dra lärdom av utvecklingen och för att på olika sätt kunna effektivisera regelverken, kontrollmyndigheterna och marknadernas funktion är det viktigt att följa upp och utvärdera de liberaliseringar som skett.

En genomtänkt regelreformerings av en bransch frigör kreativitet och stimulerar konkurrens, vilket bidrar till en gynnsam utveckling av de bolag och branscher som berörs. Bolagisering av affärsverksamheter som bedrivs i myndighetsform och privatiseringar av statliga företag kan i många fall bidra till en effektivare konkurrens vid en avreglering eller omreglering. Regeringen avser därför göra en genomgång av statliga affärsverksamheter som bedrivs i myndighets- och bolagsform och minska det statliga ägandet i bolag och bolagiserade verksamheter. Försäljningen av statliga bolag ska ske med stor omsorg om skattebetalarnas pengar.

Regeringen avser att gå vidare med de nödvändiga åtgärder som krävs för att skapa ändamålsenliga regler för reformerade marknader samt för att undanröja hinder för tillträde av nya aktörer inom områden där konkurrensen är bristfällig och på marknader som är stängda för konkurrens. På nyligen regelreformerade marknader och på marknader med vissa särdrag är det även viktigt att myndigheternas struktur och

tillsyn är effektiv. Regeringen kommer med kraft att driva frågor om initiativ till ytterligare avreglering och sänkta inträdeshinder, att öppna offentlig sektor för konkurrens och att se till att det råder konkurrens på lika villkor för offentlig och privat sektor.

En ökad konkurrens inom produktion av välfärdstjänster stärker drivkrafterna för ökad effektivitet och kvalitet. Under mandatperioden avser regeringen vidta åtgärder som syftar till att öka mångfalden av aktörer inom vård, omsorg och utbildning.

Frågan om konkurrens på lika villkor mellan offentlig och privat sektor är av stor vikt. Konkurrensverket har uppmärksammat att offentlig sektor bedriver näringsverksamhet på ett sätt som hindrar utvecklingen och uppkomsten av nya företag. För att säkerställa att åtgärder som vidtas på området är lämpliga och väl avvägda är det av största vikt att beredningsunderlaget är aktuellt, relevant och så heltäckande som möjligt. Vid riksdagens behandling av frågan (bet. 2004/05:NU16, rskr. 2004/05:297) föreslogs en rad åtgärder som syftar till att förbättra konkurrensen mellan privata och offentliga aktörer. Frågan behandlades av riksdagen även våren 2006 (bet. 2005/06:NU 16). Det är angeläget att åtgärder vidtas för att komma till rätta med problemen och att förbättra konkurrensen mellan privata och offentliga aktörer. Som ett led i detta arbete avser regeringen att tillsätta en särskild utredare.

De nordiska länderna har tillsammans med de baltiska länderna och Polen antagit en handlingsplan för åren 2005–2007. Handlingsplanen syftar till att öka utbytet och handeln inom byggsektorn, förbättra den gemensamma marknaden inom EU-länderna runt Östersjön samt bidra till att minska boendekostnaderna genom lägre byggmaterialpriser m.m. Projektet finansieras bl.a. via Nordiska ministerrådet. Handlingsplanen innebär att respektive land ska genomföra fem delprojekt som rör utbyte av regelinformation, goda exempel, värdering av kompetenskrav i byggsektorn samt forskning och utveckling.

Stärka konkurrenslagstiftningen och dess tillämpning

Insatserna inom konkurrensområdet fokuserar på att skapa effektiva konkurrensregler och en effektiv konkurrensmyndighet samt att verka för öppna och väl fungerande marknader som inte hindrar tillträdet för nya aktörer. Konkurrensverkets tillämpning av konkurrenslagen är ett av de viktigaste verktygen för att förverkliga konkurrenspolitiken.

Flera åtgärder har vidtagits för att stärka konkurrenslagen och dess tillämpning. I september 2004 tillsatte dåvarande regering en utredning med uppdrag att se över hur förfarandet enligt konkurrenslagen kan effektiviseras. Den 6 april 2006 fick utredningen ett tilläggsdirektiv vilket innebar att utredaren även ska föreslå regler som tydligare än i dag utvisar att speciellt kännbara konkurrensskadeavgifter ska fastställas i särskilt allvarliga fall. Utredningen överlämnar sitt slutbetänkande till regeringen i slutet av november 2006. Konkurrensverkets lagtillämpande verksamhet är betydelsefull och verket bör även fortsättningsvis lägga stor tyngd vid kartellbekämpning. Det är också angeläget att verket arbetar med att beivra privata eller offentliga företags missbruk av sin dominerande ställning på marknaden.

Under år 2005 fattade Konkurrensverket 472 beslut enligt konkurrenslagen och artiklarna 81 och 82 EG-fördraget, beslutat om två åtaganden och väckt talan vid Stockholms tingsrätt i två ärenden. Verket har vidare fattat 86 beslut som gäller företagskoncentrationer. Flera domar rörande konkurrensbegränsande samarbete och missbruk av dominerande ställning, där Konkurrensverket varit en av parterna, har meddelats under 2005. Stockholms tingsrätt meddelade dom i ett mål enligt konkurrenslagen. Tingsrätten fattade också beslut i två ärenden som gällde frågan om ett åtagande skulle förenas med vite. Marknadsdomstolen avgjorde fem fall enligt konkurrensreglerna där Konkurrensverket varit part. Marknadsdomstolens dom i februari 2005 resulterade i att ett antal bensinbolag dömdes att betala 112 miljoner kronor i konkurrensskadeavgift till staten för överträdelse av konkurrenslagen. I september 2006 inleddes huvudförhandlingen i det s.k. asfaltemålet, det största kartellmålet hittills i Sverige.

Offentlig upphandling

Regeringen kommer att fortsätta arbetet med ett korrekt genomförande av EG-direktiven om offentlig upphandling och upphandling inom försörjningssektorerna. Regeringen planerar att överlämna en proposition till riksdagen hösten 2007. Arbetet med en nationell handlingsplan för elektronisk upphandling fortsätter. Ett förslag till handlingsplan har på den tidigare regeringens uppdrag tagits fram av Verket för förvaltningsutveckling (Verva). Handlingsplanen presenterades i slutet av år 2005 och är föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Utredningen Nya upphandlingsregler (SOU 2006:28) har genomfört en allmän översyn av de regler som rör upphandling under tröskelvärdena, upphandling av B-tjänster och undersökt möjligheterna att införa en tidsfrist för att minska möjligheterna till överprövning i syfte att skapa en effektivare upphandlingsprocess och förenkla dessa regler. Utredningen presenterade sitt betänkande i mars 2006. Betänkandet har remissbehandlats. En proposition kommer att överlämnas till riksdagen tidigast hösten 2007 (se riktlinje 11).

Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och Verket för innovationssystem (VINNOVA) har fått i uppdrag att i samråd med Nämnden för offentlig upphandling utreda hur upphandlingar kan utformas så att de i större utsträckning driver på teknikutveckling och affärsmöjligheter. Uppdraget redovisades den 16 oktober 2006.

Benchmarking i offentlig sektor

Regeringen tillkallade år 2002 en kommitté med uppgift att skapa och driva en kommunal databas. Kommittén överlämnade i december 2005 betänkandet Jämförelsevis. Styrning och uppföljning med nyckeltal i kommuner och landsting (SOU 2005:110). Kommittén föreslår bl.a. att ett landsomfattande benchmarkingprojekt genomförs mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Syftet är att via benchmarking förbättra kvalitet och produktivitet i de kommunala verksamheterna.

Efter det att kommittén avslutade sitt arbete har ett formellt samarbete inletts under 2006 mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i syfte att fortsätta arbetet med den kommunala databasen. Detta har redovisats i budgetpropositionen för år 2006.

Regeringen undertecknade i september 2006 tillsammans med företrädare för Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet en överenskommelse om att genomföra ett benchmarkingprojekt omfattande kommuner och landsting under åren 2007–2009 (dnr Fi2006/255). Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 avsatt medel för finansiering av projektet.

3.7 Riktlinje 14 - Att skapa ett mer konkurrenskraftigt företagsklimat och stimulera privata initiativ genom regelförenkling

Enklare att driva företag

Regeringen har för avsikt att genomföra en rad åtgärder för att öka tempot i regelförbättringen och substantiellt minska den administrativa bördan för företag. Traditionen i den svenska regelgivningsprocessen med samråd med berörda aktörer är en förutsättning för ett effektivt regelförbättringsarbete. Detta innebär att innan regeringen tar ställning till ett utredningsförslag skickas det på remiss till berörda myndigheter, företagsorganisationer, kommuner eller andra som kan vara berörda av förslaget för att de ska få säga sin mening (regeringsformen 7 kap. 2 §). Remisser ska vara skriftlig och att remissinstanserna ska få minst tre månader på sig att lämna synpunkter. I sammanhanget kan även nämnas det samråd som regleras i förordning (1982:668) om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommun.

Regeringen avser att på fyra år minska de administrativa kostnaderna för samtliga statliga regelverk med 25 procent. En handlingsplan för arbetet är under utarbetande. Som underlag för att företagens administrativa kostnader ska minska med 25 procent kommer resultatet av mätningarna av skatte-, miljö- och jordbruksregler, arbetsmarknads-, livsmedels-, plan- och bygglag och statistikområdena att användas. Dessa mätningar kommer att vara slutförda år 2007. Regeringen vill även förenkla reglerna i bl.a. miljöbalken och plan- och bygglagen. Regeringen avser att under en begränsad tid inrätta ett offentligt organ som ska granska alla nya lagar och regler som berör företagen så att inga regler införs utan att de utformats så att de på enklast möjliga sätt uppnår sitt syfte.

Arbetet med förenklingar av regler inom skatteområdet ska fortgå. En utredning har tillsatts (dir.2005:129) med uppdrag att föreslå reformerade förfaranderegler på såväl det direkta som det indirekta skatteområdet. Det utgör en del i arbetet med att uppfylla målet på skatteområdet om en 20-procentig minskning av företagens administrativa kostnader fram till år 2010. Arbetet med konsekvensanalyser ska utvecklas. Inom Regeringskansliet pågår för

närvarande ett arbete med en ny förordning för konsekvensutredningar. Skr. 2006/07:23
Förordningen beräknas träda i kraft i juli 2007.

Regeringen avser att se över frågan om en ny företagsform med ett enkelt regelverk samt kravet på aktiekapital. Även i andra avseenden strävar regeringen efter enklare regelverk för företagandet. En åtgärd som redan har genomförts av förra regeringen gäller de nyligen beslutade förenklingarna i redovisningslagstiftningen. Arbetet med förenklingar på detta område ska fortsätta. Regeringen avser också utreda betydelsen av revisionsplikt för små företag med inriktning på att den ska slopas i vissa små företag.

En ny aktiebolagslag trädde i kraft den 1 januari 2006. En av grundprinciperna för denna reform har varit att ge svenska företag ett flexibelt och konkurrenskraftigt juridiskt ramverk. Den nya lagstiftningen behöver följas upp och kompletteras i ett antal avseenden. Våren 2006 remitterade Justitiedepartementet en promemoria med förslag till sådana kompletteringar. Det handlar bl.a. om att skapa ytterligare flexibilitet för företagen när det gäller användning av vissa finansiella instrument. Förslagen beräknas träda i kraft den 1 juli 2007.

Den 1 juli 2006 trädde nya bestämmelser om elektronisk ingivning till Bolagsverket i kraft. De nya bestämmelserna innebär att aktiebolag kan ge in anmälningar om registrering, ansökningar och årsredovisningshandlingar elektroniskt. Det har också införts möjlighet att upprätta årsredovisning för aktiebolag elektroniskt. Från den 1 juli 2006 har det varit möjligt att via Bolagsverkets webbplats registrera aktiebolag och ge in årsredovisningar i aktiebolag. Ett motsvarande elektroniskt ingivningsförfarande planeras för andra företagsformer, bl.a. ekonomiska föreningar och handelsbolag..

3.8 Riktlinje 15 – Att främja en mer företagsvänlig kultur och att skapa ett gynnsamt klimat för små medelstora företag

Regeringen vill skapa stabila tillväxtförutsättningar genom ett företagsklimat som gynnar entreprenörskap och tillväxt. Andelen av befolkningen i Sverige som försörjer sig som företagare är relativt låg i jämförelse med andra länder. Antalet nystartade företag i Sverige ökade mellan 2004 och 2005, men är emellertid fortfarande lågt i en internationell jämförelse. För att klara sysselsättningen och välfärden behöver Sverige fler nya företag och fler växande företag. Regeringen vill se ett mångfald av olika företagsformer. Oavsett om ett företag drivs som ett kooperativ, en enskild firma, ett handelsbolag eller ett aktiebolag ska den enskilde företagaren mötas av gynnsamma regler och ett gott företagsklimat. Det är även viktigt att bredda näringslivsbasen bl.a. genom att tillvarata naturmiljöer, kultur och kulturarv i utvecklingen av innovativa miljöer.

Tillgången till riskvilligt kapital är av avgörande betydelse för små företag. För att stimulera tillgången på kapital har regeringen i budgetpropositionen för 2007 föreslagit att möjligheter till uppskjuten kapitalvinstbeskattning vid försäljning av andelar och i fåmansföretag om vinsten återinvesteras i onoterade företag ska utredas. Att ge privatpersoner möjlighet att göra ett riskkapitalavdrag om medel investeras i eget eller närståendes företagande kan vara en väg att ytterligare öka tillgången på kapital.

Regeringen vill dessutom förändra reglerna kring förmånsrätten för att underlätta för företag att få banklån. Även om en väl fungerande privat kapitalbildning och väl fungerande kapitalmarknader är det viktigaste för kapitalförsörjningen i näringslivet kan det finnas en roll för staten att spela när det handlar om investeringar i tidiga skeden. En statlig lånegaranti för lån till vissa, framför allt mindre, företag med begränsad tillgång till säkerheter och utan en lång kredithistoria kan till exempel förbättra effektiviteten i ekonomin även då kreditmarknaden i övrigt fungerar väl. Erfarenheter visar också att kreditgarantier kan ha stor betydelse för att öka kvinnors företagande. Mot denna bakgrund vill regeringen utreda förutsättningarna för ett statligt kreditgarantisystem för små och medelstora företag.

Ett skattesystem som främjar entreprenörskap

Regeringen föreslår i en rad åtgärder på skatteområdet för att förbättra Sveriges företagsklimat och göra det mer lönsamt att anställa:

- Regeringen avser att göra en bredare översyn av det regelverk som omger hur ägare till fåmansföretag får dela upp sin inkomst i inkomstlagen tjänst och kapital. Syftet är att stimulera till entreprenörskap och tillväxt och att göra reglerna enklare. I avvaktan på en sådan översyn har regeringen i budgetpropositionen 2007 redan lämnat ett antal förslag i denna riktning, exempelvis höjs schablonbeloppet i den s.k. förenklingsregeln.
- För att öka sysselsättningen och göra det mer lönsamt att anställa aviserar regeringen lättnader när det gäller arbetsgivaravgifter samt egenavgifter för personer mellan 19 och 24 år samt slopad särskild löneskatt för dem som är 65 år eller äldre. Samtidigt införs nystartsjobb som innebär en subvention motsvarande arbetsgivaravgiften för arbetsgivare som anställer personer som under mer än ett år inte arbetat (se även riktlinje 17 och 19).
- Regeringen aviserar ett system med reducerade arbetsgivar- och egenavgifter för vissa anställningar inom tjänstesektorn som ska träda ikraft under 2008.
- En skattereduktion för hushållstjänster kommer att införas. Ett konkret förslag kommer att presenteras under våren 2007 med ambition att genomföra reformen den 1 juli 2007.
- Regeringen anser att förmögenhetsskatten ska avvecklas under mandatperioden, vilket bl.a. skulle bidra till förbättring av riskkapitalförsörjningen för näringslivet. I ett första steg halveras

skattesatsen från 1,5 till 0,75 procent på entreprenörskapital, dvs. Skr. 2006/07:23
finansiella tillgångar, från år 2007.

Främja små och medelstora företag

Att underlätta vid registrering av företag är viktigt för att främja nyföretagandet. Den genomsnittliga handläggningstiden är för närvarande drygt 2 veckor. Arbetet med att uppnå det nationella målet med en registreringstid för nya företag av högst sju arbetsdagar pågår. Elektronisk registrering väntas bidra till att detta mål nås (se riktlinje 14).

Regeringen har i budgetpropositionen 2007 aviserat att företagens administrativa kostnader som genereras av statliga regelverk ska minska med 25 procent fram t.o.m. 2010 (se riktlinje 14).

I Sverige driver färre kvinnor än män företag och kvinnor är fortfarande i klar minoritet på ledande poster i såväl små som stora företag. Regeringen avser därför att kraftigt förstärka insatserna för att främja företagande bland kvinnor, exempelvis genom rådgivning, samt att öka kunskapen om kvinnors företagande. Regeringen har i budgetpropositionen föreslagit en satsning på 100 miljoner kronor för 2007.

Ett nationellt program för att främja entreprenörskap startades 2005 med en budget på cirka 130 miljoner kronor till och med 2007. Intresset för programmet har varit stort. Ett 80-tal projekt har beviljats medel. Programmet bidrar till positiva attityder till entreprenörskap. Verket för näringslivsutvecklings (Nutek) entreprenörskapsbarometer visar att attityderna till företagande bland unga har blivit något positivare under det senaste året. Andelen unga människor som kan tänka sig att bli företagare har ökat till 76 procent, vilket är en ökning med 5 procentenheter jämfört med 2003 års mätning.

Den treåriga satsningen ”Design som utvecklingskraft 2003 - 2005”, som nämndes i handlingsprogrammet för 2005, är nu avslutad och utvärderad. Satsningen som helhet har varit lönsam för både företagen och staten. Utvärderingen visar att lönsamheten i form av omsättningsökningar i de medverkande företagen har varit betydande, mellan en halv och tre kvarts miljard i omsättningsökningar. Totalt har 150 nya jobb tillkommit i projektens kölvatten.

Det stöd för forskning och utveckling som finns under 2006 för små och medelstora företag, programmet Forska och väx, har väckt stort intresse. Fram till nu har det totala sökta beloppet varit 17 gånger större än avsatta medel för året. Hittills har 166 företag beviljats totalt 154 miljoner kronor. Satsningen fortsätter under 2007.

En särskild utredare fick i juni 2006 i uppgift att se över företagarnas trygghetssystem. För den som vill starta företag ska regelverket underlätta övergången från anställning till företagande. En viktig utgångspunkt för utredningen är därför att det ska skapas en balans i villkoren mellan företagare och anställda i trygghetssystemen. Utredaren ska se över arbetslöshetsförsäkringen och socialförsäkringen. Utredningen ska presentera sitt resultat våren 2007.

I juni 2006 tillsattes en utredare som fått i uppdrag att kartlägga omfattningen av problemen vid sena betalningar och långa

betalningstider samt att föreslå åtgärder för att komma till rätta med problemen. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juli 2007. Skr. 2006/07:23

I Sverige krävs två myndighetskontakter när företaget vill anställa ny personal. Lediga platser ska anmälas till Arbetsförmedlingen och skatte- och avgiftsanmälan ska ske till Skatteverket. Målet, enligt slutsatserna från Europeiska rådet i mars 2006, att endast en myndighetskontakt för företagen vid anställning ska behövas är en fråga som kommer att beredas inom Regeringskansliet.

3.9 Riktlinjer 16 – Att utvidga, förbättra och sammanlänka den europeiska infrastrukturen

Sverige är ett land med stora geografiska avstånd och därmed också höga transportkostnader. I takt med ökat handelsutbyte och kontakter med omvärlden får transportmöjligheterna såväl inom Sverige som till andra länder en än större betydelse. Effektiva, säkra och relevant prissatta transport- och logistiksystem är därför en viktig förutsättning för svenskt näringsliv och dess möjlighet att konkurrera med omvärlden.

Regeringen kommer att verka för nya finansieringslösningar för infrastrukturen. Offentlig-privat samverkan (även kallat PPP) är en alternativ finansieringsform för väg- och järnvägsinvesteringar som innebär att staten uppdrar åt den privata sektorn att finansiera, bygga och sköta en väg eller järnväg. I Sverige är Arlandabanan den enda infrastrukturbyggnad som gjorts med offentlig-privat samverkan. Utomlands har olika former av sådan samverkan prövats. Finansieringsmetoden är vanligare i exempelvis Norge och Finland än i Sverige.

Regeringen kommer att genomföra en långsiktig planeringsprocess för väg- och järnvägsåtgärder. Samhällsekonomiska analyser ska spela en viktig roll vid prioriteringen av infrastrukturinvesteringar. Jämfört med de planer den tidigare regeringen fastställt innebär det att en större del av investeringarna ska ske inom vägsektorn. Utöver nyinvesteringar är det angeläget med ökade satsningar på underhåll av befintliga sträckningar för att inte riskera gjorda investeringar.

Ett försök med trängselskatt har genomförts i Stockholm under sju månader år 2006 för att påverka trafikmängden och skapa större framkomlighet under högt trafikerade delar av dygnet. En skatt krävdes när ett fordon åkte in och ut ur den bestämda zonen (Stockholms innerstad). Preliminära resultat visar på att biltrafiken in till staden minskade med ca 22 procent under avgiftsperioden. Regeringen har utsett en förhandlingsman med uppdrag att finna en samlad lösning för Stockholmsregionen. Förhandlingsmannen ska pröva förutsättningarna att samla regionen kring en lösning på frågan om trängselskatt och avgifter och möjligheterna att låta dessa delfinansiera en samlad trafiklösning för Stockholmsregionen.

4 Sysselsättningspolitik

Den viktigaste uppgiften för regeringen är att genomföra åtgärder som leder till högre sysselsättning och lägre arbetslöshet och som minskar utanförskapet på arbetsmarknaden. Det finns många människor som vill och kan arbeta men som saknar arbete. Allt för många i arbetsför ålder står utanför arbetsmarknaden eller arbetar mindre än de skulle vilja. Allas vilja till arbete måste tas tillvara.

Ett högt arbetskraftsdeltagande bland befolkningen i arbetsför ålder och ett högt antal arbetade timmar i ekonomin är en förutsättning för att möta den demografiska utvecklingen och säkra sunda offentliga finanser och därmed den svenska modellen med en väl utbyggd välfärdsstat. Kärnan i regeringens arbetsmarknadspolitik är att skapa förutsättningar för att fler människor slussas in tidigare på arbetsmarknaden, att fler i arbetsför ålder arbetar och att färre lämnar den i förtid. Det ska bli mer lönsamt att arbeta och enklare och mindre kostsamt att anställa.

Sverige behöver välutbildad arbetskraft för att skapa tillväxt och välbefinnande. En utbildning av hög kvalitet på alla nivåer är en förutsättning för att möta behovet av omställning och förnyelse i en allt mer integrerad och globaliserad värld. Det lägger också grunden för framtida forskning och utveckling.

Kommissionen hade i sin framstegsrapport i januari 2006 flera synpunkter på genomförandet av sysselsättningspolitiken i Sverige. Kommissionen menar i sin sammanfattning att styrkan i det svenska handlingsprogrammets 2005 är de vidtagna och presenterade åtgärderna för att reducera arbetslösheten, inklusive den förstärkta arbetsmarknadspolitik. Kommissionen menar dock att ytterligare åtgärder bör vidtas för att öka arbetskraftsutbudet, inte minst för att behålla ett högt utbud bland äldre. I budgetpropositionen 2007 presenterar regeringen ett brett åtgärdsprogram för att främja arbetskraftsutbudet över livsrytmen. Det omfattar bl.a. insatser för att göra arbete lönsamt, underlätta för ungdomar att träda in på arbetsmarknaden, skapa lika villkor och möjlighet för kvinnor och män att delta i arbetslivet, främja ett längre arbetsliv och för att minska sjukfrånvaron.

Kommissionen menade vidare att Sverige bör skapa en bättre balans mellan incitament och ersättningsnivåer i skatte- och bidragssystemen, särskilt med avseende på höga arbetslöshets- och inaktivitetsfallor samt höga skattekilar. Regeringens politik syftar till att göra arbetsmarknaden mer inkluderande och långsiktigt höja sysselsättningen. Insatser kommer att genomföras för att ytterligare minska margineffekterna i skatte-, transfererings- och bidragssystemen genom skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare i kombination med reformer i bidragssystemen.

Kommissionen medger att Sverige nått viss framgång när det gäller åtgärder för att reducera sjukfrånvaron och inflödet till sjuk- och aktivitetsersättning, men påpekar att den grupp som redan har sjuk- eller aktivitetsersättning borde ägnas mer uppmärksamhet. Regeringens politik syftar till att få tillbaka sjukskrivna i arbete. Arbetslinjen i

sjukförsäkringen ska stärkas och rehabilitering för återgång i arbete ska göras mer aktiv. Skr. 2006/07:23

Kommissionen menar även att Sverige bör vidta ytterligare åtgärder med avseende på kompetensutveckling på arbetsplatsen och deltagande i livslångt lärande för lågutbildade. Regeringen avser att utforska nya vägar att stimulera individer och arbetsgivare att satsa resurser på livslångt lärande. Regeringen avser också att vidta åtgärder för att fortsatt stärka och utveckla effektiviteten i det svenska utbildningssystemet.

Regeringen kommer att föra en aktiv förnyelsepolitik som ger alla delar av landet möjlighet att växa och utvecklas av egen kraft. I följande avsnitt redogörs för regeringens politik inom sysselsättningsområdet.

4.1 Riktlinje 17 – Genomföra en sysselsättningspolitik som syftar till att uppnå full sysselsättning, förbättra kvaliteten och produktiviteten i arbetet och öka graden av social och territoriell sammanhållning

Regeringens sysselsättningspolitik syftar till att öka arbetskraftsutbudet och sysselsättningen samt motverka utanförskap. Politiken ligger väl i linje med europeiska sysselsättningsstrategins övergripande mål: Full sysselsättning, högre kvalitet och produktivitet i arbetet samt en stärkt social och regional sammanhållning. Riktlinjerna på sysselsättningsområdet handlar om att få in och behålla fler människor på arbetsmarknaden, öka arbetskraftsutbudet och modernisera de sociala trygghetssystemen, förbättra arbetstagares och företags anpassningsförmåga samt öka investeringarna i humankapital genom bättre utbildning och färdigheter. I riktlinjerna 18 till 24 beskrivs mer specifikt olika åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas i Sverige för att uppnå de övergripande målen enligt de prioriteringar som har fastställts på EU-nivå.

Mål inom ramen för den europeiska sysselsättningsstrategin samt utfall för Sverige

Inom ramen för den europeiska sysselsättningsstrategin har nedanstående mål överenskommit 2003. År 2005 hade Sverige redan uppnått alla mål, utom ett.

Målet att alla arbetslösa personer, innan arbetslösheten uppgår till sex månader (ungdomar) respektive tolv månader (vuxna), skall erbjudas en nystart i form av utbildning, omskolning, arbetspraktik, anställning eller någon annan åtgärd som främjar anställbarheten, i lämpliga fall i kombination med fortlöpande stöd i sökande efter arbete:

År 2005 hade 12,2 procent av arbetslösa vuxna män och 9,6 procent av arbetslösa vuxna kvinnor inte fått någon nystart. För unga män var andelen 5,1 procent och för unga kvinnor 3,7 procent.¹⁷

Målet att 25 procent av de långtidsarbetslösa senast 2010 skall delta i en aktiv åtgärd i form av utbildning, omskolning, arbetspraktik eller någon

¹⁷ Arbetsmarknadsstyrelsen.

annan åtgärd som främjar anställbarheten, med målet att uppnå genomsnittet för de tre medlemsstater som har nått de bästa resultaten:

Under 2005 deltog 62,1 procent av de långtidsarbetslösa männen och 60,4 procent av kvinnorna i någon aktiv åtgärd.¹⁸

Målet att arbetssökande inom hela EU skall kunna ta del av alla lediga arbeten som anmäls till medlemsstaternas arbetsförmedlingar:

Under 2005 anmäldes alla lediga platser i Sverige till EURES-systemet.

Målet att den faktiska genomsnittsåldern för utträde från arbetsmarknaden skall höjas med fem år på EU-nivå senast 2010 (jämfört med 59,9 år 2001):

Den faktiska genomsnittsåldern för utträde från arbetsmarknaden var 62,8 år 2004 jämfört med 61,8 år 2001, vilket innebär en höjning med 1,0 år.

Målet att minst 90 procent av alla barn mellan 3 år och den obligatoriska skolåldern och minst 33 procent av alla barn under 3 år skall erbjudas barnomsorg senast 2010:

År 2005 var 84,0 procent av alla barn mellan 1 och 5 år inskrivna i förskola eller familjedaghem – 75,3 procent av alla barn mellan 1 och 3 år och 96,4 procent av alla barn mellan 4 och 5 år.¹⁹

Målet att i genomsnitt högst 10 procent av alla ungdomar inom EU skall lämna skolan i förtid:

År 2005 hade 7,9 procent av de unga kvinnorna och 9,3 procent av de unga männen i ålder 18–24 år fullgjort högst grundskola (ISCED-nivå 2) och deltog inte i vidare utbildning.

Målet att minst 85 procent av 22-åringarna inom EU skall ha genomgått gymnasieutbildning senast 2010:

Av de 22-åriga kvinnorna hade 89,0 procent genomgått gymnasieutbildning 2005 och för de 22-åriga männen var andelen 86,6 procent.

Målet att den genomsnittliga nivån för deltagande i livslångt lärande inom EU skall vara minst 12,5 procent av den vuxna befolkningen i arbetsför ålder (25–64 år):

År 2005 var andelen män och kvinnor i åldern 25–64 år som hade deltagit i någon form av utbildning under de fyra senaste veckorna 29,9 procent respektive 39,7 procent.

Fler i arbete

Att öka sysselsättningen genom att få fler i arbete och motverka utanförskapet är den enskilt största utmaningen för den ekonomiska politiken. Stora delar av befolkningen i arbetsför ålder står utanför arbetsmarknaden eller arbetar mindre än de skulle vilja. Sammanlagt rör det sig om över en miljon människor.

Situationen på arbetsmarknaden förbättrades i Sverige under år 2005 och förbättringen har fortsatt under år 2006. Andelen personer i reguljär

¹⁸ Arbetsmarknadsstyrelsen.

¹⁹ Skolverket.

sysselsättning ökade från 77,0 procent till 77,4 procent mellan åren 2004 och 2005 och utvecklingen har varit fortsatt god under år 2006. Skr. 2006/07:23

Emellertid har minskningen i total arbetslöshet än så länge varit liten, delvis föranlett av ett ökat arbetskraftsutbud. Regeringens senaste prognos visar på en öppen arbetslöshet om 5,6 procent och en total arbetslöshet om 8,7 procent, samt en reguljär sysselsättning om 77,7 procent 2006.

Under 2005 genomfördes en omläggning av den svenska Arbetskraftsundersökningen (AKU) för att ytterligare anpassa den till övriga EU. Omläggningen medförde även att den öppna arbetslösheten enligt den nationella definitionen ökade med omkring 0,4 procentenheter. Det gör att arbetslöshetstalet 2005 innebär en i stort sett oförändrad nivå jämfört med 2004. Regeringen avser att inleda ett arbete med att anpassa den svenska statistiken så att den blir jämförbar med övriga EU-länders.

BNP-tillväxten, som tidigare till stor del drivits av en stark exportefterfrågan samt en hög produktivitet, kommer nu i större utsträckning från inhemsk konsumtion. Samtidigt bidrar den förbättrade situationen på arbetsmarknaden till ökad optimism bland hushållen, vilket i sig stimulerar konsumtionsviljan. Detta ökar förutsättningarna för en fortsatt uppgång i efterfrågan på arbetskraft. En rad indikatorer pekar också på detta, bland annat har antalet nyanmällda lediga platser hos Arbetsförmedlingen ökat under hela 2005 och 2006 och ligger nu på en mycket god nivå.

Tabell 6. EU:s sysselsättningsmål och Sveriges resultat 2005, i procent

	Totalt	Män	Kvinnor	Äldre (55–64 år)
Sysselsättningsgrad, 15–64 år	72,3	74,3	70,2	69,5
EU:s mål 2010	70,0		60,0	50,0

Källa: Eurostat.

Tabell 7. Nationell sysselsättning och arbetslöshet 2005, i procent

	Totalt	Män	Kvinnor	Ungdomar (16–24 år)		
				Totalt	Män	Kvinnor
Reguljär sysselsättningsgrad ²⁰ , 20–64 år	77,4					
Arbetslöshet, 16–64 år	6,0	6,2	5,7	14,3	15,9	12,7
Arbetslöshet (ILO:s definition) ²¹	7,8 ^P	7,9 ^P	7,7 ^P	22,6 ^P	23,0 ^P	22,1 ^P

Källa: SCB och Eurostat. P= preliminär uppgift.

²⁰ Reguljär sysselsättning omfattar åldersgruppen 20–64. Som *reguljärt sysselsatta* räknas alla sysselsatta i åldersgruppen enligt AKU, exklusive deltagare i de arbetsmarknadspolitiska programmen friår, plusjobb, akademikerjobb, utbildningsvikariat, anställningsstöd och start av näringsverksamhet (dessa betraktas annars som sysselsättning). De reguljärt sysselsatta divideras med befolkningen i åldern 20–64 år, 2005 var andelen 77,4 procent.

²¹ ILO:s definition av arbetslöshet ingår *öppet arbetslösa* samt *heltidsstuderande som söker arbete*. Åldersgruppen är 15–74 år.

Efterfrågan på arbetskraft är speciellt stor inom byggbranschen och den privata tjänstesektorn. Det har bidragit till att män, som i större utsträckning arbetar i dessa branscher, har haft en starkare sysselsättningsutveckling än vad kvinnorna har haft det senaste året. Fortfarande är dock arbetslösheten högre bland män än bland kvinnor, 6,2 respektive 5,7 procent år 2005. Mätt med den internationella definitionen var de preliminära siffrorna 7,9 respektive 7,7 procent.

En ny arbetsmarknadspolitik

En väl fungerande arbetsmarknad och arbetsmarknadspolitik är viktig för att säkerställa att de människor som drabbas av arbetslöshet snabbt återkommer i arbete. Regeringen vill skapa de förutsättningar som krävs för att arbetsmarknaden ska fungera och svara mot de behov som enskilda individer och företag har. Alltför många människor i arbetsför ålder står idag utanför arbetsmarknaden. Det är nödvändigt att fler kommer in på arbetsmarknaden och att fler arbetar mer om framtidens utmaningar ska klaras. Därför måste allas vilja till arbete tas till vara och utanförskapet brytas. Arbetsmarknadspolitikerna ska därför förändras och få ett tydligare fokus på jobb och effektiva insatser för dem som står allra längst från arbetsmarknaden. Arbetslinjen ska tydliggöras och resurser säkerställas för effektivare en matchningen mellan arbetssökande och lediga jobb.

Utformningen av arbetslöshetsförsäkringen påverkar hur arbetsmarknaden fungerar. En generös försäkring för kortvarig eller normal tid av arbetslöshet kan verka som ett smörjmedel för ökad flexibilitet på arbetsmarknaden genom att fler vågar pröva nya arbeten. Blir ersättningsperioden långvarig kan en alltför generös försäkring minska människors möjligheter att hitta ett nytt jobb. Därför reformeras arbetslöshetsförsäkringen för att stärka dess roll som omställningsförsäkring så att den i större utsträckning bidrar till att öka sysselsättningen. Arbete måste alltid löna sig mer än arbetslöshet.

Omläggningen av arbetsmarknadspolitikerna innebär också stora förändringar både när det gäller sammansättning och omfattning av de arbetsmarknadspolitiska programmen. Nya efterfrågestimulerande åtgärder införs samtidigt som många av de nuvarande insatserna avskaffas och antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program reduceras kraftigt (se riktlinje 19).

Produktivitet och kvalitet i arbetet

Under det senaste decenniet har produktivitsutvecklingen i det svenska näringslivet varit gynnsam. Förklaringen är bl.a. viktiga strukturreformer under 1990-talet, ökad användning av informations- och kommunikationsteknik (IKT), förbättrad konkurrens och en internationalisering av det svenska näringslivet. Efter att produktiviteten i näringslivet ökade med 3,9 procent 2004 bromsades dock produktivitetstillväxten till 2,4 procent under 2005 då tillväxten drevs av ett ökat antal arbetade timmar. För år 2006 ligger prognosen på en produktivitetstillväxt om 3,6 procent. Under perioden 2006–2015 räknar

Konjunkturinstitutet med en årlig produktivitetsökning i näringslivet på i genomsnitt 2,7 procent. Skr. 2006/07:23

Hög kvalitet i arbete bidrar till ökad produktivitet, förbättrad konkurrenskraft och tillväxt. Kvalitet i arbete är ett komplext begrepp med stor spännvidd. Begreppet inbegriper områden som hälsa och säkerhet samt förutsättningar för utveckling i arbetslivet m.m.

Trenden av en ökad arbetsrelaterad ohälsa har vänt. Antalet arbetssjukdomar fortsätter att minska och har minskat med cirka en tredjedel på tre år. Även antalet anmälda arbetsolyckor fortsatte att minska under 2005. Antalet dödsfall i arbetsolyckor ligger fortfarande på en låg nivå men har under 2005 ökat något. Under 2005 förolyckades 61 män och 6 kvinnor. Den främsta orsaken till ökningen var olyckor i samband med uppröjningsarbetet efter den svåra storm som drabbade Sverige under året.

När ohälsa uppstår måste det finnas en fungerande rehabilitering och möjlighet att så snart som möjligt återgå till arbetet. Förändringar har genomförts när det gäller administrationen av socialförsäkringen i samband med bildandet av den statliga myndigheten Försäkringskassan. Satsningar kommer att göras för en aktivare rehabilitering (se riktlinje 18).

En arbetsorganisation med goda möjligheter för de anställda att delta och utvecklas utifrån individuella förutsättningar är viktig. Sverige ligger på en jämförelsevis hög nivå när det gäller kompetensutveckling i arbetet. Av den totala arbetskraften i åldrarna 25–64 år deltog under 2005 33,5 procent i någon form av personalutbildning.²² Utvecklingen inom området är i stor utsträckning en fråga för arbetsmarknadens parter och regeringen överväger att utforska nya vägar att stimulera individer och arbetsgivare att satsa resurser på livslångt lärande.

Social sammanhållning

Inom ramen för den öppna samordningsmetoden samarbetar EU:s medlemsländer sedan år 2000 kring frågor om att bekämpa fattigdom och social utestängning, verka för hållbara och stabila pensioner samt en hållbar och tillgänglig hälso- och sjukvård och äldreomsorg.

Medlemsländerna ska mot bakgrund av detta samarbete ta fram nationella strategirapporter för social trygghet och social delaktighet. Den 15 september 2006 presenterade den dåvarande regeringen den svenska rapporten. Sysselsättningen har mycket stor betydelse inte minst för att nå målet om ökad social delaktighet. Social delaktighet bidrar i sin tur till ökat arbetskraftsutbud och ökad sysselsättning. Regeringen avser att återkomma i ett senare skede om hur rapporten ska hanteras.

Regional sammanhållning

Det övergripande målet för den svenska regionala utvecklingspolitiken är väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet. Trots att de regionala förutsättningarna

²² EU:s *Labour Force Survey*.

för utveckling i Sverige är mycket olika, är de regionala skillnaderna i levnadsstandard relativt sett små i ett europeiskt perspektiv. De senaste årens utveckling visar dock att skillnaderna mellan svenska regioner ökar och Sveriges framtida utmaning inom detta område är att skapa förutsättningar för att alla regioner ska kunna utnyttja sin potential för hållbar tillväxt.

Det finns betydande regionala skillnader i sysselsättningsgrad i Sverige. Jönköpings och Norrbottens län har haft den högsta respektive lägsta sysselsättningsgraden under de senaste åren. Under 2005 var sysselsättningsgraden i Jönköpings län cirka 80 procent och i Norrbottens län cirka 70 procent. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan dessa län ökade med två procentenheter mellan 2003 och 2004 men minskade med sex procentenheter mellan 2004 och 2005.

EU:s sammanhållningspolitik och dess styrmedel samverkar med Sveriges nationella regionala utvecklingspolitik. Inom ramen för EG:s strukturfonder och de svenska regionala tillväxtprogrammen – vars syfte är att samordna insatser inom områden där sektorssamverkan bidrar till att utveckla hållbara lokala arbetsmarknadsregioner utifrån ett näringslivsperspektiv – görs satsningar på arbetskraftsförsörjning och kompetensutveckling. Det handlar bland annat om satsningar på lärcentrum, samverkan mellan olika myndigheter och organisationer, t.ex. länsarbetsnämnder, länsstyrelser, universitet och högskolor, avseende kompetensförsörjning samt satsningar på en förändrad arbetsorganisation. Av den totala finansieringen för de regionala tillväxtprogrammen har staten medfinansierat 46 procent, varav 20 procent via länsarbetsnämnderna. Inom ramen för EG:s strukturfondsprogram delfinansierade den Europeiska regionala utvecklingsfonden insatser för omkring 2,4 miljarder kronor år 2005 och den Europeiska socialfonden delfinansierade insatser för omkring 3,2 miljarder kronor.

Den tidigare regeringen fattade i juni 2006 beslut om en nationell strategi för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007–2013. Strategin ska ligga till grund för genomförandet av EU:s strukturfonder i Sverige och vara vägledande för regionala tillväxtprogram och för nationella myndigheter. Regeringen avser att återkomma med överväganden rörande prioriteringar och riktlinjer i den nationella strategin.

Bidrag från arbetsmarknadens parter:

Inom Växtkraft Mål 3 har investeringar i humankapital utgjort det tyngsta inslaget inom hela programmet. Framför allt har kompetensutveckling för sysselsatta, genom arbetsrelaterat lärande, varit i fokus. Över en miljon arbetstagare har under programperioden deltagit i aktiviteter inom detta insatsområde. Även utbildningsinsatser för att stärka grupper med svag ställning på arbetsmarknaden har varit viktiga inslag i programmet. Den bland parterna starka ambitionen att kombinera ökad flexibilitet på arbetsmarknaden med ökad anställbarhet genom ”jobbrotation” kom dock att få endast ett marginellt genomslag.

Det svenska arbetskraftsdeltagandet är högt i en internationell jämförelse, inte minst för kvinnor och för äldre män och kvinnor. Trenden pekar även mot ett fortsatt stigande arbetskraftsutbud bland de äldre. Samtidigt finns det ett alltför stort utanförskap på arbetsmarknaden. Antalet personer som uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning fortsatte att öka under 2005. Från 2006 har ökningen emellertid upphört till följd av att färre personer nybeviljas sjuk- och aktivitetsersättning. I dag får sammanlagt drygt 12 procent av befolkningen i åldrarna 20–64 år ersättningar relaterade till ohälsa.

Regeringen prioriterar insatser för att öka arbetskraftsutbudet över livscykeln. Det gäller generella insatser för att arbete ska löna sig. Särskilda insatser behövs även för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för ungdomar, skapa lika villkor och möjlighet för kvinnor och män att delta i arbetslivet och att kunna kombinera familjeliv med arbetsliv, främja ett längre arbetsliv och för att minska sjukfrånvaron.

Enligt regeringen bör det därutöver finnas ett stort intresse hos arbetsmarknadens parter att gemensamt arbeta för anpassningsmöjligheter till individens enskilda behov när det gäller exempelvis arbetstid, arbetsuppgifter etc. Ett sådant livscykelinriktat arbetssätt bör ha stor betydelse för att deltagandet i arbetslivet totalt sett ökar och att människor inte slits ut i förtid.

Ungdomsinsatser

Den öppna arbetslösheten bland ungdomar mellan 16 och 24 år uppgick till 69 900 individer år 2005²³. Andelen kvinnor var 44 procent och andelen män 56 procent. Därutöver var 106 000 ungdomar latent arbetssökande, varav 50 200 var heltidsstuderande. Enligt Eurostats statistik var den harmoniserade arbetslösheten för ungdomar (15-24 år) 22,6 procent år 2005. Detta rankar Sverige som ett av de västeuropeiska länderna med den högsta ungdomsarbetslösheten.

Trots det höga antalet ungdomar som är öppet arbetslösa hittar många ungdomar arbete eller påbörjar en utbildning snabbt. Därför är den tid som unga är arbetslösa ofta kortvarig. Mediantiden i öppen arbetslöshet för ungdomar mellan 18 och 24 år var 35 dagar under 2005, enligt AMS.

Regeringens breda jobbprogram öppnar nya möjligheter för ungdomar att göra sig gällande på arbetsmarknaden. I budgetpropositionen för 2007 föreslår regeringen följande:

- Så kallade nystartsjobb införs från 1 januari 2007, där en subvention motsvarande arbetsgivaravgiften krediteras arbetsgivarens skattekonto. Ungdomar mellan 20 och 24 år är kvalificerade för nystartsjobb i högst ett år efter 6 månader i arbetslöshet eller i program. Syftet är att öka möjligheterna för dem som står längst ifrån arbetsmarknaden att komma i arbete (se även riktlinje 19).

²³ Källa: SCB.

- Nedsättning av socialavgifterna ges för ungdomar mellan 19 och 24 år. Syftet med förslaget är att underlätta ungdomars inträde på arbetsmarknaden. Något särskilt krav på arbetslöshet finns inte. Denna nedsättning ska kunna kombineras med nystartsjobb. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag som bör kunna träda i kraft den 1 juli 2007.
- Ungdomar bör erbjudas en personlig coach och en individuell handlingsplan så tidigt som möjligt eller inom 30 dagar från inskrivningsdagen.
- En jobbgaranti för ungdomar under 25 år införs under 2007. Jobbgarantin kan innehålla utbildning och praktik. Jobbgarantin kommer att ersätta kommunalt ungdomsprogram och ungdomsgarantin.

Under 2005 och 2006 har Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) bedrivit projektet ”Vägen in i arbetslivet” (VIA) i samarbete med 9 folkhögskolor i olika delar av landet. Projektets målgrupp är unga arbetslösa mellan 20 och 29 år. Praktik, studier och andra individuella åtgärder som stärker den enskildes möjlighet att få arbete eller gå vidare till yrkesinriktade studier ingår i kurserna.

Satsningar på ungdomar i linje med den europeiska ungdomspakten

Den europeiska ungdomspakten antogs vid Europeiska rådets möte i mars 2005. Ungdomspakten syftar till att främja ungas möjligheter att få en bra utbildning och ett arbete, att studera, praktisera och arbeta utomlands, att vara delaktiga i samhället samt att bättre kunna kombinera yrkes- och familjeliv. Den europeiska ungdomspakten innebär att ett ungdomsperspektiv ska integreras på de områden i Lissabonstrategin som har bäring på unga och att samordning mellan insatser riktade mot ungdomar ska främjas.

Såväl 2006 års ekonomiska vårproposition som budgetpropositionen för 2007 innehåller omfattande satsningar på ungdomar. Insatserna görs på de i den europeiska ungdomspakten prioriterade områdena utbildning, arbetsmarknad, social inkludering och ungdomars deltagande. Vidare genomförs insatser för att förbättra möjligheterna för unga kvinnor och män att kombinera yrkesliv med privat- och familjeliv. Dessutom genomförs insatser för att underlätta ungdomars etablering på bostadsmarknaden och för ungas hälsa och trygghet. Insatserna med koppling till den europeiska ungdomspakten redovisas under riktlinjerna 15, 17, 18, 19, 20, 21, 23 och 24.

Lika villkor för kvinnor och män på arbetsmarknaden

Arbetskraftsdeltagandet bland kvinnor i Sverige, särskilt bland småbarnsmödrar, är högre än i de flesta andra länder i Europa. Trots att Sverige räknas som ett av världens mest jämställda länder har kvinnor och män fortfarande inte lika möjligheter. Både kvinnor och män ska kunna kombinera familjeliv med arbetsliv. Detta är i linje med målen i såväl den europeiska ungdomspakten som i jämställdhetspakten.

Regeringen avser att utreda de närmare förutsättningarna för att genomföra en familjepolitisk reform. Den bärande utgångspunkten i reformen blir bl.a. införande av jämställdhetsbonus i

föräldraförsäkringen, ett frivilligt kommunalt vårdnadsbidrag och barnomsorgspeng. Regeringen avser även att lägga förslag som ökar valmöjligheterna inom barnomsorgen och förbättrar möjligheterna att köpa tjänster till hushållet (se riktlinje 3 och 21).

Regeringen avser även att föreslå att "maxtaxan" till fritidshem sänks och att den allmänna förskolan byggs ut till att omfatta alla treåringar.

En rapport från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) i mars 2006 visar att mödrar, vars barnomsorgsavgift sänktes med 500 kronor i månaden eller mer genom "maxtaxan" i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, i större utsträckning väljer att arbeta i stället för att stanna hemma med barnen. Dessa kvinnors arbetskraftsdeltagande ökade med tre procentenheter. De sänkta avgifterna påverkar däremot inte i vilken mån fäder väljer att arbeta. Studien finner inte heller några effekter på hur mycket föräldrar, såväl kvinnor som män, som redan är sysselsatta arbetar.

Regeringen föreslår att det nyligen höjda inkomsttak för bl.a. sjukpenning och tillfällig föräldrapenning återgår från 10 till 7,5 prisbasbelopp från den 1 januari 2007. Föräldrapenning med anledning av barns födelse ska dock även fortsättningsvis beräknas utifrån 10 prisbasbelopp eftersom tidigare analyser har visat att ett högre inkomsttak kan vara ett sätt att förmå män med höga inkomster att höja sitt uttag av föräldrapenningdagar. Den 1 juli 2006 höjdes även lägstanivån inom föräldraförsäkringen från 60 till 180 kronor per dag. Detta avser barn som är födda från och med den 1 juli 2006.

Försäkringskassan fick i juli 2006 i uppdrag att göra en kunskapsöversikt och att kartlägga problemställningar som förekommer inom socialförsäkringsförmånerna handikappersättning och vårdbidrag. Uppdraget, som ska redovisas i april 2007, omfattar bl. a. en översyn hur regelverken som styr förmånerna är anpassade till dagens samhälle.

En omfattande satsning i linje med den europeiska jämställdhetspakten

I mars 2006 antog Europeiska rådet en jämställdhetspakt för att stärka och påskynda jämställdhetsarbetet inom EU. Syftet är att fullt ut ta tillvara resurserna i arbetskraften genom att minska klyftorna mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden, främja en bättre jämvikt mellan arbete och privatliv samt förstärka jämställdhetsintegrering och övervakning. Samtidigt framhölls att jämställdhetspolitiken har avgörande betydelse för ekonomisk tillväxt, välbefinnande och konkurrenskraft. Vidare beslutades att genomförandet av jämställdhetspakten ska ske inom ramen för Lissabonstrategin.

I budgetpropositionen för 2007 aviseras satsningar på flera av de områden som lyfts fram i jämställdhetspakten, bl.a. insatser för att förbättra kvinnors villkor i arbetslivet, införande av en jämställdhetsbonus i syfte att förbättra möjligheter för kvinnor och män att dela på ansvaret för hem och barn samt sänkt skatt på hushållstjänster för att underlätta möjligheterna för kvinnor och män att kombinera arbete och familjeliv.

En kraftfull satsning görs för att främja företagande bland kvinnor. Regeringen kommer att öka utrymmet för enskilda initiativ och eget företagande inom välfärdsområdet. Insatser med koppling till

Ett längre arbetsliv

Äldre kvinnor och män har ett högt arbetskraftsdeltagande i Sverige och för den äldsta åldersgruppen 60–64 år har den ökat kraftigt de senaste fem åren, från 58,9 till 65,1 procent för männen och från 50,1 till 56,9 procent för kvinnor²⁴. Däremot har äldre i arbetskraften som förlorar sitt arbete svårt att ta sig tillbaka till arbetslivet och är därför i högre grad långtidsarbetslösa än andra åldersgrupper. Åtgärder för att den äldre arbetskraften bättre ska tas tillvara och för att arbetsgivaren ska våga anställa måste prioriteras, bl.a. med tanke på de närmsta decenniernas demografiska utveckling. I budgetpropositionen för 2007 föreslår regeringen följande:

- Den särskilda löneskatten om cirka 16 procent slopas för dem över 65 år och som omfattas av det nya ålderspensionssystemet. Ändringarna träder ikraft den 1 januari 2007.
- En skattereduktion för arbetsinkomster, det s.k. jobbskatteavdraget, införs den 1 januari 2007. För att öka den ekonomiska drivkraften att arbeta längre föreslås att skattereduktionen ska vara högre för dem över 65 år än för andra åldersgrupper.
- För nystartsjobben ska subventionen till äldre över 55 år ges under en period motsvarande dubbelt så lång tid som personen varit frånvarande från arbetslivet, dock längst 10 år.

Regeringen har också påbörjat beredningen av Diskrimineringskommitténs förslag så att Sverige så snart som möjligt kan genomföra arbetslivsdirektivets bestämmelser om åldersdiskriminering.

Vidare har regeringen beviljat medel för ett treårigt projekt som riktar sig till äldre arbetslösa och sjukskrivna fram till juni 2007. Målsättningen med projektet är att utveckla metoder som kan bidra till att äldre ges bättre förutsättningar att återvända till arbetsmarknaden. Tanken är att erfarenheterna från projektet sedan ska kunna användas av den offentliga arbetsförmedlingen eller av privata förmedlingar, branschvisa förmedlingar och bemanningsföretag som kan komplettera den offentliga arbetsförmedlingen. Hittills har 300 äldre arbetslösa deltagit i projektet varav 53 procent män och 47 procent kvinnor.

Minska sjukfrånvaron

Regeringen anser att den tidigare regeringens mål att halvera sjukskrivningarna fram till 2008 i förhållande till 2002 (halveringsmålet) inte är ändamålsenlig för att få tillbaka sjukskrivna kvinnor och män i arbete. Strävan mot målet har bl.a. lett till en oacceptabel ökning av antalet personer med sjuk- och aktivitetsersättning. Därför avser regeringen att återkomma med ett nytt mål. Vidare anser regeringen att sjukförsäkringen måste reformeras så att den ger ökade drivkrafter för

²⁴ Källa: SCB AKU

återgång i arbete, arbetslinjen måste stärkas. Ett flertal åtgärder presenteras i budgetpropositionen för 2007: Skr. 2006/07:23

- Arbetsgivarens medfinansiering av sjukpenningskostnader som infördes 2005 avskaffas 2007. Den har enligt regeringens uppfattning försvårat möjligheterna på arbetsmarknaden för kvinnor och män med nedsatt arbetsförmåga. Därtill har den medfört ökade kostnader för enskilda arbetsgivare.
- Det nyligen höjda inkomsttak inom sjukförsäkringen kommer att återgå från tio till sju och ett halvt prisbasbelopp, eftersom det är mer angeläget att förstärka drivkrafterna att arbeta än att sjukförsäkringen ger hög ersättning till höginkomsttagare.
- Beräkningen av underlaget för många dagpenningbaserade ersättningar inom socialförsäkringen (t.ex. sjukpenningen) – den s.k. sjukpenninggrundande inkomsten – ska ändras. Den ska grundas på historiska inkomster och inte den förväntade framtida inkomsten som i dag och ska på så vis bli mer rättvisande.
- En av de prioriterade grupperna för nystartsjobben är personer som i mer än ett år fått sjukpenning eller sjuk- och aktivitetsersättning (se riktlinje 19).
- För att minska överutnyttjandet i sjukförsäkringen ska åtgärder vidtas som förbättrar förutsättningarna för en effektiv sjukskrivningsprocess och främjar arbetslinjen. Regeringen avser att vidta åtgärder som påskyndar det pågående arbetet med att ta fram riktlinjer vid sjukskrivning, får handläggningen av sjukförsäkringen att bli mera försäkringsmässig samt förbättrar hälso- och sjukvårdens bedömning av diffusa diagnoser. För att öka arbetsgivarnas möjlighet att kontrollera de korta sjukfallen ska arbetsgivaren ges möjlighet att kräva läkarintyg av den anställda fr.o.m. den första sjukdagen. Rehabiliteringen för återgång i arbete ska göras mera aktiv. Fokus ska ligga på tidiga insatser för att främja återgång i arbete. En möjlighet som regeringen avser att studera närmare är att införa ett system med koordinatörer som kan stödja den enskilde i rehabiliteringsprocessen. Arbetsgivarna ska inte längre ha ansvar för att upprätta rehabiliteringsutredningar. Den finansiella samordningen av rehabiliteringsinsatser som finns sedan 2004, ska också göras mer flexibel och kunna anpassas till lokala förhållanden.

För att stimulera landstingen att vara mera aktiva i sjukskrivningsprocessen och ytterligare stödja patienternas återgång till arbete har ett särskilt stöd till hälso- och sjukvården införts från och med 2006. Åtgärden innebär en satsning om tre miljarder kronor på tre år och förutsätter en överenskommelse mellan varje landsting och Försäkringskassan. Stödet betalas dels ut som en fast del i förhållande till antalet bosatta i landstinget, dels som en rörlig del i förhållande till hur mycket sjukfrånvaron i området har minskat. Försäkringskassan och Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) inledde 2006 det tidigare aviserade arbetet med att i två län gå igenom alla långa sjukfall i syfte att hjälpa dessa människor tillbaka till arbetslivet. Tanken är att myndigheterna senast vid utgången av 2007 ska utvidga åtgärden till att omfatta alla regioner i landet. Formerna och metoderna för arbetet ska dock enligt den nya regeringen ses över.

Regeringen anser att företagshälsovården bör kunna göra mer och användas bättre i fråga om förebyggande insatser, som ett stöd i återgången till arbete och som en länk mellan arbetsplatsen och hälso- och sjukvården. Företagshälsovården bör framförallt vara en fråga för arbetsmarknadens parter. Regeringen avser att återkomma i fråga om hur företagshälsovården kan utvecklas.

För att underlätta återgång till arbetslivet har en lagändring genomförts under våren 2006 som gör det möjligt för kvinnor och män som beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning under minst ett år att studera under längst två år och samtidigt ha sin ersättning vilande.

Utredningen Trygghetssystem för företagare (dir. 2006:37) tillsattes i mars 2006 för att se över företagarnas försäkringsvillkor i trygghetssystemen. Betänkandet ska lämnas senast den 31 mars 2007 (se även riktlinje 15).

Bidrag från arbetsmarknadens parter:

Inom ramen för den sociala dialogen på europainivå har parterna träffat en överenskommelse om ett ramprogram, Framework of Actions on Gender Equality/Ramprogram för Jämställdhet. Det svenska genomförandet av ramprogrammet utformas gemensamt av arbetsmarknadens parter. Två medlemmar i den svenska sektionen av CEEP, Sveriges Kommuner och Landsting och Pacta och deras motparter på arbetstagersidan har skrivit ett avtal (FAS05, Förnyelse – arbetsmiljö samverkan i kommuner, landsting och regioner) om genomförande av ramprogrammet.

Inom den statliga sektorn ger det partsgemensamma Utvecklingsrådet ekonomiskt stöd till jämställdhets- och mångfaldsarbete på arbetsplatserna. Man organiserar också fokusgruppsintervjuer som stöd i arbetet för lika villkor och möjligheter till karriär- och kompetensutveckling.

Ett exempel på främjande av en livscykelinriktad syn på arbete är Galaxen, ett företag inom byggsektorn som sysselsätter funktionshindrade byggnadsarbetare och/eller den som riskerar arbetslöshet. Syftet är preventivt arbete och rehabilitering. Arbetstagare inom byggsektorn erbjuds arbetsuppgifter med lägre krav, utifrån var och ens arbetsförmåga. Ett mål med verksamheten är återgång till den reguljära arbetsmarknaden, via rehabilitering eller omskolning. Genom anställning i ett regionalt Galaxenbolag, slussas den anställda ut till en lämplig arbetsplats. Galaxens arbete sker i samverkan med Arbetsmarknadsstyrelsen och vid anställning utgår ett lönebidrag. I genomsnitt varar anställningen inom Galaxen i 2,5 år. Vinsten är dubbel i det att individen får en meningsfull sysselsättning samtidigt som samhällsekonomin får ett positivt nettobidrag och minskade transfereringar.

På europeisk nivå har de sociala parterna enats om ett ramavtal för arbetsrelaterad stress. De svenska parterna enades i december 2005 om ett gemensamt genomförande av avtalet och kommer att rapportera vilka åtgärder som tas framöver.

Ett nytt pensionsavtal mellan Svenskt Näringsliv och PTK, en förhandlingskartell som representerar ca 700 000 privatanställda tjänstemän, stimulerar bland annat äldre att stanna kvar längre på arbetsmarknaden. I stället för ett förmånsbaserat system, där pensionen grundar sig på överföringar från den aktiva arbetskraften upp till en

procentuell andel av arbetstagarens slutlön, införs ett avgiftsbaserat system, där pension intjänas från och med 25 års ålder och hela vägen fram till pensionering. Om arbetstagaren vill jobba kvar till 67 års ålder kan överenskommelse träffas med arbetsgivaren om fortsatt pensionsinbetalning. Eftersom storleken på pensionen avgörs av summan av de inbetalade premierna delat med antalet utbetalningsår, lönar det sig bra att jobba något eller några år extra.

För anställda i kommun- och landstingssektorn finns från år 2006 ett nytt pensionsavtal (KAP-KL) som i likhet med det nya ITP-avtalet innebär avgiftsbaserad finansiering av pensionerna, vilket främjar ett längre arbetsliv och sundare offentliga finanser. Särskilt med tanke på det relativt stora antalet offentliganställda i Sverige fyller avtalet en viktig roll inför framtiden. Liknande förhandlingar pågår också inom andra sektorer på arbetsmarknaden.

Inom programmet Växtkraft Mål 3 öppnades, med parternas stöd, möjlighet att stödja projekt för att minska ohälsan. Långtidssjukskrivna och förtidspensionärer bereddes möjlighet att delta i projekt som syftar till återgång i arbete.

4.3 Riktlinjer 19 – Sörja för en arbetsmarknad som är öppen för alla, göra arbete mer attraktivt och göra arbete lönsamt för arbetssökande, även för mindre gynnade personer och personer utanför arbetskraften

Allas vilja till arbete måste tas till vara för att utanförskapet på arbetsmarknaden ska kunna brytas. Arbetsmarknadspolitiken måste därför förändras och få ett tydligare fokus på jobb och effektiva insatser för dem som står allra längst från arbetsmarknaden. Arbetslinjen ska tydliggöras och resurser säkerställas för effektivare matchningen mellan arbetssökande och lediga jobb.

Regeringens politik innebär en omfokusering från de arbetsmarknads-politiska programmen mot mer generella efterfrågestimulanser för fler och nya jobb. Ett exempel på åtgärder är subventioner för hushållstjänster som kommer att införas under 2007 (se även riktlinje 3 och 21).

Arbetsmarknadspolitiska insatser

Arbetsmarknadspolitiken kan och ska fungera som ett smörjmedel på arbetsmarknaden. Den ska bidra till att människor så snabbt som möjligt kan gå från ett jobb till ett annat, eller från arbetslöshet till ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Regeringen föreslår därför i budgetpropositionen för 2007 en rad åtgärder för att effektivisera arbetsmarknadspolitiken och att tydliggöra arbetslinjen.

- Nystartsjobb innebär en subvention motsvarande arbetsgivaravgiften för arbetsgivare som anställer personer som inte har arbetat under mer än ett år. Nystartsjobben ska gälla för personer som varit arbetslösa och anmällda hos den offentliga arbetsförmedlingen, deltagit i arbetsmarknadspolitiska program eller fått sin försörjning från sjukpenning eller sjuk- och aktivitetsersättning på heltid i mer än

ett år. Subventionen lämnas under lika lång tid som personerna varit utan jobb, dock högst fem år. Skr. 2006/07:23

- En jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa ska införas under år 2007. Syftet är att med hjälp av individuellt utformade åtgärder så snabbt som möjligt få in deltagarna på den reguljära arbetsmarknaden. Aktiviteterna ska kunna anordnas av en mångfald auktoriserade anordnare. Deltagarna får en ersättning som uppgår till 65 procent av förlorad arbetsförtjänst, dock högst 680 kronor per dag och lägst 320 kronor per dag. Den som inte vill delta förlorar rätten till ersättning. Samtidigt avvecklas programmet Aktivitetsgaranti.
- Arbetsmarknadsutbildningen ska i högre grad inriktas på att förstärka den arbetslöses kompetens och koncentreras till områden där det är brist på arbetskraft.

Dessa åtgärder och andra skattenedsättningar införs samtidigt som en rad arbetsmarknadspolitiska program avskaffas. Det gäller bl.a. friår, plusjobb, utbildningsvikariat, akademikerjobb, datortek, interpraktikstipendier, ej upphandlad arbetsmarknadsutbildning inom det reguljära utbildningssystemet, bidrag till feriearbeten för gymnasieungdomar samt allmänt och förstärkt anställningsstöd.

Den nya modellen för funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga som infördes den 1 januari 2006 ska fortlöpande följas upp och utvärderas fram till år 2009. Regeringen avser att utöka möjligheterna för funktionshindrade att få subventionerade anställningar.

Förbättrad integration av utrikes födda kvinnor och män

Över 1,1 miljon personer av Sveriges befolkning är födda utomlands, vilket motsvarar 12 procent av befolkningen. Även om skillnaderna har minskat under senare år är sysselsättningen bland utrikes födda betydligt lägre än för inrikes födda. Störst är skillnaden för kvinnor. År 2005 var 62 procent av alla utrikes födda i yrkesverksam ålder sysselsatta, 59 procent av kvinnorna och 65 procent av männen. Sysselsättningsnivån bland inrikes födda låg samma år på 76 procent, 78 procent för inrikes födda män och 74 procent för inrikes födda kvinnor. Regeringen kommer att prioritera åtgärder för att minska skillnaden mellan inrikes och utrikes födda samt välkomnar utvärderingar av genomförda insatser för att bättre integrera invandrare på arbetsmarknaden. Regeringen avser att tydliggöra att män och kvinnor med utländsk bakgrund ska prioriteras till alla arbetsmarknadspolitiska program.

Nystartjobben som föreslås införas från den 1 januari 2007 ska även omfatta asylsökande som fått permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd, kvotflyktingar samt dessa gruppers anhöriga, under de tre första åren efter det att permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd har beviljats. Regeringen avser att återkomma med åtgärder för att ytterligare påskynda arbetsmarknadsinträdet för personer med utländsk bakgrund.

För att skapa lika förutsättningar för invandrares företagande föreslås en satsning på 20 miljoner kronor per år till det statliga utvecklingsbolaget ALMI Företagspartner AB och Internationella företagarföreningen i Sverige. Av dessa medel avsätts 10 miljoner kronor

åren 2007 och 2008 för att underlätta en fortsatt integrering av Internationella företagarföreningen i Sveriges rådgivningsverksamhet i ALMI Företagspartner AB:s verksamhet och för att säkra att motsvarande kompetens finns inom alla regionala ALMI-bolag.

För att påskynda nyanlända invandrares etablering på arbetsmarknaden påbörjades ett geografiskt avgränsat försök den 1 juli 2006 som innebär att Arbetsmarknadsverket (AMV) har ett sammanhållet ansvar och att arbetslivsinriktade insatser ska börja tidigare.

Den försöksverksamhet med arbetsplatsintroduktion som bedrivits på försök i 20 kommuner ska införlivas i den ordinarie verksamheten från och med 2007.

Varje år upphandlas offentliga tjänster och produkter för över 400 miljarder i Sverige. Det är viktigt att myndigheter föregår med gott exempel för att säkerställa icke-diskriminerande offentlig upphandling. Den tidigare regeringen beslutade i juli 2006 om en förordning om antidiskrimineringsvillkor i upphandlingskontrakt (förordning 2006:260). Genom detta åläggs 30 statliga myndigheter att i sina upphandlingskontrakt ställa upp villkor som ska motverka diskriminering hos leverantörer.

Drivkrafter för arbete

Den svenska sysselsättningsgraden är högre än i de flesta andra medlemsländer i EU och under den senaste tioårsperioden har marginaleffekterna av skatte- och bidragssystemen minskat. Den genomsnittliga nivån beräknas år 2006 vara 40,3 procent jämfört med 46,1 procent år 1997, dvs. en minskning med 5,8 procentenheter. Mycket återstår dock att göra. Arbete framstår inte som ett ekonomiskt attraktivt alternativ för alla. Ensamstående flerbarnsföräldrar möter i genomsnitt en marginaleffekt på knappt 50 procent vid en ökad arbetsinsats och 5 procent av de i arbetsför ålder har marginaleffekter på minst 60 procent. Ersättningsgraden vid arbetslöshet är 85 procent för kvinnor och 75 procent för män, låginkomsttagare har ofta ersättningsgrader på 90–95 procent. Utöver effekterna av de offentliga systemen bidrar avtalade förmåner på arbetsmarknaden till att det ekonomiska utbytet av att arbeta blir ännu mindre för många.

Regeringens politik syftar till att göra arbetsmarknaden mer inkluderande och att långsiktigt höja sysselsättningen och regeringen vidtar en rad åtgärder för att förbättra drivkrafterna till arbete. Viktiga insatser i detta arbete är att minska marginaleffekterna i skatte-, transfererings- och bidragssystemen. Skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare ska, i kombination med reformer i bidragssystemen, medföra ökade incitament till att söka och acceptera erbjudanden om arbete samt att öka arbetsinsatsen från del- till heltid. Åtgärder som förbättrar incitamenten för dessa grupper är därför angelägna.

Den 1 januari 2007 tas ett första steg för att minska inkomstskatten på arbete, med tyngdpunkt på låg- och medelinkomsttagare. Ett jobbskatteavdrag på arbets- och näringsinkomst införs för att förbättra de ekonomiska drivkrafterna för arbete. Både den genomsnittliga skatten och marginals-katten på arbetsinkomsten sänks. En sänkning av genomsnittsskatten ökar lönsamheten att ta ett jobb för personer som

idag inte har ett arbete. För personer som redan har ett jobb innebär en sänkning av marginalsatten att det blir mer lönsamt att utöka sin arbetstid. Regeringen planerar att ta ett andra steg i reformen under 2008.

I ett led att ytterligare stärka incitamenten att ta lediga jobb kommer regeringen att förstärka arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring. En generös arbetslöshetsförsäkring vid kortvarig arbetslöshet kan enligt regeringens mening öka flexibiliteten på arbetsmarknaden. Människor som kan få ekonomisk ersättning vid tillfälliga perioder av arbetslöshet blir trygga och vågar pröva nya arbeten. En alltför generös arbetslöshetsförsäkring riskerar däremot att motverka människors vilja att vid arbetslöshet hitta ett nytt arbete.

Enligt dagens regelverk lämnas arbetslöshetsersättning som huvudregel med 80 procent av den förlorade arbetsförtjänsten under en avsevärd tid. De ekonomiska drivkrafterna att bryta arbetslösheten är därmed svaga. Enligt regeringens uppfattning ska arbete alltid löna sig mer än arbetslöshet.

För att en reform ska ge så positiva effekter som möjligt på sysselsättningen måste utformningen av flera faktorer i arbetslöshetsförsäkringen övervägas. Dit hör t.ex. villkoren för rätt till ersättning, ersättningsgraden, ersättningsperiodens längd och beräkningsgrunden för ersättningen.

Syftet är med andra ord att öka de ekonomiska drivkrafterna för att bryta arbetslösheten så att arbetslöshetsförsäkringen i större utsträckning bidrar till att öka sysselsättningen. Högsta beloppet den enskilde kan erhålla i arbetslöshetsförsäkringen och den ersättning som erhålls vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska program, s.k. aktivitetsstöd, sänks till 680 kronor per dag. Ersättningen ska uppgå till 80 procent av den förlorade inkomsten under de första 200 dagarna för att därefter uppgå till 70 procent upp till 300 dagar respektive 450 dagar för den som är förälder till barn under 18 år. Efter 300 respektive 450 dagar blir ersättningen 65 procent av den förlorade inkomsten.

Vidare avser regeringen att presentera ett förslag under 2007 som innebär att arbetslöshetsförsäkringen efter 300 respektive 450 dagar ersätts av utbildning eller obligatoriska samhällsnyttiga arbeten genom jobb- och utvecklingsgarantin. Ersättningen under jobb- och utvecklingsgarantin avses bli 65 procent av den förlorade inkomsten.

Regler rörande rätten till ersättning samt beräkningsgrunden för ersättningen kommer också att ändras. Det arbetsvillkor som ska vara uppfyllt för rätt till arbetslöshetsersättning skärps så att det kommer att krävas minst 80 timmars arbete per kalendermånad under sex månader inom en ramtid av 12 månader. I ett alternativt arbetsvillkor blir kravet 480 timmar under en sammanhängande period av sex månader med minst 50 timmars arbete per månad. Den så kallade överhoppningsbara tiden i arbetslöshetsförsäkringen, på grund av till exempel sjukdom, studieledighet och föräldraledighet, kommer också att skärpas genom att den som huvudregel begränsas till fem år. Vidare kommer möjligheten att kvalificera sig för arbetslöshetsersättning genom studier, det så kallade studerandevillkoret, att avskaffas. Beräkningen av den normalarbetstid som ligger till grund för arbetslöshetsersättningen kommer också att ändras, så att ersättningen grundas på förvärvsinkomsterna under de senaste tolv månaderna.

För att öka incitamenten och underlätta för arbetslösa att snabbt återgå till arbete, räcker det inte med att skärpa ersättningsnivåerna och rätten till ersättning. Även arbetslöshetsförsäkringen måste göras mer försäkringsmässig. Regeringen anser att detta bör ske genom att den statliga subventionsgraden minskas och att försäkringstagarna får bära en större del av kostnaderna. När arbetslöshetsförsäkringen infördes i Sverige betalade arbetslöshetskassornas medlemmar merparten av försäkringens kostnader. I dag betalar staten i genomsnitt cirka 90 procent av kostnaderna. På marginalen subventioneras arbetslösheten fullt ut vilket innebär att ytterligare en arbetslös medlem i princip inte kostar arbetslöshetskassorna någonting. Detta innebär att varken arbetsgivare eller löntagarkollektivet behöver bära den direkta kostnaden om arbetslösheten ökar. Det är därför viktigt att kostnaderna för arbetslösheten blir tydligare och synligare. Ett sätt att göra detta är att öka egenfinansieringen. Den förhöjda finansieringsavgiften ska bero på hur hög arbetslösheten är i varje arbetslöshetskassa och tas ut endast av medlemmar som inte är arbetslösa. Rent konkret innebär detta att arbetslöshetskassan ska, för varje icke arbetslös medlem, betala en förhöjd avgift till staten på högst 300 kronor per månad. Följaktligen höjs medlemsavgiften till arbetslöshetskassan för den enskilde i motsvarande mån.

Vidare bör det skyddsnät som arbetslöshetsförsäkringen utgör vara heltäckande. I dag står många personer utanför arbetslöshetskassan trots att de har ett arbete och bidrar till 90 procent av ersättningen från arbetslöshetskassorna via skattesystemet. Regeringen menar att alla som fått inträde i arbetslöshetsförsäkringen ska kunna få inkomstbaserad ersättning samtidigt som de också ska vara med och betala sin del av försäkringen. Arbetslöshetsförsäkringen bör därför vara obligatorisk och omfatta alla som förvärvsarbetar. Regeringen kommer att tillsätta en utredning med uppgift att utreda och föreslå hur detta ska genomföras.

Förbättrad kontroll av försäkringssystemen

Sverige har generösa ersättningar i välfärdssystemet. För att samhället ska ha råd att bibehålla den generösa nivån och för att stärka arbetslinjen, krävs dock att systemen inte överutnyttjas och att enbart de som är berättigade får del av ersättningar och bidrag. Felaktiga utbetalningar kan även långsiktigt urholka finansieringen av välfärdssystemen. Detta kan i sin tur leda till att ersättningsnivåerna för skilda förmåner måste sänkas eller att skatterna måste höjas. Mot denna bakgrund är det avgörande för såväl legitimiteten som finansieringen av välfärdssystemen att kontrollverksamheten ökas och effektiviseras samt att felaktigt utbetalda ersättningar och bidrag återkrävs.

Arbetsmarknadsstyrelsen och Försäkringskassan har tilldelats tillfälliga resurser åren 2006 och 2007 till ytterligare 500 tjänster för att förbättra övervakningen och kontroll av arbetslöshetsförsäkringen och socialförsäkringen. Bättre kontroll kommer att minska bidrags- och skattefusk. Försäkringskassan har skärpt tillsynen av sjukförsäkringen, vilket har resulterat i att fler fått sin sjukpenning indragen eller fått avslag på sin ansökan. De allra flesta av dessa har enligt Försäkringskassan återgått i arbete.

Bidrag från arbetsmarknadens parter:

För att främja mångfald i arbetslivet och integration av grupper som står långt från arbetsmarknaden har parterna bildat Rådet för Integration i Arbetslivet. Rådet verkar för öppenhet och likabehandling med hjälp av en rad olika åtgärder. En praktisk vägledning för företag, myndigheter och organisationer har tagits fram, som samlar argument för integration i arbetslivet. Bland annat beskrivs hur lönsamt det är att motverka diskriminering och verka för likabehandling. Vägledningen ger också råd och rekommendationer inför till exempel rekrytering.

Under denna riktlinje finns anledning att lyfta fram ESF-programmet EQUAL, som har som främsta syften att förebygga, förhindra och motverka diskriminering och utslagning från arbetslivet och arbetsmarknaden. Programmet ger möjlighet till samarbete med andra EU-länder för riktmärkning av resultat och för att dela erfarenheter. Arbetet har bedrivits i s.k. Utvecklingspartnerskap, i vilka många av arbetsmarknadens organisationer utgjort viktiga aktörer. Ytterligare ett syfte för programmet har varit att pröva innovativa arbetssätt och kan därigenom i sin helhet kategoriseras som ”experimentverkstad”.

4.4 Riktlinje 20 – Förbättra förmågan att möta arbetsmarknadens behov

För att bekämpa flaskhalsar på arbetsmarknaden anser regeringen det viktigt att genomföra genomgripande reformer som underlättar och förbättrar matchningen mellan arbetssökande och lediga platser. En reformering av Arbetsmarknadsverket (AMV) är därför nödvändig. Likaså måste externa aktörers deltagande i förmedlingsarbetet främjas. Det räcker dock inte med att förbättra matchningsmöjligheterna inom Sverige. För att effektivt möta de utmaningar som globaliseringen och en åldrande befolkning medför, måste blicken riktas mot övriga EU liksom mot länder utanför unionen. Regeringen anser därför att den fria rörlighet för arbetskraft inom EU måste stärkas liksom möjligheterna för arbetskraft från länder utanför EU/EES att komma till Sverige för att arbeta.

Modernisering och förstärkning av arbetsmarknadsinstitutionerna

Arbetsmarknadsverket (AMV) ska reformeras från grunden och från den 1 januari 2008 göras om till en enhetlig myndighetsorganisation. Det kommer att innebära en mer effektiv, flexibel och mindre kostsam organisation. Det är regeringens bedömning att flexibiliteten på arbetsmarknaden och anpassningen till lokala och regionala behov förbättras om arbetsmarknadspolitiken byggs upp kring lokala och regionala arbetsmarknader i stället för att begränsas till indelningen i län.

Vidare anser regeringen att Arbetsmarknadsverket (AMV) har för många mål. Den nuvarande komplexa målhierarkin riskerar att leda till målkonflikter och försvårar möjligheten att förstå sambanden mellan olika mål och målnivåer samt vad olika mål avses påverka. En förutsättning för att arbetsmarknadspolitiken ska fungera bättre är följaktligen att verksamheten styrs av klara och mätbara mål.

Reformeringen av Arbetsmarknadsverket (AMV) syftar också till att göra myndigheten mer självständig. Forskning och beprövad erfarenhet från Sverige och många andra industriländer ger ett starkt stöd för att verksamheter med tydliga stabiliseringspolitiska inslag bör bedrivas på avstånd från dagspolitiken. Den nya myndigheten bör därför få större möjligheter att bestämma hur resurserna ska fördelas mellan olika insatser. Fokus ska vara att göra det lättare för arbetslösa att aktivt söka arbete, dvs. på matchning mellan arbetssökande och lediga jobb samtidigt som fler aktörer, t.ex. privata arbetsförmedlingar, branschvisa förmedlingar och bemanningsföretag, ska få möjlighet att erbjuda insatser för arbetslösa. Regeringen avser att återkomma i frågan om AMV:s organisation.

Förbättring av matchningen mellan arbetssökande och lediga platser

Arbetsmarknadsutbildningen ska inriktas på att i högre grad än i dag förstärka den arbetslöses kompetens och koncentreras till områden där det råder brist på arbetskraft i ett nationellt och regionalt behov. Erfarenheten tyder på att anställningsbarheten sjunker snabbt efter en tid i arbetslöshet. Varje arbetssökande måste få ett bättre stöd från arbetsförmedlingen i att hitta arbete. Reformeringen av Arbetsmarknadsverket (AMV) kommer att medföra att myndigheten får större möjligheter att utifrån sin professionella kompetens bedöma hur resurserna ska fördelas så att de bäst bidrar till en effektiv matchning mellan arbetssökande och lediga jobb. En individuell och åtgärdsinriktad handlingsplan ska därför upprättas för varje arbetssökande inom 30 dagar och på sikt ska alla arbetssökande få en personlig coach.

Fler aktörer, t.ex. privata arbetsförmedlingar, branschvisa förmedlingar, trygghetsråd och bemanningsföretag, ska få en större roll i att kunna erbjuda insatser för arbetslösa, vilket gynnar de arbetssökande. Regeringen avser därför att återkomma med förslag som påskyndar utvecklingen mot kompletterande arbetsförmedlingar.

Den tidigare regeringen gav Institutet för arbetsmarknadspolitiska utvärderingar (IFAU) i uppdrag att i samråd med Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) utveckla en modell för s.k. profiling i syfte att ta fram metoder för att tidigt identifiera arbetslösa som riskerar att fastna i långtidsarbetslöshet och erbjuda dem effektiv hjälp. Slutredovisning av uppdraget väntas i december 2006.

Undanröja hinder för arbetstagarnas rörlighet inom unionen

Sverige var ett av tre länder inom EU som redan från första dagen efter EU:s utvidgning den 1 maj 2004 tillämpade fri rörlighet för arbetstagare. Utvidgningen har haft positiva, men marginella effekter på svensk arbetsmarknad. Få arbetstagare från de nya medlemsländerna har valt att komma till Sverige. En förhållandevis låg efterfrågan på arbetskraft, en reglerad arbetsmarknad med en sammanpressad lönestruktur samt att det svenska språket är okänt för de flesta utanför Norden är några möjliga faktorer till varför så få arbetstagare har valt att komma till Sverige.

Vad beträffar den europeiska arbetsmarknadens anpassningsförmåga är såväl en öppen arbetsmarknad för medborgare från alla EU:s medlemsländer som processen att skapa ökad jämförbarhet inom högre utbildning samt ett bättre erkännande av examensbevis och yrkeskvalifikationer nödvändig.

I juni 2006 beslutades om regelverket för den högskolereform i enlighet med Bolognaprocessen som ska träda i kraft den 1 juli 2007. Mot bakgrund av de överenskommelser om nationella referensramar för examina som har gjorts inom ramen för Bolognaprocessen får Högskoleverket under hösten 2006 i uppdrag att utarbeta en nationell referensram för examina.

Under åren 2006 och 2007 har ytterligare 3 miljoner kronor per år avsatts till Valideringsdelegationen för ett tilläggsuppdrag att se över effektiviteten och kvaliteten i nuvarande ansvarsfördelning vad gäller validering av utländska högskoleutbildningar. Omkring 40 miljoner kronor per år har också avsatts för kompletterande utbildningar för utländska akademiker samt för att förkorta handläggningstiderna för validering av utländska gymnasiebetyg.

Underlätta arbetskraftsinvandring

Vilka villkor som ska gälla för framtida arbetskraftsinvandring i Sverige är en fråga med hög politisk aktualitet. Det är angeläget att vidga möjligheterna för arbetskraft från länder utanför EU/EES att komma till Sverige för att arbeta. Utbudet av arbetskraft behöver generellt sett öka för att undvika framtida arbetskraftsbrist. En ökad arbetskraftsinvandring kommer att kunna lindra effekterna av den framtida demografiska utvecklingen i Sverige och bli ett viktigt komplement till övriga utbudsstimulerande insatser.

Den 18 oktober 2006 presenterade kommittén för arbetskraftsinvandring (KAKI) sitt slutbetänkande (Arbetskraftsinvandring till Sverige – förslag och konsekvenser, SOU 2006:87). Syftet med utredningen har varit att utarbeta ett regelverk som medger vidgad arbetskraftsinvandring från länder utanför EU/EES. Ett genomförande av de förslag som presenterades av utredningen kan medföra att flaskhalsar på arbetsmarknaden motverkas. Bland annat föreslås i utredningen att tidsbegränsat arbetstillstånd ska kunna beviljas för en tredjelandsmedborgare som erbjudits en anställning på grund av arbetskraftsbrist, att handläggning av arbetstillstånd blir mer skyndsam och effektiv samt att arbetssökarvisering införs för vissa grupper. Dessutom föreslås ökade möjligheter för gäststudenter att få arbetstillstånd. Ett snabbt beslut i tillståndfrågan kan medföra att en vakans snabbt kan fyllas av en tredjelandsmedborgare i de fall då gemenskapen inte har tillgänglig arbetskraft att erbjuda. Utredningens förslag ska nu remissbehandlas och regeringen avser att återkomma till dessa. Ett nytt regelverk beräknas kunna träda i kraft år 2008.

Bidrag från arbetsmarknadens parter:

Svenskt Näringsliv, LO respektive PTK har arbetat fram en rekommendation om anpassning av kollektivavtal för företag som blir

tillfälliga medlemmar i arbetsgivareförbund inom Svenskt Näringsliv. Den innehåller gemensamma principer och utgångspunkter som ökar möjligheterna för tjänsters rörlighet till Sverige, genom att förbundsparterna anpassar delar av sina kollektivavtal i enlighet med rekommendationen. När utländska företag under högst 12 månader bedriver verksamhet i Sverige, kan på detta sätt fungerande lösningar upprättas som ger en likvärdig behandling av svenska och utländska arbetstagare och företag verksamma på svensk arbetsmarknad.

Skr. 2006/07:23

4.5 Riktlinje 21 – Främja flexibilitet i kombination med anställningstrygghet och minska segmenteringen av arbetsmarknaden, med vederbörligt beaktande av den roll som tillkommer arbetsmarknadens parter

Flexibilitet är ett vitt begrepp som omfattar arbetsrätt, aktiv arbetsmarknadspolitik, social trygghet och kompetensutveckling. Övergripande krävs det en bra balans mellan och inom dessa områden när det gäller kombinationen flexibilitet och trygghet.

Ett sunt och vitalt arbetsliv samt trygghet för arbetstagarna är avgörande beståndsdelar för tillväxt. Det är viktigt med goda relationer på arbetsmarknaden, så att arbetstagarna kan känna sig trygga och arbetsgivarna vågar anställa. Det behövs ett arbetsrättsligt regelverk som både arbetsgivare och arbetstagare står bakom.

En grundbult i den svenska arbetsmarknadsmodellen är att arbetsmarknadens parter genom kollektivavtal reglerar förhållandena på arbetsmarknaden. På detta sätt kan regelverket anpassas till de skiftande förutsättningar som råder inom olika delar av näringslivet och flexibilitet uppnås. På detta sätt kan också parterna genom egna initiativ ta ansvar för utvecklingen av ett modernt och fungerande arbetsliv genom avtal som främjar flexibilitet och trygghet.

Ett samhälle i ständig förvandling ställer stora krav på arbetskraften. Den svenska ekonomin utsätts för ett omvandlingstryck som kräver anpassning av arbetsstyrkan. Det behövs en politik som bäddar för så mjuka övergångar som möjligt till det nya.

Vad gäller bland annat strävan om att minska segmenteringen av arbetsmarknaden är även andra riktlinjer relevanta. Regeringen redovisar exempelvis under riktlinje 19 åtgärder för att allas vilja till arbete ska tas tillvara och utanförskapet på arbetsmarknaden brytas. Under riktlinje 20 redovisas åtgärder som regeringen avser vidta för att bekämpa flaskhalsar på arbetsmarknaden.

Att kombinera flexibilitet och trygghet

Det är viktigt med en modern och väl fungerande arbetsrätt. Arbetsrätten ska möta kraven på trygghet och inflytande för de anställda, samtidigt som den bidrar till en effektiv och flexibel arbetsmarknad och till ett gynnsamt företagsklimat. Även arbetstidens längd och förläggning har betydelse i dessa avseenden.

De arbetsrättsliga reglerna ger generellt sett goda förutsättningar för att kombinera trygga förhållanden på arbetsmarknaden med en hög sysselsättning. Regeringen anser att grunderna för arbetsrätten bör bestå också framöver. Regeringen slår vakt om den svenska modellen där förhållandena på arbetsmarknaden i första hand regleras i avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Anställningsskyddet är inte huvudförklaringen till den höga arbetslösheten och det omfattande utanförskapet i Sverige. Det är istället andra faktorer som har större betydelse för sysselsättningsutvecklingen. En sådan faktor är utformningen av skatte- och ersättningssystemen. En annan minst lika viktig faktor är hur väl arbetsmarknaden förmår sammanföra arbetssökande med lediga jobb.

Majoriteten av dem som arbetar på den svenska arbetsmarknaden har tillsvidareanställningar. Regeringen anser att tillsvidareanställningar ska vara grunden på arbetsmarknaden. Men tidsbegränsade anställningar spelar också en mycket viktig roll. De behövs för att arbetsgivare ska kunna täcka tillfälliga behov av arbetskraft och är också en viktig bro in i arbetslivet för unga och andra människor med liten eller ingen arbetslivserfarenhet.

Dagens trösklar är för höga. Anställningar på begränsad tid, som komplettering till tillsvidareanställningar, gör det möjligt för grupper som står långt från arbetsmarknaden att etablera sig och få arbetslivserfarenhet. Samtidigt är det viktigt att arbetsgivaren ges möjlighet till ett mer långsiktigt åtagande än i dagens system, så att arbetstagaren får en ordentlig yrkeserfarenhet. Tillfälliga anställningar ska kunna gälla för en förhållandevis lång tidsperiod. Det ger både företagare och anställda större möjligheter; flexibiliteten ökar samtidigt som tryggheten ökar för den anställde. Vissa näringar präglas av stora säsongsvariationer och kan inte fungera effektivt och nå lönsamhet utan möjlighet att anställa personal under enbart viss tid av året. Regeringen avser därför att återkomma med förslag till regelförändringar som förbättrar möjligheterna till tidsbegränsade anställningar. Inriktningen kommer att vara att en och samma arbetstagare ska kunna ha fri visstidsanställning hos samma arbetsgivare i sammanlagt högst 24 månader under en femårsperiod. Säsongsanställning ska vara en möjlig anställningsform. Företrädesrätt till återanställning ska inträda efter sammanlagt mer än 12 månaders anställningstid. I syfte att i möjligaste mån få bort regler som riskerar att vara åldersdiskriminerande avser regeringen att återkomma med förslag om slopandet av de regler i lagen om anställningsskydd som ger äldre arbetstagare rätt att tillgodoräkna sig dubbel anställningstid vid fastställande av turordning vid uppsägningar i arbetsbristsituationer.

Den 1 juli 2006 trädde vissa ändringar i föräldraledighetslagen (1995:584) i kraft. De nya reglerna ger ett förbättrat skydd för föräldralediga genom att arbetssökande eller arbetstagare inte får missgynnas av skäl som har samband med föräldraledighet. Vidare har skyddet för föräldralediga stärkts genom ändringar i lagen om anställningsskydd enligt vilka uppsägningstiden för en föräldraledig arbetstagare som sägs upp på grund av arbetsbrist enligt huvudregeln ska börja löpa först när arbetstagaren återupptar arbetet.

Hinder för funktionshindrade och äldre att delta i arbetslivet ska i möjligaste mån undanröjas. Ett sådant arbete pågår bland annat inom ramen för den fortsatta beredningen av Diskrimineringskommitténs slutbetänkande (SOU 2006:22). Skr. 2006/07:23

Arbetsmiljö och arbetsorganisation

Regeringen menar att det är viktigt att betona att den goda arbetsplatsen inte bara innebär en arbetsmiljö som är fri från risker för att skadas eller drabbas av sjukdom. Det ska även finnas förutsättningar för de anställda att delta och utvecklas utifrån individuella förutsättningar. Arbetets organisation utgör en väsentlig faktor för produktivitetsutveckling och tillvaratagande av medarbetarnas fulla förmåga. Utformningen av arbetsorganisation har också stor betydelse för förutsättningarna till trygghet och flexibilitet för de anställda. Teknisk utveckling bör möjliggöra ökade möjligheter till flexibilitet när det gäller till exempel var och när arbetet utförs. Regeringen anser att insatser kan behövas för att anpassa arbetsmiljöförhållanden så att äldre arbetskraft orkar och vill fortsätta att arbeta minst fram till sin ålderspension.

Särskilda pilotprojekt inom den offentliga sektorn för att förebygga och minska sjukfrånvaron och motverka långtidssjukskrivning har genomförts med finansiering av regeringen. Inom projekten fokuseras på arbetsorganisation, arbetsmetoder och ledningsfrågor. Projekten är nu slutförda och slutrapporterade till Regeringskansliet. Kunskapen och erfarenheterna från projekten kommer att spridas vidare genom Verket för Innovationsutveckling (VINNOVA).

VINNOVA har haft ett uppdrag att stödja en utveckling av arbetsgivarsamverkan när det gäller förebyggande åtgärder och rehabilitering i arbetslivet. Uppdraget slutredovisades i mars 2006. Rapporten visar att flertalet av projekten som drivits i satsningens regi, handlat om s.k. "Arbetsgivarringar" där någon form av gemensam expertresurs i rehabiliteringsarbete fungerar som samordnande av verksamheten. Samverkan i arbetsgivarringarna syftar bland annat till att öka möjligheterna att finna lämpliga arbetsuppgifter till anställda i en rehabiliteringssituation eller som förebyggande åtgärd vid risk för ohälsa. VINNOVA genomför inom ramen för sin ordinarie verksamhet fortsatta satsningar med inriktning mot rörlighet och möjlighet till omställning.

Att bekämpa svartarbete och skattefusk

Svartarbete och annat skattefusk snedvrider konkurrensen på olika marknader, leder till utanförskap, sociala problem och orättvisa mellan olika skattebetalare.

Det är framför allt tre olika typer av åtgärder som behövs för att skattefusk i samhället ska kunna nedbringas:

- *För det första* måste skattereglerna vara så enkla som möjligt. Det ska inte vara krångligt att göra rätt för sig. När nya regler skapas måste frågan om hur kontrollen av deras efterlevnad kan ske vägas in.
- *För det andra* ska skatter och avgifter ligga på en rimlig nivå. Det måste alltså finnas en allmän acceptans för skatterna och avgifterna.

– För det tredje måste kontrollen vara effektiv och synlig.

Skatteverket har genomfört en kartläggning av svartarbetet i Sverige (Rapport 2006:4 Svartköp och svartjobb i Sverige Del 1). Kartläggningen visar att det uppfattas som en lindrig företeelse att jobba svart eller köpa tjänster svart. Vidare motiverar de som arbetar svart ofta sitt beteende med att personer i ledande ställning bryter mot reglerna i samhället och med att skatterna är för höga. Medborgarna är väl medvetna om att det är fel att arbeta svart, men samhällsargument är för svaga för att påverka deras beteende. I jämförelse med andra länder är köp av svartarbete relativt vanligt i Sverige och skattemoralen är sjunkande. Det finns en diskrepans i nationalräkenskaperna mellan inkomsterna i samhället och hushållens utgifter, vilket indikerar ett svartarbete om fattande 115–120 mdkr. Skatteverkets undersökning skulle kunna förklara 90 miljarder kronor som svartarbete. Verket har vidare för avsikt att i en andra rapport redovisa utredarnas slutsatser om orsakerna till svartarbete och vad som kan göras för att motverka det.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 aviserat flera åtgärder som kommer att bidra till minskat fusk och felaktiga utbetalningar. Kostnaderna för privatpersoner att efterfråga tjänster vitt ska minska. Avdrag ska ges för vissa hushållstjänster. Socialavgifterna ska sänkas för vissa tjänstebranscher, av vilka en del är särskilt utsatta för skattefusk och med stor förekomst av svartarbete. Ett förslag om omvänd momsplikt för byggsektorn förbereds för närvarande inom Regeringskansliet. Förslaget syftar till att minska skattefusk inom denna sektor.

Det tidigare aviserade förslaget om krav på arbetsgivare i särskilda riskbranscher att föra liggare över personalen (restaurang- och frisörbranscherna) har beslutats och börjar tillämpas från årsskiftet 2006/2007. Vidare har förslaget att tillåta arbetsgivare och mervärdesskatteskyldiga att lämna skattedeklarationer genom ombud har införts från och med den 1 april 2006.

Ett förslag som syftar till att försvåra skattefusk och svartarbete inom taxinäringen avses läggas inom kort. Förslaget innebär att företagare inom taxinäringen åläggs att månatligen överföra taxameterinformation till särskilda ackrediterade redovisningscentraler.

Bidrag från arbetsmarknadens parter:

Parterna på den svenska arbetsmarknaden har förhandlat fram trygghets-/omställningsavtal, som hjälper arbetstagare som blir uppsagda på grund av arbetsbrist att hitta nya jobb genom omställningsåtgärder och ekonomiskt stöd. Också arbetsgivarna ges råd och stöd i uppsägningsprocessen. Genom att komplettera den offentliga arbetsförmedlingens insatser bidrar avtalen till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt, de anställdas trygghet och till geografisk och yrkesmässig rörlighet på arbetsmarknaden. Den nödvändiga strukturomvandlingen har därmed lättare att få acceptans bland de berörda anställda.

Det finns åtta omställningsavtal på den svenska arbetsmarknaden, som tillsammans omfattar ca hälften av arbetskraften. Fackförbundens huvudorganisationer och arbetsgivarorganisationerna förhandlar tillsammans fram avtalen, och åtgärderna administreras sedan av särskilt

uppbyggda organisationer, trygghetsråd eller trygghetsstiftelser. Verksamheten finansieras genom att arbetsgivarna betalar in en andel av den årliga lönesumman, för närvarande mellan 0,15 och 0,3 procent.

Alla anställda i det kollektivavtalsområde som omställningsavtalet avser omfattas av verksamheten, oavsett om de är fackanslutna eller inte. Vid besked om uppsägning träder trygghetsrådet/-stiftelsen in och ger den anställde personlig hjälp för att hitta ny försörjning. Det kan här röra sig om allt ifrån enkla råd, såsom hur man vässar sitt CV, till mer långtgående åtgärder, såsom att byta yrke helt och hållet eller att starta egen verksamhet. Flera trygghetsråd och -stiftelser betonar att snabbhet är viktigt – hjälp bör sättas in så fort som möjligt efter uppsägning. Nedan redovisas de nuvarande trygghetsavtalen på den svenska arbetsmarknaden.

TRR Trygghetsrådet, som är inriktat mot privatanställda tjänstemän, är tecknat mellan Svenskt Näringsliv och PTK och omfattar ca 700 000 arbetstagare. Det grundades 1974 och omsätter ca en miljard kronor per år. Arbetstagare som är eller riskerar att bli uppsagda får en personlig rådgivare som ger råd, stöd och vägledning. Utöver detta organiserar TRR aktiviteter för personlig utveckling och jobbsökande, samt utger ekonomiskt stöd för kompetensutveckling. Dessutom finns ett kompletterande inkomstskydd som uppgår till högst 70 procent av den tidigare lönen, för uppsagda som fyllt 40 år och har minst fem års anställning i det företag man sagts upp ifrån. Trygghetsrådet TRR uppger att av de medlemmar som under det senaste decenniet aktivt sökt ny yrkesbana, har nio av tio lyckats få ett nytt jobb.

Trygghetsfonden TSL, som är tecknat på LO-området och omfattar 950 000 arbetstagare, är det största omställningsavtalet på den svenska arbetsmarknaden. Dess verksamhet startade 2004, och beräknas bevilja stöd till omkring 19 000 personer under 2006. TSL anlitar ca 40 olika företag som specialiserat sig på omställning, och konkurrensen mellan dessa skapar effektivitet för individen. Av dem som deltagit i omställningsprogram under första kvartalet 2006 var 13 procent fortfarande arbetssökande efter genomfört program. 63 procent hade fått en ny anställning, varav 38 procent en visstidsanställning. 3 procent hade startat egen verksamhet och 10 procent hade påbörjat en utbildning. Vidare var 4 procent sjukskrivna, 1 procent hade valt förtida pensionsuttag, och 6 procent redovisades som annat, vilket innebär till exempel föräldraledighet, utlandsflytt, praktik eller timanställningar.

Bank- och finansbranschens trygghetsavtal ingicks 1992 och administreras av Trygghetsfonden BAO – Finansförbundet. Avtalet innefattar ca 45 000 arbetstagare. Utöver ekonomisk ersättning på upp till 80 procent av den lönedel som överstiger arbetslöshetskassans högsta tak, ges bland annat utbildningsbidrag och hjälp att starta egen verksamhet.

För anställda i kommunala bolag finns KFS-företagens Trygghetsfond, som omfattar ca 30 000 arbetstagare. Avtalet ingicks 1994 och erbjuder bland annat löneutfyllnad vid nyanställning till lägre lön än tidigare, samt utbildningsstöd och starta eget-bidrag.

Trygghetsrådet TRS administrerar omställningsavtalet för anställda i idrotts- och kultursektorn, som omfattar ca 20 000 arbetstagare. Det tecknades 1972 och är det äldsta omställningsavtalet på den svenska arbetsmarknaden. Utöver personlig rådgivning jobbar Trygghetsrådet TRS med bland annat nätverksarbete. Omställningsavtal är också

tecknade för anställda inom Svenska kyrkan (Svenska kyrkans trygghetsfond) och i fastighetsbranschen (Trygghetsrådet Fastigo). Dessa omfattar 25 000 respektive 9 000 anställda.

Trygghetsstiftelsen omfattar de statligt anställda, och tecknades 1990 av Arbetsgivarverket OFR, SACO-S och SEKO. Organiseringen av Trygghetsstiftelsens omställningsarbete skiljer sig inte markant från TRR Trygghetsrådets. Medlemsantalet är ca 245 000.

De centrala parterna inom den kommunala sektorn har startat överläggningar som siktar på ett omställningsavtal. Detta kan komma att bli ett av de största på den svenska arbetsmarknaden, och omfatta 1,1 miljon arbetstagare. Om förhandlingarna resulterar i ett avtal så kommer omkring två av tre anställda på svensk arbetsmarknad att omfattas av omställningsavtal.

Skr. 2006/07:23

4.6 Riktlinje 22 – Sörja för en sysselsättningsfrämjande utveckling av arbetskostnader och mekanismer för fastställande av löner

En effektiv lönebildningsprocess utgör en förutsättning för en sysselsättningsfrämjande löneutveckling och bidrar samtidigt till låg inflation och låga räntor, vilket i sin tur främjar tillväxt och sysselsättning. Formerna för lönebildningen är i första hand en fråga för arbetsmarknadens parter som själva förutsätts ta ansvar för och respektera träffade avtal utan inblandning av staten. Avtal är att föredra framför lagstiftning eftersom ett brett samförstånd mellan parterna skapar stabilitet och legitimitet åt träffade överenskommelser.

Medlingsinstitutet

Medlingsinstitutets uppgift, sedan myndigheten skapades år 2000, är att medla mellan arbetsmarknadens parter och verka för en väl fungerande lönebildning på den svenska arbetsmarknaden. En särskild utredare tillsattes i mars 2005 med uppdrag att utvärdera Medlingsinstitutets verksamhet under åren 2000–2004 utifrån målet om en lönebildning i samhällsekonomisk balans och arbetsfred. I utredningens betänkande God sed vid lönebildning – utvärdering av Medlingsinstitutet (SOU 2006:32), som överlämnades i april 2006, konstateras bland annat att lönebildningen i Sverige har fungerat väl ur ett samhällsekonomiskt perspektiv under åren 2000–2004, men samtidigt har världsekonomin blivit alltmer gränslös och därmed den svenska ekonomin alltmer konkurrensutsatt. I utredningen betonas vidare att Industriavtalet och övriga samarbetsavtal på arbetsmarknaden kan sägas ha etablerat god sed vid lönebildning med sikte både på målet lönebildning i samhällsekonomisk balans och på målet arbetsfred. Utredningen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

År 2005 var kvinnornas lön i genomsnitt 84 procent av männens lön. Löneskillnaderna har i stort sett varit oförändrade sedan början av 1990-talet. Den största löneskillnaden finns inom landstingen medan den minsta löneskillnaden finns i kommunerna när hänsyn ej är tagen till skillnader i bakgrundsfaktorer. Med hänsyn tagen till skillnader i ålder, utbildningsnivå, arbetstid, sektor och yrke utgjorde kvinnornas lön som andel av männens 92 procent för hela arbetsmarknaden, 92 procent i statlig sektor, 93 procent i landstingen, 99 procent i kommuner och 91 procent i privat sektor. Den privata sektorn har den störst löneskillnaden givet att hänsyn tas till skillnader i bakgrundsfaktorer. Skillnaderna i lön som kvarstår efter kontroll för relevanta bakgrundsfaktorer indikerar att lönediskriminering förmodligen förekommer. Regeringen menar att alla former av lönediskriminering på grund av kön måste upphöra.

Den svenska jämställdhetslagen ålägger arbetsgivaren att kartlägga, analysera, bedöma och åtgärda löneskillnader mellan kvinnor och män. I november 2005 överlämnade Jämställdhetsombudsmannen en rapport till regeringen om effekterna av de skärpningar som gjordes i lagen år 2001 avseende bestämmelserna om lönekartläggning. Av rapporten framgår att det framför allt är under de två senaste åren som skärpningen av bestämmelserna har börjat få ett tydligt genomslag när det gäller könsdiskriminerande löneskillnader hos den enskilde arbetsgivaren.

Den tidigare regeringen överlämnade i början av juni 2006 skrivelsen Handlingsplan för jämställda löner (skr. 2005/06:213) till riksdagen. Regeringen har ännu inte tagit ställning till innehållet i denna handlingsplan.

4.7 Riktlinje 23 och 24 – Anpassa utbildningssystemet till nya kompetenskrav genom att utöka och förbättra investeringarna i humankapital

Sverige behöver välutbildad arbetskraft för att klara den internationella konkurrensen och skapa ekonomisk tillväxt och ökat välbefinnande. En högre utbildning med internationell konkurrenskraftig kvalitet är en förutsättning för att åstadkomma detta. Det utgör också grunden för framtida forskning och utveckling. Sverige är ett av de länder i världen som satsar mest resurser i relation till BNP på utbildning. Trots denna satsning finns det brister i utbildningssystemet. En av fyra elever når inte målen i ett eller flera ämnen i grundskolan. Allt för många fullföljer inte sin gymnasieutbildning. Många lärare, föräldrar och elever upplever också mobbning som ett stort problem i skolan.

En utbildning av hög kvalitet ökar ungdomars möjligheter att få ett arbete och underlättar deras sociala integrering i samhället. I förlängningen underlättar detta också ungdomars möjlighet att under livets senare skeden ta till sig ny kunskap, vilket ökar deras anpassningsförmåga och anställningsbarhet. Sverige kommer att fortsätta arbetet med målsättningarna i den Europeiska ungdomspakten.

Vuxenutbildningen har också en viktig roll att spela för enskilda och för samhället, och det är angeläget att vuxna uppmuntras att utveckla sin

kompetens. Regeringens utgångspunkt är att resurser inom vuxenutbildningen ska riktas till dem som har ett stort behov av en sådan utbildning. I dag finns det en rättighet för vuxna att få en utbildning som motsvarar grundskolan. Regeringen kommer att utreda hur en liknande rättighet skulle kunna införas på gymnasialnivå. Skr. 2006/07:23

Förbättring av kvaliteten i skolan

Internationella jämförelser visar att Sverige generellt ligger bra till i den globala konkurrensen, både vad gäller investeringar i utbildning och resultat. Däremot finns det en oroande utveckling avseende svenska elevers sjunkande kunskapsnivåer, framför allt i matematik och naturvetenskap. För att Sverige bättre ska kunna hävda sig i den internationella konkurrensen – givet de stora resurser som satsas på utbildning – måste denna utveckling brytas. Grundskolans huvuduppgift är kunskapsuppdraget och regeringen föreslår därför i budgetpropositionen för 2007 åtgärder för att stärka kvaliteten i utbildningen. Bland annat kommer kunskapsmålen att förtydligas och processmålen att bli färre.

Regeringen anser att kvalitetsförbättringar i den högre utbildningen måste ges högsta prioritet och prioriteras före en kvantitativ utbyggnad av den högre utbildningen. En resursförstärkning görs därför till grundläggande högskoleutbildning, forskarutbildning och forskning som gör det möjligt för lärosätena att upprätthålla kvaliteten i utbildningen. För år 2006 satsades 133 miljoner kronor på kvalitetsförstärkningar av den grundläggande högskoleutbildningen. Regeringen fullföljer satsningen på kvalitet i grundutbildningen med 256 miljoner kronor år 2007.

I arbetet med en ny skollag vill regeringen särskilt betona skolans kunskapsuppdrag, lärarnas professionella frihet och föräldrarnas valfrihet. Skollagens behörighetskrav för lärare ska skärpas. Skollagstiftningen ska tydligt och konkret ange de befogenheter som rektorer och lärare har för att komma tillrätta med oordning och disciplinära problem bland eleverna.

Regeringen avser att införa nationella mål och ett obligatoriskt nationellt prov i svenska i årskurs tre. Vidare avser regeringen att införa betyg fr.o.m. årskurs sex samt att införa fler steg i betygsskalan. Ett antal regelbundna, obligatoriska kontrollstationer bör införas för att därigenom ge skolorna bättre förutsättningar för att tidigare kunna ge individanpassat stöd till eleverna. Regeringen anser också att likvärdigheten i betygssystemet måste utredas.

Regeringen anser att det behövs tätare och skarpare kvalitetsgranskningar av skolans kunskapsresultat. Från och med 2008 ska inspektioner på alla skolor ske var tredje år i stället för som tidigare, var sjätte år. Fokus ska ligga på skolans kunskapsuppdrag.

Satsning på lärarna

Lärarnas kompetens är avgörande för elevernas resultat. En central åtgärd för att vända den negativa utvecklingen av elevers resultat är

därför att stärka lärares kompetens. Regeringen avser att dels se över lärarutbildningen i syfte att stärka utbildningens kvalitet, dels avsätta ca två miljarder kronor under en treårsperiod för att stärka verksamma lärares kompetens genom fortbildning, vidareutbildning samt möjligheter till forskning och forskarutbildning. Regeringen avser även att skärpa kraven på att huvudmännen för skolväsendet använder sig av lärare som har en utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Regeringen avser att utöver en specialpedagogutbildning även möjliggöra en speciallärarutbildning. Syftet är att tillgodose skolans behov av kompetens för att kunna ge individanpassat stöd till elevers läs- och skrivutveckling.

Ökad måluppfyllelse

År 2004 hade 7,9 procent av de unga kvinnorna och 9,3 procent av de unga männen i åldern 18–24 högst fullgjort grundskola (ISCED-nivå 2) och inte deltagit i vidareutbildning. Det kvalitetshöjande arbetet i utbildningssystemet har fortsatt hög prioritet. Regeringen avser därför att verka för att olika stödinsatser i syfte att hjälpa elever som behöver extra stöd för att nå målen genomförs. Skolor ska ges verktyg för att kunna erbjuda detta stöd.

Regeringen avser att tillsätta en utredning för att reformera gymnasieskolan. Elever på yrkesförberedande utbildningar ska ges djupare kunskaper inom respektive yrkesområde. Eleverna på de studieförberedande programmen ska förberedas bättre för högre studier. Regeringen avser att utveckla gymnasieskolan så att eleverna erbjuds tre utbildningsinriktningar; studieförberedande program som leder till en studieförberedande gymnasieexamen med grundläggande behörighet till högskolan; yrkesförberedande program som leder till en yrkesexamen samt lärlingsutbildning som leder till lärlingsexamen eller gesällbrev.

Även vuxnas möjligheter till livslångt lärande är viktigt. Detta kräver en vuxenutbildning anpassad till den enskildes behov och önskan. Folkbildningen bidrar till ett livslångt lärande, inte minst vad det gäller att möta de individer som inte sedan tidigare har en stark utbildningsbakgrund. Det statliga stödet till folkbildningen höjs med nästan 400 miljoner kronor 2007.

Förbättrad samverkan mellan skola och näringsliv

Såväl regeringen som arbetsmarknadens parter har uppmärksammat behovet av en närmare samverkan mellan skola och arbetsliv. Dagens yrkesförberedande gymnasieprogram är inte tillräckligt anpassade efter arbetsmarknadens behov. Regeringen avser att utveckla kvaliteten på dessa program genom att låta tiden för fördjupning i karaktärsämnena öka.

Den eftergymnasiala utbildningen utanför högskolan kommer att prioriteras som ett attraktivt alternativ till akademisk utbildning. Utbildningen ska ge ett yrkeskunnande som kan möta näringslivets behov av kvalificerad arbetskraft.

Skolverket har i uppdrag att i samverkan med Arbetsmarknadsstyrelsen utveckla information till elever i grundskolan om arbetsmarknaden och förutsättningarna att få ett arbete inom olika yrken och samhällssektorer. Syftet är att öka elevernas kunskaper om arbetsmarknaden inför deras val till gymnasieskolan.

Myndigheten för skolutveckling har i uppdrag att ge stöd till ett urval kommuner och skolor för att utveckla kvaliteten i studie- och yrkesvägledningen. Erfarenheterna ska användas för att utveckla verksamheten i andra kommuner och skolor.

Entreprenörskap kan bidra till förnyelse i samhället, ökad ekonomisk tillväxt och en fortsatt god välfärdsutveckling. Myndigheten för näringsutveckling (Nutek) har i uppdrag att genomföra ett treårigt nationellt entreprenörskapsprogram. Syftet med programmet är bland annat att öka intresset för och kunskaperna om entreprenörskap hos eleverna i grund- och gymnasieskolan.

Bidrag från arbetsmarknadens parter:

På den europeiska partsnivå har det ingåtts ett ramavtal för livslång utveckling av kompetens och kvalifikationer. Avtalet slår fast fyra prioriteringar: urskiljande och förutsägelse av kompetens- och kvalifikationskrav; erkännande och validering av kompetens och kvalifikationer; information, stöd och vägledning; samt mobilisering av resurser.

Genomförandet av prioriteringarna på nationell nivå är partsgemensam och utvärderas på årsbasis. De svenska parterna har genomfört ett antal olika åtgärder på nationell-, sektors- och företagsnivå;

- studier för att urskilja framtida kompetens- och kvalifikationsnivåer, vars resultat har använts i dialog med regeringen,
- fokus på flexibilitet i lärande,
- mobilisering av resurser såsom nätbaserat lärande och
- initiativ för att stärka dialogen och utveckla samarbetet mellan företag, regionala högskolor och universitet, fackförbund och andra regionala utbildningsorgan.

Sörmland vill öka farten och styrkan i det lokala genomförandet av Lissabonstrategin och åstadkomma snabbare och mer konkreta resultat. Regionförbundet Sörmland har på den regionala nivån tagit på sig att driva dessa frågor tillsammans med regionens kommuner. Detta med utgångspunkt från pionjärbetet i de båda kommunerna Oxelösund och Flen. Kommunerna i Sörmland formulerar mål gemensamma mål för hållbar tillväxt. Syftet är att följa och säkra en positiv tillväxt genom den regionala planeringen och därmed bidra till den nationella utvecklingen och förverkligandet av EU:s mål för hållbar tillväxt, beslutade i den sk Lissabonstrategin.

En handlingsplan har utarbetats tillsammans med samtliga kommunchefer i Sörmland kallad "Lissabonstrategin tar plats i Sörmland". Handlingsplanen har följande syfte:

- Sörmlands kommuner ska aktivt bidra till förverkligandet av Lissabonstrategin för att nå en positiv tillväxt och hållbar utveckling av regionen.
- Ökad insikt och förståelse hos våra invånare för indikatorernas betydelse för den regionala utvecklingen.
- Bidra till att sprida kunskap kring vårt medlemskap och dess betydelse för utvecklingen i Europa.

Planens långsiktiga mål för 2010 är följande:

- Tillväxten i Sörmland har utvecklats inom samtliga områden som utvalda indikatorer omfattar.
- Kommuninvånarna i Sörmlandskommunerna är mer positiva till såväl regionens utveckling som EU samarbetet.

Integrera Bottom Up - perspektivet

Lissabonstrategins vision, mål och utmaningar får ett lokalt perspektiv genom den så kallade "bottom up" processen. Regionförbundet verkar inom en rad olika processer initierat från staten, t.ex. regionala utvecklingsprocesser, tillväxtprogram m.m. Det är viktigt att, utifrån kommunernas förutsättningar, koppla ihop dessa processer, motverka parallella processer, integrera det nationella arbetet och ta vara på nätverk. Sörmlands kommuner gör det genom att arbeta in överenskomna indikatorer från Lissabonstrategin i den årliga mål- och budgetstyrningen. Arbetet med att följa upp indikatorerna i respektive kommun summeras ihop i den gemensamma regionala utvecklingsplanen.

Ett viktigt framgångskriterium för Regionförbundet Sörmland är att koppla ihop det egna arbetet med vad som sker utan för den egna regionen. Kontakterna med intressenter utanför regionen har stärkts genom de politiska rapportörernas arbete:

- Medverkan vid seminarium för 400 internationella sekreterare i Bryssel, arrangerat av Regionkommittén, SKL, (Sveriges kommuner och landsting).
- Nutek och Naturvårdsverket har valt ut fyra Regionförbund samt fyra länsstyrelser i arbetet med hållbar utveckling. Sörmland ingår i

den processen mycket tack vare arbetet med Lissabonstrategin. Skr. 2006/07:23
Målet är en ökad samverkan mellan länsstyrelser och regioner.

- Rapportörer inbjöds till seminarium vid näringsdepartementet, inför arbetet med den nationella strategin för regional konkurrenskraft och sysselsättning.
- Svenska EU-parlamentariker bjöds in för att ta del av presentationen av hur Sörmland arbetar med att genomföra Lissabonstrategin.
- Studieresa till Bristol, som är ett gott exempel på hur man kan visualisera tillståndet inom olika områden för medborgarna.
- Kontakt med andra regioners politiska rapportörer
- Rapportörer inbjöds av regeringskansliet till ett möte med Europeiska kommissionen inför arbetet med uppföljningsrapporten till den svenska handlingsplanen för tillväxt och sysselsättning.
- Rapportörer inbjudna av borgmästaren i Riga regionen.
- Rapportörer delaktiga i nätverket "LisbonSRegions network" där Stockholms Europakommitté är samordnare.
- Ett stort seminarium planeras i Sörmland till juni 2007, tillsammans med Stockholm stads Europakommitté.

Handlingsplanen för våra nio kommuners arbete

Alla nio kommuner i Sörmland har enats om en gemensam handlingsplan och en diskussion pågår för närvarande kring valet av indikatorer ur Lissabonstrategin och hur de ska följas upp på ett enhetligt sätt.

En gemensam projektorganisation med regionförbund och samtliga kommuner i regionen har bildats. Det närmaste året prioriteras följande: Sju utvalda indikatorer att börja mäta gemensamt, allmän utbildning av EU-frågor, bygga vidare på befintliga nätverk, integrering i kommunernas budgetstyrning och framskrivandet av en kommunikationsplan för att genomföra arbetet med visionen att visa "EU- på torget" i kommunerna. Uppföljning och utvärdering sker fortlöpande i en sk kommunchefsgrupp, samt i regionförbundets styrelse.

Lokala exempel för att nå resultat från Oxelösunds och Flens kommuner

Oxelösund

Oxelösunds kommun har startat upp arbetet med att arbeta utifrån de utvalda indikatorerna som kommunerna ställt sig bakom. Kommunen har redan kontaktat länsarbetsnämnd, försäkringskassa, företagsledare, för att informera om arbetet och genom samverkan nå uppställda mål.

Valda indikatorer:

Kommunen ska ha en god befolkningsutveckling;

- befolkningen ska öka med minst 50 invånare per år;

- befolkningsstrukturen skal normaliseras, andelen 25-44 år ska öka till 22, 4% (från 21,4 % år 2005). Skr. 2006/07:23

Kommunen ska ha ett dynamiskt och differentierat företagande;

- andelen av dagbefolkningen som är anställda i tjänsteföretag ska öka till 46 % (från 43,7 % år 2004);
- antalet nystartade företag ska vara minst 40 (32 år 2005);
- Oxelösund skall vara bland de 100 bästa i svensk Näringslivs undersökning om företagsklimatet år 2008;
- det ska finnas en väl fungerande företagsorganisation som har bra samarbete med Kommunen;
- kommunens besöksnäring ska ha minst 150 000 dagbesökare.

Antal anställda med utomnordisk bakgrund ska öka (samverkan kring detta sker med SSAB, hamnen och ICA Kvantum).

Andelen 20- 24 åringar med slutförd gymnasieutbildning ska öka.

Sysselsättningsgraden i åldergruppen 55 – 64 år ska öka.

Kommunen ska bli bättre arbetsgivare;

- sjukfrånvaron exkl. tidsbegränsad sjukersättning ska minska 8 % (från 8,9 % år 2005);
- kommunals kvinnodominerande grupper ska få 0,6 % - enheters högre löneökning än de manligt dominerade (0,4 % år 2005);
- ingen verksamhet ska ha mindre än 10 % av de underrepresenterade könet;
- 20% av dem som i oktober 2006 svarar att de vill ha heltid ska få det under 2007;
- antalet personer som bereds plats med olika arbetsmarknadsåtgärder inom kommunen och bolagen ska öka till 60 (från 51 år 2006-01-01).

Några lokala exempel från Oxelösunds kommun

Några av de viktigaste aktiviteterna som pågår i syfte att nå indikatorerna är:

- Kontinuerliga företagsluncher och företagarkvällar.
- Nära samarbete med våra största företag SSAB och hamnen.
- Ett nytt avloppsreningsverk som bidrar till Östersjöns renande.
- En särskild satsning på vårt småföretagande och besöksnäringen.
- Ca 200 nya bostäder byggs de närmaste åren för att öka vår befolkning.
- Satsning på en ren och prydlig kommun.
- Besöker hos ett åttiototal företag under året och diskuterar utvecklingsmöjligheter.
- En stor satsning på folkhälsan tillsammans med de största företag i kommunen

Arbete pågår med att föra in de föreslagna indikatorerna i kommunens styrdokument. Den lokala handlingsplanen innebär att kommunens styrdokument kompletteras med ett särskilt uppdrag till kommundirektören att utarbeta en konkret handlingsplan i syfte att understödja en positiv utveckling av beslutade indikatorer.”

Några lokala exempel från Flens kommun

Flens tidigare satsningar inom området miljövänliga drivmedel som skapade underlag för en lokal etanolkpump har nu bidragit till att ytterligare en bensinstation installerat etanolkpump av konkurrensskäl. Därmed har två av kommunens tre bensinbolag satsat på etanolförsäljning.

Vi arbetar med att synliggöra den lokala maten – vi vill sätta den lokala maten i fokus, i projektet Sörmlands Matkluster där de lokala mataktörerna verkligen bidrar till att utveckla länet. I Sörmlands Matkluster ingår flertalet projekt, bl a ”Maten i Skolan – en god resurs” samt ett bokprojekt ”Sörmländsk Matsafari”, boken ges ut under hösten 2006.

En KY-utbildning har tagits fram i nära samarbete med de lokala företag, med ett underifrånperspektiv, för att förse den lokala industrin med kvalificerad kompetens. Intag nr två startar i oktober 2006.

Stimulerar ”Landsbygdsutveckling” där kommunalrådet och näringslivschef har regelbundna kvällsträffar med bygderåd, företagare och eldsjälar på landsbygden.

Förutom ”Ung Företagsamhet” stimuleras ”Entreprenörskap” också i Flens grundskola i projektet ”Nya Uppdraget” där särskilt engagerade lärare inspirerar elever.

Forum Flen, näringslivets nya organisation på orten är en viktig dialogpartner för kommunen vad gäller att hålla sig ajour med näringslivet behov och utmaningar.

Efter drygt två års saneringsarbete avslutas projektet ”Rena Bruket” i Hälleforsnäs den 16 september 2006. Totalt har då 80 miljoner kronor satsats för att sanera förorenad mark och förorenade byggnader inom Bruksområdet.

Kommunen försöker genom upphandling visa på goda exempel för att skapa möjlighet för andra aktörer, företag och privatpersoner, att finna miljövänliga alternativ. T ex upphandlas gräsklippning av två aktörer, den ena med traditionell motorgräsklippning och den andre, en lokal företagare, med hästdriven klippare.

Det kommunala bostadsbolaget uppför 16 atriumhus som upplåtes med kooperativ hyresrätt i Flen. Projektet går under namnet Stjärnehagen och innebär det första tillskottet av flerfamiljshus/gruppbyggda hus i kommunen på drygt 10 år. Bostäderna är lättillgängliga enplanshus som bla syftar till att öka omsättningen på den lokala bostadsmarkanden.

De integrerade riktlinjerna är applicerbara på alla medlemsländer och på gemenskapen. De skall stödja en samordning av de reformer och åtgärder som ingår i de nationella handlingsprogrammen som utarbetas av medlemsländerna samt komplettera gemenskapens Lissabon program för insatser genomförda på gemenskapsnivå 2005–2008 för tillväxt och sysselsättning. Genomförandet av dess riktlinjer ur alla aspekter skall ske med ett jämställdhetsperspektiv.

Makroekonomisk politik för tillväxt och sysselsättning

Riktlinje 1

För att säkerställa ekonomisk stabilitet för hållbar tillväxt 1. i överensstämmelse med stabilitets- och tillväxtpakten bör medlemsstaterna iakttä sina medelfristiga mål för de offentliga finanserna. Så länge detta mål inte uppnåtts, bör de vidta alla nödvändiga korrigerande åtgärder för att nå det. Medlemsstaterna bör undvika en konjunkturförstärkande finanspolitik. Det är dessutom nödvändigt att de medlemsstater som har alltför stort underskott vidtar verkningsfulla åtgärder för att snabbt korrigera detta. 2. Medlemsstater vars bytesbalansunderskott riskerar att bli ohållbara bör sträva efter att åtgärda dem genom strukturreformer, främja konkurrenskraften gentemot omvärlden och vid behov bidra till korrigeringen genom finanspolitiska åtgärder.

Riktlinje 2

För att trygga ekonomisk och finanspolitisk hållbarhet som en grund för ökad sysselsättning bör medlemsstaterna, med tanke på de beräknade kostnaderna för den åldrande befolkningen 1. i tillfredsställande takt minska den offentlig skulden för att stärka de offentliga finanserna, 2. reformera och förstärka pensions-, socialförsäkrings- och hälso- och sjukvårdssystemen för att se till att de är finansiellt hållbara, socialt tillräckliga och tillgängliga samt 3. vidta åtgärder för att öka deltagandet på arbetsmarknaden och höja arbetskraftsutbudet särskilt bland kvinnliga, yngre och äldre arbetstagare samt främja en livscykelinriktad syn på arbete för att öka antalet arbetstimmar i ekonomin.

Riktlinje 3

För att främja en tillväxt- och sysselsättningsorienterad samt effektiv resursfördelning bör medlemsstaterna, utan att det påverkar tillämpningen av riktlinjerna för ekonomisk stabilitet och hållbarhet, justera sammansättningen av de offentliga utgifterna så, att ökad tonvikt läggs vid tillväxtfrämjande områden i enlighet med Lissabonstrategin,

anpassa skattestrukturerna för att höja tillväxtpotentialen, sörja för att det finns mekanismer för att bedöma förhållandet mellan offentliga utgifter och uppnåendet av politiska mål och sörja för övergripande samstämmighet mellan reformpaketen.

Riktlinje 4

För att se till att löneutvecklingen bidrar till makroekonomisk stabilitet och tillväxt och för att höja sin anpassningsförmåga bör medlemsstaterna främja skapandet av lämpliga ramvillkor för löneförhandlingssystemen med full respekt för arbetsmarknadsparternas roll, i syfte att gynna en utveckling av nominella löner och arbetskraftskostnader som är förenlig med prisstabilitet och ligger i linje med produktivitsutvecklingen på medellång sikt, med beaktande av kompetensskillnader och lokala arbetsmarknadsförhållanden.

Riktlinje 5

För att främja större samstämmighet mellan den makroekonomiska politiken, strukturpolitiken och sysselsättningspolitiken bör medlemsstaterna genomföra reformer såväl på arbets- som produktmarknaderna som samtidigt ökar tillväxtpotentialen och stöder de makroekonomiska ramarna genom ökad flexibilitet, produktionsfaktorernas rörlighet och anpassningsförmåga på arbets- och produktmarknaderna som ett svar på globaliseringen, tekniska framsteg, förändringar i efterfrågan och konjunktursvängningar. Medlemsstaterna bör särskilt driva på reformeringen av skatter och bidrag så att incitamenten ökas och arbete lönar sig, öka arbetsmarknadernas anpassningsbarhet genom att kombinera flexibilitet och trygghet i anställningen och förbättra anställbarhet genom att investera i humankapital.

Riktlinje 6

För att bidra till en dynamisk och fungerande ekonomisk och monetär union bör medlemsstaterna i euroområdet sörja för en bättre samordning av sin ekonomiska politik och budgetpolitik och särskilt: 1. ägna särskild uppmärksamhet åt hållbara offentliga finanser i fullständig förenlighet med stabilitets- och tillväxtpakten, 2. bidra till sådana politiska åtgärder som stöder den ekonomiska återhämtningen och är förenlig med prisstabiliteten och därigenom ökar förtroendet inom affärsvärlden och hos konsumenter på kort sikt, samtidigt som de överensstämmer med en hållbar tillväxt på lång sikt, 3. fortsätta sina strukturreformer i syfte att förbättra euroområdets potentiella tillväxt på lång sikt och dess produktivitet, konkurrenskraft och ekonomiska anpassning till asymmetriska chocker och samtidigt ägna särskild uppmärksamhet åt sysselsättningspolitiken samt 4. sörja för att euroområdets inflytande i det globala ekonomiska systemet står i proportion till dess ekonomiska tyngd.

Mikroekonomiska reformer för att öka Europas tillväxtpotential

Riktlinje 7

För att öka och förbättra investeringarna i forskning och utveckling, särskilt de privata företagens investeringar bekräftas det övergripande målet för 2010 på 3 procent av BNP, med en lämplig fördelning mellan privata och offentliga investeringar. Medlemsstaterna kommer att fastställa specifika mellanliggande nivåer. Medlemsstaterna bör vidareutveckla de åtgärder på olika områden som syftar till att främja forskning och utveckling, särskilt de privata företagens forskning och utveckling, genom att 1. förbättra rambetingelserna och genom att se till att företagen verkar i en tillräckligt konkurrensutsatt och attraktiv miljö, 2. effektivare använda de offentliga utgifterna för forskning och utveckling och utveckla offentlig-privata partnerskap, 3. utveckla och förstärka kompetenscentrum vid institutioner för högre utbildning och forskning i medlemsstaterna, och att inrätta nya sådana vid behov, förbättra samarbete och tekniköverföring mellan offentliga forskningsinstitut och privata företag, 4. utveckla och bättre använda incitament för att öka den privata sektorns forskning och utveckling, 5. modernisera forskningsinstitutens och universitetens förvaltning samt 6. sörja för att det finns tillräckligt många kvalificerade forskare genom att locka fler studenter till vetenskapliga, tekniska och ingenjörsvetenskapliga utbildningsgrenar och genom att förbättra karriärmöjligheterna och rörligheten för forskare och utvecklingspersonal inom Europa, internationellt och mellan sektorer.

Riktlinje 8

För att underlätta alla former av innovation bör medlemsstaterna inrikta sig på följande: 1. Förbättra stödtjänster för innovation, särskilt för spridning och tekniköverföring. 2. Inrätta och utveckla innovationscentrum, innovationsnätverk och inkubatorer där universitet, forskningsinstitutioner och företag kan mötas, även på regional och lokal nivå, för att bidra till att överbrygga den tekniska klyftan mellan regionerna. 3. Stimulera kunskapsöverföring över gränserna, även från utländska direktinvesteringar. 4. Främja offentlig upphandling av innovativa produkter och tjänster. 5. Förbättra tillgången till inhemsk och internationell finansiering. 6. Effektiva och överkomliga medel för att se till att immateriella rättigheter respekteras.

Riktlinje 9

För att underlätta spridning och faktisk användning av IKT samt utveckla ett informationssamhälle som omfattar alla bör medlemsstaterna göra följande: 1. Främja utbredd användning av IKT i offentliga förvaltningar, små och medelstora företag och hushåll. 2. Fastställa de nödvändiga ramarna för förändringarna av organisationen av arbetet i ekonomin i samband med detta. 3. Främja en stark närvaro av den europeiska industrin i centrala segment inom IKT. 4. Främja utvecklingen av starka IKT- och innehållsindustrier samt väl fungerande marknader. 5. Säkerställa nät- och informationssäkerhet samt konvergens och driftskompatibilitet för att upprätta ett informationsområde utan gränser. 6. Främja utvecklingen av bredbandsnät, även i regioner där täckningen är bristfällig, för att utveckla kunskapsekonomin.

Riktlinje 10

För att stärka den industriella basens konkurrensfördelar behöver Europa en solid industriell struktur på hela sitt territorium. Behovet att föra en modern och aktiv industripolitik förutsätter att den industriella basens konkurrensfördelar förstärks, bland annat genom attraktivare ramvillkor för både tillverkning och tjänster, samtidigt som det säkerställs att åtgärderna på nationell, transnationell och europeisk nivå kompletterar varandra. Medlemsstaterna bör göra följande: 1. Inleda arbetet genom att identifiera mervärdes- och konkurrensfaktorerna i centrala industrisektorer och att ta itu med de utmaningar de ställs inför genom globaliseringen. 2. Även inrikta sig på utveckling av ny teknik och nya marknader. a) Detta innebär särskilt ett åtagande att främja nya teknikinitiativ som bygger på offentlig-privata partnerskap och samarbete mellan medlemsstaterna, som bidrar till att lösa marknadsmisslyckanden. b) Detta innebär även inrättande och utveckling av nätverk av regionala eller lokala företagsgrupper i hela EU med större medverkan av små och medelstora företag.

Riktlinje 11

För att främja en hållbar resursanvändning och stärka synergier mellan miljöskydd och tillväxt bör medlemsstaterna göra följande: 1. Prioritera energieffektivitet och kraftvärme, utveckling av hållbara, inklusive förnybara energiformer samt snabb spridning av miljövänlig och miljöeffektiv teknik a) dels inom den inre marknaden, särskilt på transport- och energiområdet, för att bland annat minska den europeiska ekonomins känslighet för variationer i oljepriserna, b) dels gentemot resten av världen som en sektor med avsevärd exportpotential. 2. Främja att medel utvecklas till internalisering av externa miljökostnader och bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring. Dessa prioriteringar bör genomföras i enlighet med befintlig gemenskapslagstiftning och de åtgärder och instrument som föreslås i handlingsplanen för miljöteknik (ETAP), bl.a. genom a) att utnyttja

marknadsbaserade instrument, b) riskfonder och medel för FoU, c) att främja hållbara produktions- och konsumtionsmönster samt miljötänkande vid offentlig upphandling, d) att ägna de små och medelstora företagen särskild uppmärksamhet och e) att reformera subventioner som har betydande negativa effekter på miljön och som är oförenliga med hållbar utveckling, i syfte att successivt avveckla dem. 3. Sträva mot målet att stoppa förlusten av biologisk mångfald senast 2010, särskilt genom att införliva detta krav med annan politik, med tanke på den biologiska mångfaldens betydelse för vissa ekonomiska sektorer. 4. Fortsätta kampen mot klimatförändring genom att uppnå Kyotomålen på ett kostnadseffektivt sätt, särskilt när det gäller små och medelstora företag.

Riktlinje 12

För att utvidga och fördjupa den inre marknaden bör medlemsstaterna göra följande: 1. Påskynda införlivandet av direktiven rörande den inre marknaden. 2. Prioritera en striktare och bättre efterlevnad av lagstiftningen rörande den inre marknaden. 3. Undanröja kvarstående hinder för gränsöverskridande verksamhet. 4. Tillämpa EU:s bestämmelser om offentlig upphandling effektivt. 5. Främja en fullt fungerande inre marknad för tjänster, samtidigt som den europeiska sociala modellen bevaras. 6. Påskynda integrationen av finansmarknaden genom att handlingsplanen för finansiella tjänster genomförs och tillämpas på ett konsekvent och enhetligt sätt.

Riktlinje 13

För att säkerställa öppna och konkurrenskraftiga marknader inom och utanför Europa samt utnyttja globaliseringens fördelar bör medlemsstaterna prioritera följande: 1. Avlägsnande av rättsliga hinder, handelshinder och andra hinder som obefogat står i vägen för konkurrens. 2. Ett effektivare genomförande av konkurrenspolitiken. 3. En selektiv undersökning av marknader och regleringar från konkurrens- och tillsynsmyndigheternas sida i syfte att identifiera och undanröja hinder för konkurrens och marknadsinträde. 4. En minskning av statligt stöd som snedvrider konkurrensen. 5. En omfördelning av stödet till förmån för vissa övergripande mål som forskning, innovation och bättre utnyttjande av humankapitalet samt väl identifierade marknadsmisslyckanden, i enlighet med de kommande gemenskapsramarna. 6. Främjande av öppenhet utåt, även i ett multilateralt sammanhang. 7. Fullständigt genomförande av de överenskomna åtgärderna för att öppna nätindustrierna för konkurrens, så att effektiv konkurrens säkerställs på de integrerade europeiska marknaderna. Samtidigt spelar tillhandahållandet av effektiva tjänster av allmänt ekonomiskt intresse till rimliga priser en viktig roll i en konkurrenskraftig och dynamisk ekonomi.

Riktlinje 14

För att skapa ett mer konkurrenskraftigt företagsklimat och stimulera privata initiativ genom bättre lagstiftning bör medlemsstaterna göra följande: 1. Minska den administrativa börda som åläggs företagen, särskilt för små och medelstora företag och nystartade företag. 2. Förbättra kvaliteten på befintlig och ny lagstiftning, samtidigt som målen bevaras, genom en systematisk och rigorös bedömning av de ekonomiska, sociala (inklusive hälsomässiga) och miljömässiga konsekvenserna, samtidigt som medlemsstaterna beaktar och bättre mäter den administrativa börda som är förbunden med lagstiftningen, samt effekterna på konkurrenskraften, även i samband med verkställigheten. 3. Uppmuntra företag att utveckla sitt kollektiva sociala ansvar.

Riktlinje 15

För att främja en mer företagervänlig kultur och skapa ett gynnsamt klimat för små och medelstora företag bör medlemsstaterna göra följande: 1. Förbättra tillgången till finansiering, för att främja företagens bildande och tillväxt, särskilt mikrokrediter och andra former av riskkapital. 2. Stärka de ekonomiska incitamenten, bland annat genom att förenkla skattesystemen och minska lönebikostnaderna. 3. Stärka små och medelstora företags innovationspotential. 4. Tillhandahålla relevanta stödtjänster, till exempel inrättande av systemet med "en dörr in" och stimulans av nationella stödnätverk för företag, i syfte att främja nyföretagande och tillväxt i enlighet med stadgan för småföretag. Vidare bör medlemsstaterna förstärka utbildningen i entreprenörskap för små och medelstora företag. De bör också underlätta ägarskifte, vid behov modernisera sin konkurslagstiftning och förbättra sina förfaranden för undsättning och omstrukturering av företag.

Riktlinje 16

För att utvidga, förbättra och sammanlänka den europeiska infrastrukturen och slutföra prioriterade gränsöverskridande projekt, med det särskilda syftet att uppnå en högre grad av integration av de nationella marknaderna inom det utvidgade EU, bör medlemsstaterna göra följande: 1. Utveckla tillfredsställande villkor för resurseffektiva infrastrukturer för transport, energi och IKT, med prioritering av de infrastrukturer som ingår i TEN-näten, genom att komplettera gemenskapsmekanismerna, särskilt i gränsöverskridande avsnitt och randområden, eftersom det är en väsentlig förutsättning för att nätindustrierna skall kunna öppnas för konkurrens. 2. Överväga utvecklingen av offentlig-privata partnerskap. 3. Undersöka frågan om lämpliga prissättningssystem för infrastrukturen för att säkerställa en effektiv användning av infrastrukturerna och utveckling av en hållbar jämvikt mellan transportsätten, med tonvikt på teknikövergång och innovation och med vederbörlig hänsyn till miljökostnaderna och konsekvenserna för tillväxten.

Riktlinje 17

Genomföra en sysselsättningspolitik som syftar till att uppnå full sysselsättning, förbättra kvaliteten och produktiviteten i arbetet och öka graden av social och territoriell sammanhållning. Politiken bör bidra till att det uppnås en genomsnittlig sysselsättningsgrad för Europeiska unionen på 70 procent totalt sett, på minst 60 procent för kvinnor och på 50 procent för äldre arbetstagare (55–64) senast 2010 och till att arbetslösheten och sysselsättningslösheten minskar. Medlemsstaterna bör överväga att fastställa nationella sysselsättningsmål.

Riktlinjer 18

Främja en livscykelinriktad syn på arbete genom ett förnyat försök att skapa sysselsättningsmöjligheter för unga och minska ungdomsarbetslösheten i enlighet med ungdomspakten, resoluta åtgärder för att öka kvinnors deltagande och minska klyftorna mellan män och kvinnor när det gäller sysselsättning, arbetslöshet och löner, bättre balans mellan arbete och privatliv samt tillhandahållande av tillgänglig barnomsorg och anhörigvård till rimliga priser, stöd till aktivt åldrande, inbegripet lämpliga arbetsvillkor, bättre (yrkes)hälsostatus och tillräckliga stimulansåtgärder för arbete och åtgärder för att motverka förtidspensionering, moderna sociala trygghetssystem, inklusive pensioner och hälsovård, som är socialt tillräckliga, ekonomiskt hållbara och anpassade till föränderliga behov, så att man stöder längre sysselsättning och längre arbetsliv.

Riktlinje 19

Sörja för en arbetsmarknad som är öppen för alla, göra arbete mer attraktivt och göra arbete lönsamt för arbetssökande, även för mindre gynnade personer och ej sysselsatta genom aktiva, förebyggande arbetsmarknadsåtgärder, inbegripet tidigt fastställande av behov, hjälp med arbetssökandet, vägledning och utbildning som ett led i personliga åtgärdsprogram, tillhandahållande av nödvändiga sociala tjänster för att stödja integration av de personer som är mest isolerade från arbetsmarknaden och bidra till utrotningen av fattigdom, fortlöpande översyn av den motivering eller brist på motivering som följer av skatte- och förmånssystem, inbegripet förvaltningen av förmåner och villkoren för dessa samt en betydande minskning av de höga effektiva marginalsattesatserna, särskilt för dem med låga inkomster, samtidigt som man sörjer för tillfredsställande nivåer för socialt skydd, utveckling av nya källor till sysselsättning inom tjänster med inriktning på personer och företag, särskilt på lokal nivå.

Riktlinje 20

Förbättra förmågan att möta arbetsmarknadens behov genom modernisering och förstärkning av arbetsmarknadsinstitutionerna, särskilt arbetsförmedlingarna, bland annat i syfte att garantera större öppenhet när det gäller sysselsättnings- och utbildningsmöjligheter på nationell nivå och EU-nivå, undanröjande av hinder för arbetstagarnas rörlighet i hela Europa inom ramen för EU-fördragen, bättre förutseende när det gäller färdighetsbehov samt utbudsbrister och flaskhalsar på arbetsmarknaden, ändamålsenlig förvaltning av ekonomisk migration.

Riktlinje 21

Främja flexibilitet i kombination med anställningstrygghet och minska segmenteringen av arbetsmarknaden, med vederbörligt beaktande av den roll som tillkommer arbetsmarknadens parter, genom anpassning av arbetslagstiftningen, vid behov med en översyn av olika typer av anställningsavtal och arbetstidsarrangemang, hantering av problemet med odeklarerat arbete, bättre föregripande och positiv förvaltning av förändringar, inbegripet ekonomisk omstrukturering, framför allt förändringar som är förbundna med öppnandet av handeln, så att de sociala kostnaderna för förändringarna blir så små som möjligt och en anpassning underlättas, främjande och spridning av innovativa och smidiga former för arbetets organisation, i syfte att förbättra kvaliteten och produktiviteten i arbetet, inbegripet hälsa och säkerhet, stöd till omställningar med anknytning till sysselsättningsstatus, inbegripet utbildning, verksamhet som egenföretagare, bildande av företag samt geografisk rörlighet.

Riktlinje 22

Sörja för en sysselsättningsfrämjande utveckling av arbetskostnader och mekanismer för fastställande av löner genom att uppmuntra arbetsmarknadens parter att inom sina respektive ansvarsområden fastställa en lämplig ram för löneförhandlingar, så att produktivitets- och arbetsmarknadsutmaningarna återspeglas på alla relevanta nivåer och så att könsrelaterade löneklyftor undviks, att se över de indirekta arbetskostnadernas inverkan på sysselsättningen och vid behov anpassa deras struktur och nivå, särskilt för att minska de lågavlönades skattebörda.

Riktlinje 23

Utöka och förbättra investeringarna i humankapital genom en utbildningspolitik och utbildningsåtgärder som omfattar alla, i syfte att avsevärt underlätta tillträdet till grundläggande yrkesutbildning, sekundär utbildning och högre utbildning, inklusive lärlingsutbildning och utbildning i entreprenörskap, en avsevärd minskning av det antal elever som slutar skolan i förtid, effektiva strategier för livslångt lärande

öppna för alla i skolor, företag, offentliga myndigheter och hem i enlighet med europeiska avtal, inbegripet lämpliga stimulansåtgärder och kostnadsfördelningsmekanismer för att öka deltagandet i vidareutbildning och arbetsplatsutbildning under hela livscykeln, särskilt för lågutbildade och äldre arbetstagare.

Skr. 2006/07:23

Riktlinje 24

Anpassa utbildningssystemen till nya kompetenskrav genom att förbättra och garantera attraktiva och öppna utbildningssystem med hög kvalitetsstandard, bredda utbudet av utbildningsmöjligheter och sörja för flexibla inlärningsvägar samt förbättra möjligheten till rörlighet för studenter och praktikanter, förbättra och diversifiera tillträdet för alla till utbildning och kunskap genom arbetstidens förläggning, tjänster som stöder familjen, yrkesvägledning och eventuellt nya former av kostnadsdelning, möta nya yrkesbehov, nyckelkompetens och framtida färdighetskrav genom att förbättra definitionen och genomblickbarheten när det gäller kvalifikationer, för deras faktiska erkännande samt godkännande av icke-formellt och informellt lärande.

Bilaga 3 – Indikatorer för att följa upp sysselsättningsstrategin

Skr. 2006/07:23

Lista på uppföljningsindikatorer²⁵

17.M1 Sysselsättningsgrad, strukturindikator

Sysselsättningsgrad, dvs. antalet sysselsatta i förhållande till befolkningen i samma åldersgrupp, i procent.

Sysselsättningsgrad per åldersgrupp	Totalt	Kvinnor	Män
15-64	72,3 ^p	70,2 ^p	74,3 ^p
20-64	77,9 ^p	75,2 ^p	80,5 ^p
55-64	69,4 ^p	66,7 ^p	72,0 ^p
15-24	38,7 ^p	39,7 ^p	38,2 ^p
25-54	83,5 ^p	80,8 ^p	86,1 ^p
55-59	79,5 ^p	77,3 ^p	81,6 ^p
60-64	58,1 ^p	54,3 ^p	61,8 ^p
65-69	13,0 ^p	8,9 ^p	17,2 ^p

Anm.: p = preliminär data.²⁶

Källa: Labour Force Survey, Eurostat.

17.M2 Sysselsättningstillväxt, strukturindikator

Årlig procentuell förändring i antalet sysselsatta personer, totalt och per sektor.

Sysselsättningstillväxt	Totalt	Kvinnor	Män
Totalt	0,3	1,1	-0,5
Jordbruk (2003)	-1,4		
Industri (2003)	-2,1		
Service (2003)	0,4		

Anm.: f = prognos.

Källa: Labour Force Survey and Quarterly Labour Force Data, Eurostat.²⁷

²⁵ Om inget annat anges avser uppgifterna årsmedeltalet för 2005. Indikatorn 21.M1 är exkluderad på grund av att brist på data.

²⁶ Med preliminär data menas att resultaten kan skilja sig från strukturindikatorn och att data inte har justerats för tidsseriebrott mellan 2004 och 2005 på grund av förändringar i undersökningsmetoden.

²⁷ Quarterly Labour Force Data är jämförbara med skattningar baserade på Labour Force Survey och ESA-95.

17.M3 Relativ arbetslöshet, strukturindikator

Skr. 2006/07:23

Antalet öppet arbetslösa i förhållande till arbetskraften i samma åldersgrupp, i procent.

Relativ arbetslöshet per åldersgrupp	Totalt	Kvinnor	Män
15-64	7,5 ^p	7,4 ^p	7,6 ^p
20-64	6,6 ^p	6,3 ^p	6,8 ^p
15-24	21,9 ^p	21,8 ^p	22,0 ^p
25-54	6,0 ^p	5,9 ^p	6,0 ^p
55-59	3,9 ^p	3,0 ^p	4,7 ^p
60-64	5,1 ^p	4,2 ^p	6,0 ^p
65-69	-	-	-

Anm.: p = preliminär data.

Källa: Eurostats harmoniserade arbetslöshetsserie.

17.M4 Arbetskraftsdeltagande

Antalet personer i arbetskraften (sysselsatta + arbetslösa) som andel av antalet personer i befolkningen i arbetsför ålder 15-64 år i samma åldersgrupp, i procent.

Arbetskraftsdeltagande per åldersgrupp	Totalt	Kvinnor	Män
15-64	78,7 ^p	75,9 ^p	80,5 ^p
20-64	83,4 ^p	80,3 ^p	86,4 ^p
15-24	49,9 ^p	50,8 ^p	49,0 ^p
25-54	88,8 ^p	85,9 ^p	91,7 ^p
55-59	82,7 ^p	79,7 ^p	85,7 ^p
60-64	61,2 ^p	56,7 ^p	65,7 ^p
65-69	13,1 ^p	9,0 ^p	17,4 ^p

Anm.: p = preliminär data.

Källa: Quarterly Labour Force Data, Eurostat

17.M5 Tillväxt av arbetskraftens produktivitet

Förändring av arbetskraftens produktivitet per sysselsatt och per arbetad timme, i procent.

Arbetskraftens produktivitet (2004)	Totalt
Per sysselsatt	4,1
Per arbetad timme	2,7

Källa: ESA95, DG ECFIN.

17.M6 Regionala skillnader – missgynnade regioner

Skr. 2006/07:23

1. Andel av missgynnade regioner i termer av sysselsättning och arbetslöshet (i relation till alla regioner och till befolkningen i arbetsför ålder/arbetskraften, NUTS II).

2. Skillnaden mellan genomsnittlig sysselsättning/arbetslöshet i de missgynnade regionerna och riksgenomsnittet i relation till riksgenomsnittet av sysselsättning/arbetslöshet, NUTS II.

Restriktion: 90 procent och 150 procent av riksgenomsnittet för sysselsättningsgrad respektive en relativ arbetslöshet.

Regionala skillnader – missgynnade regioner	Totalt
<u>Missgynnade regioner</u>	
- Sysselsättning	0/8
- Arbetslöshet	0/8
<u>Andel av arbetskraften som bor i missgynnade regioner, %</u>	
- Sysselsättning	0,0
- Arbetslöshet	0,0

Källa: Labour Force Survey, Eurostat.

18.M1 Ungdomsarbetslöshet

Antalet arbetslösa ungdomar (15-24 år) som andel av befolkningen i samma åldersgrupp, i procent.

	Totalt	Kvinnor	Män
<u>Ungdomsarbetslöshet</u>	11,5 ^b	11,5 ^b	11,4 ^b

Anm.: b = tidsseriebrott.²⁸

Källa: Quarterly Labour Force Data, Eurostat.

18.M2 Lönegap mellan kvinnor och män, strukturindikator

Kvinnors månadslön i procent av mäns månadslön.

Lönegap mellan kvinnor och män	Totalt
<u>Ej standardvägt</u>	
- Totalt	84
- Privat sektor	85
- Offentlig sektor	83
<u>Standardvägt²⁹</u>	
- Totalt	92
- Privat sektor	91
- Offentlig sektor	96

Källa: Lönestrukturstatistik, Statistiska centralbyrån.

²⁸ Med tidsseriebrott menas att data inte är jämförbart mellan 2004 och 2005 på grund av förändringar i undersökningsmetoden.

²⁹ Hänsyn har tagits till skillnader mellan kvinnor och män i ålder, utbildningsnivå, arbetstid, sektor och yrkeskategori.

18.M2 Lönegap mellan män och kvinnor (uppdelat och justerat)

Skr. 2006/07:23

Lönegap mellan män och kvinnor nedbrutet på åldersgrupp och utbildningsnivå (skillnad mellan mäns och kvinnors genomsnittliga timlön som andel av mäns genomsnittliga timlön för anställda som arbetar mer än 15 timmar per vecka), i procent.

Lönegap (2001)	Totalt
<u>Åldersgrupp</u>	
- 16-24	7
- 25-54	18
- 55-64	21
<u>Utbildningsnivå</u> ³⁰	
- Låg	14
- Medel	16
- Hög	24

Källa: European Community Household Panel (ECHP), Eurostat.

18.M3 Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg

Barn i förskoleverksamhet och skolbarnomsorg i förhållande till alla barn i samma åldersgrupp³¹, i procent.

Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	Offentlig	Enskild
1-3-åringar i förskoleverksamhet	62,9	12,4
4-5-åringar i förskoleverksamhet	80,7	15,7
6-9-åringar i skolbarnomsorg	70,3	6,9
10-12-åringar i skolbarnomsorg	9,6	1,2

Källa: Skolverket (2004).

18.M4 Genomsnittlig pensionsålder, strukturindikator

Den faktiska genomsnittliga pensionsåldern viktad med sannolikheten att lämna arbetskraften vid en viss ålder.

	Totalt	Kvinnor	Män
<u>Faktisk genomsnittlig pensionsålder (2004)</u>	62,8	62,4	63,1

Källa: Labour Force Survey, Eurostat.

19.M1 Långtidsarbetslöshet

Långtidsarbetslösa (12 månader eller mer) som andel av arbetskraften, i procent.

	Totalt	Kvinnor	Män
<u>Relativ långtidsarbetslöshet</u>	0,7 ^p	0,6 ^p	0,8 ^p

Anm.: preliminär siffra.

Källa: Quarterly Labour Force Data, Eurostat.

³⁰ Låg=Mindre än gymnasieutbildning; Medel=Avslutad gymnasieutbildning;

Hög=Avslutad universitetsutbildning.

³¹ Deltagande i öppen fritidsverksamhet är inte inkluderat i uppgifterna.

19.M2 Förebyggande åtgärder

Skr. 2006/07:23

Andel ungdomar och vuxna som blev arbetslösa i månad X och som fortfarande är arbetslösa i månad X+6/12 och som inte har erbjudits en handlingsplan³², i procent.

Förebyggande åtgärder ³³	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Ungdomar</i>	1,6	1,3	1,8
<i>Vuxna</i>	2,6	2,4	2,7

Källa: Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS).

19.M3 Ny start

Andel ungdomar och vuxna som blev arbetslösa i månad X och som fortfarande är arbetslösa i månad X+6/12 och som inte har erbjudits en ny start, i procent.

Ny start ³⁴	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Ungdomar</i>	4,5	3,7	5,1
<i>Vuxna</i>	10,9	9,6	12,2

Källa: Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS).

19.M4 Aktivering av långtidsarbetslösa

Antalet registrerade långtidsarbetslösa deltagare i aktiva åtgärder i relation till summan av antalet registrerade långtidsarbetslösa, i procent. Nedbrutna på typ av åtgärder och kön (LMP kategorier).

Långtidsarbetslösa i åtgärder ³⁵	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Alla</i>	61,4	60,4	62,1
<u><i>Nedbrutna på typ av åtgärder</i></u>			
- <i>Utbildning</i>	18,2	20,9	16,3
- <i>Sysselsättnings främjande åtgärder</i>	17,4	15,9	18,4
- <i>Integration av arbetshandikappade</i>	24,8	22,5	26,3
- <i>Start av egen näringsverksamhet</i>	1,0	1,0	1,1

Källa: Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS).

³² Handlingsplaner är det som ingår i fördjupad vägledning och platsförmedlingshjälp, LMP kategori 1, för Sverige.

³³ Med ungdomar avses kvinnor och män yngre än 25 år och med vuxna avses kvinnor och män äldre än 25 år.

³⁴ Med ny start avses utbildning, omskolning, arbetspraktik, anställning eller andra åtgärder som främjar anställbarheten.

³⁵ Med långtidsarbetslösa avses personer som varit arbetslösa i mer än 12 månader.

19.M5 Mindre gynnade grupper

Skr. 2006/07:23

Gap på arbetsmarknaden mellan mindre gynnade grupper³⁶ (enligt nationella definitioner) och hela befolkningen.

Gruppens storlek i förhållande till befolkningen, %	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Utlandsfödda personer</i>			
- Totalt	15,1 ^b	15,7 ^b	14,5 ^b
- Födda inom EU15/EEA	4,4 ^b	4,6 ^b	4,1 ^b
- Födda utanför EU15/EEA	10,7 ^b	11,1 ^b	10,4 ^b
- Födda inom EU25/EEA	5,6 ^b	6,1 ^b	5,1 ^b
- Födda utanför EU25/EEA	9,5 ^b	9,6 ^b	9,4 ^b
<i>Personer med funktionshinder (2004)</i>			
- Totalt	18,8	19,8	17,8
- Med nedsatt arbetsförmåga	10,8	12,3	9,4

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Arbetskraftsundersökningen (AKU), Statistiska centralbyrån.

Skillnad i arbetskraftsdeltagande för mindre gynnade personer jämfört med det totala arbetskraftsdeltagandet, i procentenheter.

Skillnader i arbetskraftsdeltagande	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Utlandsfödda personer</i>			
- Totalt	-9,1 ^b	-10,5 ^b	-7,5 ^b
- Födda inom EU15/EEA	-1,6 ^b	-2,2 ^b	-0,6 ^b
- Födda utanför EU15/EEA	-12,2 ^b	-14,0 ^b	-10,2 ^b
- Födda inom EU25/EEA	-1,9 ^b	-2,8 ^b	-0,3 ^b
- Födda utanför EU25/EEA	-13,4 ^b	-15,4 ^b	-11,4 ^b
<i>Personer med funktionshinder (2004)</i>			
- Totalt	-11,0	-11,6	-10,1
- Med nedsatt arbetsförmåga	-21,9	-22,3	-21,0

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Arbetskraftsundersökningen (AKU), Statistiska centralbyrån.

Skillnad i sysselsättningsgrad för mindre gynnade personer jämfört med den totala sysselsättningsgraden, i procentenheter.

Skillnader i sysselsättningsgrad	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Utlandsfödda personer</i>			
- Totalt	-12,3 ^b	-13,1 ^b	-11,1 ^b
- Födda inom EU15/EEA	-0,7 ^b	-1,1 ^b	0,1 ^b
- Födda utanför EU15/EEA	-17,0 ^b	-18,1 ^b	-15,6 ^b
- Födda inom EU25/EEA	-1,6 ^b	-2,5 ^b	0 ^b
- Födda utanför EU25/EEA	-18,6 ^b	-19,9 ^b	-17,2 ^b
<i>Personer med funktionshinder (2004)</i>			
- Totalt	-11,3	-12,1	-10,2
- Med nedsatt arbetsförmåga	-22,5	-22,9	-21,4

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Arbetskraftsundersökningen (AKU), Statistiska centralbyrån.

³⁶ Med mindre gynnade grupper avses personer födda utanför Sverige och personer med funktionshinder. När det gäller skillnaderna mellan utrikes födda och hela befolkningen har dessa skattats med andra vikter än när nivåerna för utrikes födda respektive befolkningen skattas. Det innebär att de skillnader som redovisas skiljer sig något åt jämfört med om nivån för utrikes födda subtraheras från nivån för befolkningen som helhet.

19.M5 Skillnad i relativ arbetslöshet för mindre gynnade personer

Skr. 2006/07:23

Skillnad i relativ arbetslöshet för mindre gynnade personer³⁷ (enligt nationell definition) jämfört med den totala relativa arbetslösheten, i procentenheter.

Skillnad i relativ arbetslöshet	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Utlandsfödda personer</i>			
- Totalt	5,3 ^b	4,8 ^b	5,7 ^b
- Födda inom EU15/EEA	-1,1 ^b	-1,3 ^b	-0,8 ^b
- Födda utanför EU15/EEA	8,2 ^b	7,9 ^b	8,7 ^b
- Födda inom EU25/EEA	-0,3 ^b	-0,2 ^b	-0,3 ^b
- Födda utanför EU25/EEA	9,1 ^b	8,7 ^b	9,5 ^b
<i>Personer med funktionshinder (2004)</i>			
- Totalt	1,2	1,7	0,8
- Med nedsatt arbetsförmåga	2,8	3,1	2,5

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Arbetskraftsundersökningen (AKU), Statistiska centralbyrån.

19.M5 Skillnad i relativ arbetslöshet mellan icke EU15-medborgare och EU15-medborgare

Skillnad i relativ arbetslöshet mellan icke EU15-medborgare och EU15-medborgare, i procentenheter.

	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Skillnad i relativ arbetslöshet</i>	-9,5 ^b	-9,3 ^b	-9,6 ^b

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Arbetskraftsundersökningen (AKU), Statistiska centralbyrån.

Skillnad i relativ arbetslöshet mellan icke EU25-medborgare och EU25-medborgare, i procentenheter.

	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Skillnad i relativ arbetslöshet</i>	-9,2 ^b	-8,8 ^b	-9,6 ^b

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Arbetskraftsundersökningen (AKU), Statistiska centralbyrån.

19.M6 Fattigdomsfälla (låg inkomst), strukturindikator

Marginaleffekten vid en ökad arbetsinsats (ökning av antalet arbetade timmar eller byte till högre avlönat arbete) med hänsyn tagen till den sammantagna effekten av ökade skatter och minskade bidrag. Beräknas som kvoten av förändring i inkomstskatt (inklusive den allmänna egenavgiften) plus förändring (minskning) av bidrag, dividerat med ökning av bruttoinkomsten. Indikatorn uttrycks i procent och avser en "diskret" inkomstförändring från 34 till 66 procent av en genomsnittlig industriarbetarlön.

Fattigdomsfälla (2004)	Totalt
<i>Sammanboende med två barn, där den ena har inkomst</i>	100,0
<i>Ensamstående förälder med två barn</i>	54,5
<i>Ensamstående utan barn</i>	38,5

Källa: OECD och EU-kommissionen.

³⁷ Med mindre gynnade grupper avses personer födda utanför Sverige och personer med funktionshinder. När det gäller skillnaderna mellan utrikes födda och hela befolkningen har dessa skattats med andra vikter än när nivåerna för utrikes födda respektive befolkningen skattas. Det innebär att de skillnader som redovisas skiljer sig något åt jämfört med om nivån för utrikes födda subtraheras från nivån för befolkningen som helhet.

19.M7 Arbetslöshetsfälla, strukturindikator

Skr. 2006/07:23

Den andel av löneinkomsten som försvinner i ökade skatter och förlorade bidrag och andra transfereringar vid övergång från arbetslöshet till arbete. Beräknas som ett minus kvoten mellan förändring i disponibel inkomst och förändring i bruttolön. Indikatorn uttrycks i procent och avser en ensamstående person utan barn som går från arbetslöshet till ett arbete med en inkomst motsvarande 67 procent av en genomsnittlig industriarbetarlön.

	Totalt
<i>Arbetslöshetsfälla (2004)</i>	87,0

Källa: Eurostat.

21.M2 Mångfald av kontrakts- och arbetsöverenskommelser

Antal anställda i atypisk sysselsättning (deltid och/eller tidsbegränsad anställning) i procent av samtliga anställda. Antal anställda som arbetar deltid och/eller har tidsbegränsad anställning i procent av samtliga anställda i samma grupp, respektive antal egen företagare i procent av samtliga anställda.

Kontrakts- och arbetsöverenskommelser	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Atypisk sysselsättning</i>	36,4 ^b	50,1 ^b	22,5 ^b
<i>Deltid</i>	24,7 ^b	39,5 ^b	9,9 ^b
- <i>Ofrivillig deltid</i>	16,5 ^b	15,4 ^b	20,2 ^b
<i>Tidsbegränsad anställning</i>	15,8 ^b	17,6 ^b	13,9 ^b
- <i>Ofrivillig tidsbegränsad anställning</i>	68,7 ^b	68,7 ^b	68,8 ^b
<i>Egen företagare</i>	9,6 ^b	5,1 ^b	13,8 ^b

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Arbetskraftsundersökningen (AKU), Statistiska centralbyrån.

21.M3 Arbetsolyckor, strukturindikator

Utvecklingen av arbetsolyckor definierad som antalet anmälda arbetsolyckor per 1 000 förvärvsarbetande.

Utveckling av anmälda arbetsolyckor	Kvinnor	Män
2002	6,8	10,0
2003	6,7	9,5
2004	6,5	8,9
2005	6,5	8,8

Källa: Arbetsmiljöverket/ISA och Statistiska centralbyrån.

22.M1 Real enhetsarbetskostnad, strukturindikator

Tillväxtkvot: kompensation per arbetstagare i löpande priser dividerat med BNP (i löpande priser) per total sysselsättning justerad för arbetsproduktivitet och BNP-deflator, i procent.

	Totalt
<i>Real enhetsarbetskostnad</i>	0,3

Källa: Eurostat.

22.M2 Skatt på arbete för låginkomsttagare, strukturindikator

Skr. 2006/07:23

Skattekil för arbete: inkomstskatt samt arbetstagarens och arbetsgivarens sociala avgifter inklusive särskild löneskatt minus kontantstöd dividerat med arbetskostnaden för en ensamstående löntagare med lön motsvarande 67 procent av en genomsnittlig industriarbetarlön, i procent.

	Totalt
<i>Skatt på arbete för låginkomsttagare (2004)</i>	46,2

Källa: OECD och EU-kommissionen.

23.M1 Investeringar i kompetensutveckling, strukturindikator

Totala offentliga utgifter för utbildning som andel av BNP.³⁸

	Totalt
<i>Investeringar i kompetensutveckling (2003)</i>	7,47

Källa: Joint UNESCO/OECD/Eurostat frågeformulär.

23.M2 Uppnådd utbildning bland unga

Andel 22-åringar som har uppnått minst gymnasieutbildning (ISCED-nivå 3).

Åldersgruppen 20-24 år används som proxy, i procent.

	Total	Kvinnor	Män
<i>Andel 22-åringar som har uppnått minst gymnasieutbildning</i>	87,8	89,0	86,6

Källa: Labour Force Survey, Spring data, Eurostat.

23.M3 Avbruten skolgång, strukturindikator

Andel av befolkningen i åldersgruppen 18-24 med högst grundskola (ISCED-nivå 2) och ingen vidareutbildning, i procent.

	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Andel 18-24-åringar som har avbrutit skolgången</i>	8,6 ^p	7,9 ^p	9,3 ^p

Anm.: p = preliminär siffra.

Källa: Labour Force Survey, Eurostat.

³⁸ Den demografiska strukturen bör beaktas i analysen.

23.M4 Livslångt lärande, strukturindikator

Skr. 2006/07:23

Andel av befolkningen 25-64 år som deltar i utbildning (under de fyra veckorna före undersökningstillfället), totalt, per åldersgrupp, arbetskraftstillhörighet och utbildningsnivå, i procent.

Deltagande i utbildning	Totalt	Kvinnor	Män
<u>Åldersgrupp</u>			
- 25-64	34,7	39,7	29,9
- 25-34	40,0	43,0	37,2
- 35-44	35,9	40,9	31,1
- 45-54	33,7	40,1	27,4
- 55-64	28,2	34,1	22,8
<u>Arbetskraftstillhörighet (25-64)</u>			
- Sysselsatt	33,5	38,6	28,9
- Arbetslös	30,8	38,1	25,5
- Ej i arbetskraften	48,5	49,3	47,2
<u>Utbildningsnivå³⁹ (25-64)</u>			
- Låg	21,5	25,6	18,8
- Medel	31,3	35,6	27,6
- Hög	47,4	50,7	42,9

Källa: Labour Force Survey, Spring data, Eurostat.

Lista på analysindikatorer⁴⁰

17.A1 Sysselsättningsgrad i heltidsekvivalenter

Totala antalet arbetade timmar dividerat med det genomsnittliga antalet arbetade timmar i heltidsjobb, beräknat som andel av befolkningen i åldersgruppen 15-64, i procent.

Sysselsättningsgrad i heltidsekvivalenter	Totalt	Kvinnor	Män
15-64 år	66,0	60,8	71,4

Källa: Labour Force Survey, Spring data, Eurostat.

17.A2 BNP-tillväxt, strukturindikator

	Totalt
Årlig BNP-tillväxt, %	2,7

Källa: ESA95, DG ECFIN.

17.A3 Förändring av arbetskraftsutbudet

Årlig förändring av arbetskraftsutbudet (inkluderar sysselsatta och arbetslösa i åldern 15-64 år), i procentenheter.

	Totalt	Kvinnor	Män
Förändring av arbetskraftsutbudet	2,7 ^b	2,4 ^b	2,9 ^b

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Quarterly Labour Force Data, Eurostat.

³⁹ Låg=Mindre än gymnasieutbildning; Medel=Avslutad gymnasieutbildning; Hög=Avslutad universitetsutbildning.

⁴⁰ Om inget annat anges avser uppgifterna årsmedeltalet för 2005. Indikatorerna 18.A6, 19.A3, 19.A5 och 20.A1 är exkluderad på grund av att brist på data.

17.A4 Övergångar per arbetskraftsstatus

Skr. 2006/07:23

Genomsnittlig andel övergångar mellan sysselsättning, arbetslöshet och ej i arbetskraften från år 2003 till år 2004, i procent.

Totalt	Status vid 2004			
Status vid 2003	Sysselsatt	Arbetslös	Ej i arbetskraften	Totalt
Sysselsatt	96,1	1,3	2,6	100,0
Arbetslös	24,2	55,6	20,2	100,0
Ej i arbetskraften	8,9	4,2	86,8	100,0

Kvinnor	Status vid 2004			
Status vid 2003	Sysselsatt	Arbetslös	Ej i arbetskraften	Totalt
Sysselsatt	95,8	1,2	3,0	100,0
Arbetslös	23,7	53,8	22,5	100,0
Ej i arbetskraften	8,9	4,0	87,1	100,0

Män	Status vid 2004			
Status vid 2003	Sysselsatt	Arbetslös	Ej i arbetskraften	Totalt
Sysselsatt	96,4	1,4	2,2	100,0
Arbetslös	24,6	57,0	18,4	100,0
Ej i arbetskraften	8,9	4,6	86,5	100,0

Källa: Arbetskraftsundersökningen (AKU), Statistiska centralbyrån.

17.A5 Regionala skillnader – variationskoefficienten, strukturindikator

Standardavvikelsen för sysselsättning (arbetslöshet) dividerat med nationellt genomsnitt (åldersgrupp 15-64 år), NUTS II.

Regionala skillnader (2004)	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Sysselsättning</i>	4,4	4,3	4,8
<i>Arbetslöshet</i>			
- Nuts II	13,0		
- Nuts III	15,7		

Källa: Labour Force Survey, Eurostat.

18.A1 Gap i sysselsättningsgrad mellan män och kvinnor

Skillnaden i sysselsättningsgraden mellan män och kvinnor, i procentenheter.

	Totalt
<i>Mäns sysselsättningsgrad jämfört med kvinnors</i>	4,0 ^b

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Quarterly Labour Force Survey, Eurostat.

18.A1 Gap i sysselsättningsgrad

Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan män och kvinnor, i procentenheter nedbrutet på ålder och utbildningsnivå.

Gap i sysselsättningsgrad	Totalt
<i><u>Åldersgrupp</u></i>	
- 15-24	-2,0 ^b
- 25-54	5,5 ^b
- 55-64	5,7 ^b
<i><u>Utbildningsnivå</u>⁴¹</i>	
- Låg	10,4 ^b
- Medel	5,7 ^b
- Hög	1,0 ^b

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Labour Force Survey, Eurostat.

18.A2 Gap i sysselsättningsgrad mellan män och kvinnor, i heltidsekvivalenter

Skillnaden i sysselsättningsgrad (mätt i heltidsekvivalenter) mellan män och kvinnor, i procentenheter.

	Totalt
<i><u>Gap i sysselsättningsgrad i heltidsekvivalenter</u></i>	10,6 ^o

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Labour Force Survey, Spring data, Eurostat

18.A3 Gap i relativ arbetslöshet mellan kvinnor och män

Skillnaden i relativ arbetslöshet mellan kvinnor och män, i procentenheter.

	Totalt
<i><u>Kvinnors relativa arbetslöshet jämfört med mäns</u></i>	-0,2 ^b

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Eurostats harmoniserade arbetslöshetsserie.

18.A4 Könsegregering

Mått på könsegregering i yrken/sektorer, beräknat genom att skillnaden mellan andelen män respektive andelen kvinnor i varje yrke/sektorer summeras till ett totalt mått på könsmissig obalans. Yrkena är indelade i enlighet med ISCO-klassificeringen medan sektorerna är indelade i enlighet med NACE-klassificeringen

Könsegregering	Totalt
<i><u>I yrken</u></i>	27,4 ^b
<i><u>I sektorer</u></i>	21,6 ^b

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Labour Force Survey, Eurostat.

⁴¹ Låg=Mindre än gymnasieutbildning; Medel=Avslutad gymnasieutbildning; Hög=Avslutad universitetsutbildning.

18.A5 Sysselsättningens inverkan på föräldraskap

Skr. 2006/07:23

Sysselsättningsgrad för personer i åldern 20-50 år med eller utan barn 0-6 år, i procent.

Sysselsättningens inverkan på föräldraskap	Totalt	Kvinnor	Män
Med barn	82,8 ^b	75,7 ^b	90,4 ^b
Utan barn	79,4 ^b	78,3 ^b	80,4 ^b
Skillnad i procentenheter	3,4 ^b	-2,6 ^b	10,0 ^b

Anm.: b = tidsseriebrott.

Källa: Arbetskraftsundersökningen (AKU), Statistiska centralbyrån.

18.A7 Äldreomsorg

Andelen av befolkningen i åldersgruppen 65-84 som bor i ordinärt boende och som behöver och får hjälp varje vecka, i procent.

Äldreomsorg (2002)	Kvinnor	Män
Kommunal hjälp	6	3
Hjälp från hushållsmedlem	7	7
Hjälp från övrig anhörig/bekant	8	2

Källa: Statistiska centralbyråns undersökningar av levnadsförhållanden (ULF).

18.A8 Övergångar i olika lönenivåer

Övergångar mellan icke förvärvsarbete och förvärvsarbete samt mellan förvärvsarbete i olika lönenivåer från år 2003 till år 2004, i procent.

Totalt	Status 2004					
Status 2003	Decil 1	Decil 2	Decil 3	Decil 4-10	Ej arbetande	Totalt
Decil 1	34,4	20,2	8,7	11,5	25,2	100,0
Decil 2	10,1	33,5	19,8	21,7	15,0	100,0
Decil 3	4,7	12,2	35,5	38,4	9,3	100,0
Decil 4-10	0,9	2,2	4,0	89,7	3,1	100,0
Ej arbetande	10,4	4,2	2,0	2,9	80,5	100,0

Kvinnor	Status 2004					
Status 2003	Decil 1	Decil 2	Decil 3	Decil 4-10	Ej arbetande	Totalt
Decil 1	35,5	22,3	8,6	10,0	23,7	100,0
Decil 2	9,9	35,0	21,8	19,2	14,1	100,0
Decil 3	4,1	12,1	39,8	35,4	8,6	100,0
Decil 4-10	0,8	1,9	3,4	91,1	2,7	100,0
Ej arbetande	11,4	4,6	1,9	2,3	79,7	100,0

Män	Status 2004					
Status 2003	Decil 1	Decil 2	Decil 3	Decil 4-10	Ej arbetande	Totalt
Decil 1	37,0	24,1	8,2	8,1	22,6	100,0
Decil 2	10,2	35,8	20,9	18,0	15,0	100,0
Decil 3	3,4	11,4	43,6	33,8	7,9	100,0
Decil 4-10	0,8	1,9	3,6	91,4	2,3	100,0
Ej arbetande	12,6	5,2	1,6	1,6	78,9	100,0

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS), Statistiska centralbyrån.

19.A1 Inflöde till långtidsarbetslöshet

Skr. 2006/07:23

Andel ungdomar och vuxna som blev arbetslösa i månad X, fortfarande arbetslösa i månad X+6/12, utan ett avbrott i arbetslösheten i mer än en månad (28-31 kalenderdagar), i procent.

Inflöde in till långtidsarbetslöshet ⁴²	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Ungdomar</i>	6,7	5,6	7,7
<i>Vuxna</i>	12,5	10,9	13,9

Källa: Arbetsmarknadsstyrelsen, AMS

19.A2 Arbetsmarknadspolitiska program

Antal deltagare i arbetsmarknadspolitiska program (utbildning, omskolning, arbetspraktik eller andra sysselsättningsåtgärder)/i åtgärdsprogram dividerat med antalet personer som vill arbeta (arbetslösa plus arbetskraftsreserven enligt AKU), per 100 personer som vill arbeta.

<i>Reguljära program</i>	51,9

Källa: LMP-database, European Labour Force Survey, Eurostat.

⁴² Med ungdomar menas kvinnor och män yngre än 25 år och med vuxna menas kvinnor och män äldre än 25 år.

19.A6 Uppföljning av programdeltagare till sysselsättning

Skr. 2006/07:23

1. Inflöde till sysselsättning efter deltagande i arbetsmarknadspolitiska åtgärder 3 månader efter avslutad åtgärd (6 månader inom parentes), i procent.

Inflöde till sysselsättning	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Totalt</i>	37,9 (41,8)	36,6 (40,4)	38,9(43,0)
<i>Nerbruten på olika typer av åtgärder⁴³</i>			
- Utbildning ⁴⁴	33,6 (38,8)	31,5 (36,3)	35,5 (41,0)
Därav arbetsmarknadsutbildning	72,4 (68,7)	72,3 (68,9)	72,4 (68,6)
- Sysselsättningsfrämjande åtgärder ⁴⁵	41,8 (44,6)	42,2 (44,7)	41,5 (44,4)
- Integration av arbetshandikappade ⁴⁶	23,9 (24,8)	22,6 (23,8)	24,6 (25,4)
- Start av egen näringsverksamhet	78,9 (78,6)	79,1 (79,3)	78,8 (78,2)

Källa: Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS).

2. Återgång till arbetslöshet efter deltagande i arbetsmarknadspolitisk åtgärd 3 månader efter avslutad åtgärd (6 månader inom parentes), i procent.

Återgång till arbetslöshet	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Totalt</i>	25,9 (20,8)	25,2 (19,5)	26,5 (21,9)
<i>Nedbruten på typ av åtgärd⁴⁷</i>			
- Utbildning ⁴⁸	23,7 (19,4)	23,5 (18,6)	23,9 (20,0)
Därav arbetsmarknadsutbildning	16,1 (17,0)	13,8 (14,0)	17,4 (18,6)
- Sysselsättningsfrämjande åtgärder ⁴⁹	28,8 (22,2)	27,4 (20,3)	29,9 (23,7)
- Integration av arbetshandikappade ⁵⁰	40,5 (35,0)	39,4 (33,8)	41,2 (35,7)
- Start av egen näringsverksamhet	10,5 (9,5)	10,2 (8,5)	10,6 (10,2)

Källa: Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS).

19.A7 Utgifter för aktiva och passiva åtgärder

Utgifter för aktiva och passiva åtgärder som andel av BNP, i procent.

Aktiva och passiva	Aktiva	Passiva	Total
<i>Utgifter i procent av BNP</i>	1,1	1,2	2,3

Källa: Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS).

⁴³ Nedbrytningen är baserad på kategorierna i LMP databasen (Eurostat).

⁴⁴ Datortek, aktiviteter inom väglednings- och platsförmedlingsservice, arbetslivsinriktad rehabilitering, projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning, arbetsmarknadsutbildning, förberedande kurser.

⁴⁵ Generellt anställningsstöd, förstärkt anställningsstöd, särskilt anställningsstöd, arbetspraktik, kommunala ungdomsprogrammet (ungdomar under 20 år), ungdomsgarantin (ungdomar i åldern 20-24 år).

⁴⁶ Lönebidrag, offentligt skyddat arbete. De kvarstående deltagarna i dessa åtgärder har använts som nämnare istället för de som har lämnat åtgärderna.

⁴⁷ Nedbrytningen är baserad på kategorierna i LMP databasen (Eurostat).

⁴⁸ Datortek, aktiviteter inom väglednings- och platsförmedlingsservice, arbetslivsinriktad rehabilitering, projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning, arbetsmarknadsutbildning, förberedande kurser.

⁴⁹ Generellt anställningsstöd, förstärkt anställningsstöd, särskilt anställningsstöd, arbetspraktik, kommunala ungdomsprogrammet (ungdomar under 20 år), ungdomsgarantin (ungdomar i åldern 20-24 år).

⁵⁰ Lönebidrag, offentligt skyddat arbete. De kvarstående deltagarna i dessa åtgärder har använts som nämnare istället för de som har lämnat åtgärderna.

19.A8 Utgifter för aktiva och passiva åtgärder per person

Skr. 2006/07:23

Utgifter för aktiva och passiva åtgärder dividerat med antalet personer som vill arbeta (arbetslösa och arbetskraftsreserven).

Aktiva och passiva	Utgifter
AMP (kategori 1)	1,25
AMP (kategorierna 2-7)	6,36
AMP (kategorierna 8-9)	8,35
Totala AMP utgifter	15,96

Anm.: Utgifter är uttryckt i PPS för att ta bort prisskillnader.

Källa: LMP databas, New Cronos, Eurostat.

19.A9 Arbetskraftsreserven

Inaktiva personer som önskar arbeta i förhållande till den arbetsföra befolkningen i åldern 15-64, i procent.

	Totalt	Kvinnor	Män
Arbetskraftsreserven ⁵¹	5,4	5,6	5,1

Källa: European Labour Force Survey, Spring data, Eurostat.

19.A10 Låginkomsttagare

Antal personer med låg inkomst⁵² som andel av arbetskraften, i procent.

	Totalt	Kvinnor	Män
Låginkomsttagare (2001)	3	3	3

Källa: EU-SILC, Eurostat.

19.A11 Sysselsättning i tjänstesektorn

Antalet sysselsatta i tjänstesektorn (i huvudsysslan) i åldersgruppen 15-64 som andel av befolkningen i samma åldersgrupp, i procent.

	Totalt	Kvinnor	Män
Sysselsättning i tjänstesektorn	55,0 ^b	63,3 ^b	46,9 ^b

Anm.: b= tidsseriebrott.

Källa: Labour Force Survey, Eurostat.

20.A2 Lediga jobb per arbetslös

Kvoten mellan stocken av totalt antal jobb i relation till totalt antal arbetslösa (kvoten v/u)

	Totalt
Lediga jobb per arbetslös	134

Källa: Eurostat.

⁵¹ Arbetskraftsreserven definieras som personer som vill arbeta men inte finns i arbetskraften på grund av studier, förtidspension, hemarbete, värnplikt eller av annat skäl.

⁵² Personer med låg inkomst definieras som andelen av de individer som betecknas ”i arbete” (antingen som anställd eller som egen företagare) enligt den definition där individerna är mest aktiva (dvs. i den aktivitet för vilken information finns att tillgå, som individerna har varit sysselsatta 50 procent av totala antalet månader) i vilken hushållens disponibla inkomst motsvarar en disponibel inkomst under 60 procent motsvarande nationell medianinkomst.

21.A1 Odeklarerat arbete

Inom denna riktlinje finns i dagsläget inga inom EU överenskomna indikatorer. Inledande diskussioner har lett fram till slutsatsen att det odeklarerade arbetets storlek i förhållande till BNP och andelen personer som utfört odeklarerat arbete torde vara två relevanta mått inom sysselsättningsstrategin. Därför redovisas dessa två mått. Procent.

Odeklarerat arbete	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Andel personer som uppgivit att de utfört odeklarerat arbete under året (2001)</i>	6	3	8
<i>Svarat sektorns andel av BNP (2002)</i>	4,5		

Källa: Skattestatistisk årsbok 2004.

21A2 Arbetad tid

1. Genomsnittliga antalet arbetade timmar per vecka definierat som totala antalet arbetade timmar bland heltidsanställda dividerat med antalet heltidsanställda.
2. Genomsnittlig årsarbets tid per sysselsatt.

Arbetad tid	Totalt	Kvinnor	Män
<u>Veckoarbetstid</u>			
2000	40,0	39,7	40,2
2001	39,9	39,6	40,1
2002	39,9	39,6	40,1
2003	39,8	39,6	40,0
2004	39,9	39,6	40,0
2005	39,9	39,8	39,9
<u>Årsarbets tid per sysselsatt</u>			
1999	1647		
2000	1625		
2001	1603		
2002	1580		
2003	1562		
2004	1584		

Källa: Labour Force Survey, Spring data, Eurostat och OECD.

21.A3 Arbetade övertidstimmar

Antalet anställda för vilka antalet arbetade timmar överstiger antalet vanligen arbetade timmar, som andel av alla anställda.

	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Arbetade övertidstimmar</i>	15,0 ^b	11,5 ^b	18,6 ^b

Källa: Labour Force Survey, Spring data, Eurostat

21.A4 Arbetssjukdomsfall

Utvecklingen i arbetssjukdomsfall definierad som antalet anmälda arbetssjukdomsfall per 1 000 förvärvsarbetande.

Utveckling av arbetssjukdomsfall	Kvinnor	Män
2002	6,1	4,4
2003	7,0	5,1
2004	5,7	4,2
2005	4,6	3,7

Källa: Arbetsmiljöverket/ISA och Statistiska centralbyrån.

21.A5 Sysselsättning i nya företag

Skr. 2006/07:23

Antalet personer sysselsatta i nya företag (år t) och i överlevande företag (uppstartade år $t-3$, $t-2$ och $t-1$) i relation till antalet personer sysselsatta i alla företag (år t), i procent.

Sysselsättning i nya företag	2001	2002	2003
<i>Totalt</i>	1,62	1,61	1,62
<i>Industrin</i>	0,44	0,47	0,50
<i>Byggsektorn</i>	2,12	1,97	2,01
<i>Tjänstesektorn</i>	2,16	2,14	2,11

Källa: Structural Business Statistics, Eurostat.

22.A1 Arbetskraftens produktivitet, strukturindikator

Bruttonationalprodukten (BNP) dividerad med antalet sysselsatta respektive antalet arbetade timmar (BNP korrigerat för skillnader i köpkraft per sysselsatta/per arbetad timme i relation till EU25 genomsnittet/EU1 genomsnittet).

Arbetskraftens produktivitet	Totalt
<i>Per sysselsatt</i>	104,4
<i>Per arbetad timme (2004)</i>	102,1

Källa: ESA95, DG ECFIN.

22.A2 Implicit skatt på arbete

Total skatt på arbete (personlig inkomstskatt samt arbetstagarens och arbetsgivarens sociala avgifter inklusive särskild löneskatt) dividerat med arbetstagarnas totala kompensation samt särskild löneskatt, i procent.

	Totalt
<i>Implicit skatt på arbete (2004)</i>	41,7 ^f

Anm.: f = prognos.

Källa: OECD och EU-kommissionen.

23.A1 Företagens investeringar i kompetensutveckling

Företagens investeringar i kompetensutveckling i relation till arbetskostnaderna, i procent.

	Totalt
<i>Företagens investeringar i kompetensutveckling (1999)</i>	1,3

Källa: CVTS, Eurostat.

23.A2 Deltagande i personalutbildning

Andel sysselsatta som har deltagit i personalutbildning, i procent.

	Totalt	Kvinnor	Män
<i>Deltagande i personalutbildning (1999)</i>	61	61	60

Källa: CVTS, Eurostat.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 november 2006

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Odell, Bildt, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Odenberg, Larsson, Erlandsson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors

Föredragande: Cecilia Malmström

Regeringen beslutar skrivelse 2006/07:23 Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning 2006–2008